

Szolgatórs

Baptista folyóirat
nem csak lekipásztoroknak

2020. XXIX. évfolyam, 1. szám

Isten tervének megvalósulása

Mi akadályozza az emberek megtérését?
Mi okozza az egyház gyengeségét?

*Szociális és gyermekjóléti tevékenység
lehetőségei a baptista gyülekezetekben*

Mit tanulhatunk a puritánoktól?

Mit jelent a Krisztus szerinti cselekvés
online felületeken lekipásztorként?

Tartalomjegyzék

KORTÁRS IGEHIRDETŐK

Csiha Márton: **A nagy parancsolat – Igehirdetés Máté 22,34–40 alapján**3

TEOLÓGIA

Id. Kovács Géza: **Isten tervének megvalósulása** 9

Tóth Krisztián: **Puritán örökség – Mit tanulhatunk a puritánoktól?** 14

Tóth Sándor: **Mi akadályozza az emberek megtérését? Mi okozza az egyház gyengeségét?**.....20

Bacsó Benjámin: **Bevezetés a karizmatikus vezetési koncepció
teológiai és vezetéstudományi vizsgálatához**26

SZOCIOLÓGIA

M. Kovács László: **Szociális és gyermekjóléti tevékenység lehetőségei
a baptista gyülekezetekben**32

TÖRTÉNELEM

Szebeni Olivér: **Magyarok Trianon után 1.**43

ETIKA

Cséki Győző: **A melegházasságok toleranciája és annak hatása az egyházakra**50

A témához kapcsolódó baptista állásfoglalások.....56

Győri Gábor: **Mit jelent a Krisztus szerinti cselekvés online felületeken lelkipásztorként?** 57

KÖNYVAJÁNLÓ

Vas Lajos: **Erwin Raphael McManus: Az utolsó nyilvessző – Könyvajánló jegyzetek** 61

A Szolgatárs folyóirat a Magyarországi Baptista Egyház kiadványa.

Felelős szerkesztő: Sinka Csaba
Felelős kiadó: Papp János egyházelnök
Tördelőszerkesztő: Sinka Csaba

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1068 Budapest, Benczúr u. 31.
Telefon: 20-886-0410

E-mail: info@szolgatars.hu
www.szolgatars.hu
ISSN 1218-425X

A lap ára: 900 Ft. Előfizethető a kiadóhivatalnál.

Csiha Márton

A nagy parancsolat

Igehirdetés Máté 22,34–40 alapján

„Amikor a farizeusok meghallották, hogy a szaduceusokat elhallgattatta, összegyűltek. Egyikük pedig, egy törvénytudó, kísértetni akarta őt, és megkérdezte tőle: Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben? Jézus így válaszolt: »Szeresd az Urat, a te Istenedet

teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.« Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: »Szeresd felebarátodat, mint magadat.« E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.»

Miután Jézus a szaduceusok cseles kérdésére is bölcsen válaszolt, úgy, hogy meg sem tudtak szólalni utána, a farizeusok összegyűltek, hogy még egy utolsó próbát tegyenek Jézus megbuktatására. Továbbra sem

„Az első parancsolat azért első, és azért a legfontosabb, mivel a második csak akkor teljesülhet, ha az első teljesült.”

maradtak nyugton, nem érezték úgy, hogy le lenne játszva ez a meccs, miután már kétszer is kiütötte őket Jézus. Így harmadjára is ringbe szálltak. Ezúttal viszont egy vérbeli profit küldtek be: egy törvénytudót. Ez azt jelentette, hogy valaki olyat küldtek, aki a farizeusok közül is kimagaslóan jól ismerte a Tórát, azaz a törvényt. Mintha ma a legjobb nevű jogászt bérelnéd fel egy perben, vagy a legképzettebb teológusprofesszort küldenéd vitába egy ateistával. Ez a törvénytudó pedig egy olyan kérdést tett fel Jézusnak, ami valószínűleg az akkori zsidó judaizmust, írástudókat, tanítókat is megosztotta, mivel nem volt egy egységes álláspont abban, hogy melyik a legnagyobb parancsolat az összes közül. Vagyis erre a kérdésre akárhogy is válaszol, biztos, hogy meg fogja osztani a közvéleményt, és sokakban felháborodást, ellenszenvet vált majd ki az, amit mond. Valószínűleg a törvénytudó ezért dobta be ezt a súlyos és rendkívül megosztó témát.

Jézus pedig ezúttal nem kérdez vissza és nem hallgat, hanem kapásból válaszol: *„Szeresd azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből!”* (5Móz 6,5) Ez az első és a legnagyobb parancsolat. *„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.”* Azaz szeresd az Urat teljes lényeddal. Majd rögtön hozzáteszi: *„A második hasonló ehhez: »Szeresd felebarátodat, mint magadat.«* Ezt pedig a 3Móz 19,18-ból idézi.

És miért ez a kettő a legfontosabb parancsolat? Azért, mert „e két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.” Mert ebben a két parancsolatban össze van foglalva az összes többi. Ha csak a tízparancsolatot vesszük példának, két részre oszthatjuk őket: az első fele Isten és ember kapcsolatára vonatkozik – szeresd az Urat teljes szívedből... A második fele ember és ember kapcsolatára vonatkozik – szeresd a másikat, mint magadat... Mert ha szereted Istent teljes szívedből:

- akkor nem lesznek más isteneid,
- akkor nem fogod Isten nevét hiába a szádra venni,
- és akkor megtartod Isten parancsait, mert szereted őt, és fontos számodra az, ami neki fontos!

Ha pedig szereted a másikat:

- akkor nem fogod meglopni,
- nem fogod megölni,
- nem szereted el a feleségét,
- vagy nem hagyod el a saját feleséged egy másik nőért, mert szereted a feleséged...

- ...akkor nem fogod a másikat lehúzni, megítélni, pletykálni a háta mögött, irigykedni rá stb., mert szereted! *„Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük, mert ezt tanítja a törvény és a próféták”* – tanította Jézus már egyszer a Mt 7,12-ben. Ezért foglalható össze az összes törvény igazából két törvényben. Sőt, az egész keresztény hitünk lényege összefoglalható ebben a kettőben: *„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből”* és *„Szeresd felebarátodat, mint magadat”*.

Fontos, hogy megjegyezzem, az első parancsolat azért első, és azért a legfontosabb, mivel a második csak akkor teljesülhet, ha az első teljesült. Más szóval, csak akkor fogod tudni úgy szeretni a másikat, mint magadat, ha Istent teljes szívedből szereted. Ezért az első parancsolat minden törvény alapja. Mert ha nem szereted Istent, akkor magadat szereted, és amikor nem szereted Istent, magadat szereted. Ha pedig magadat szereted, akkor valójában magad körül forogsz és azt akarod, hogy mások is körülötted forogjanak. Akkor igazából a másikat is önérdékből szereted, azért, hogy végeredményben te kapj elismerést, elfogadást, szeretetet, megbecsülést stb.

De ennél is fontosabb, hogy azért az Isten szeretete a legelső parancsolat, mivel egészen egyszerűen erre letünk megalkotva. Arra, hogy Isten szeretetében, elfogadásában teljesekek, szabadok és boldogok legyünk. És emellett hogy mi is viszonzszeressük őt, úgy, ahogy egy szeretetkapcsolat akkor lehet igazán teljes és boldog, ha mindkét fél hasonlóan szereti egymást.

Isten egy szeretetkapcsolatra teremtett bennünket önmagával. Pont. Mi pedig ezt már nagyon régen elvesztettük... Ezért olyan üres, mindig elégedetlen, félelemmel, reménytelenséggel teljes az emberi élet. Mert az, aki tökéletesen meg tud elégiteni, teljes elfogadást, szeretetet adhat, nincs az életünkben. Mert mi nem

„Ez a gyülekezet küldetése, hogy a menny előíze legyünk, a helyreállított világ előíze, ahol megvalósul Isten uralma, ahol szeretetközösség van az Atyával és egymással.”

akartuk és nem akarjuk őt.

De mi, akik Jézus által visszatértünk hozzá, megtapasztaltuk és tudjuk, hogy valóban ő képes csak igazán szeretni, elfogadni, békességet, vigaszt és igazi örömet adni. És nekünk ez a szeretetkapcsolat az Atyával, az Isten szeretete az életünk forrása és értelme! Bennünket újra és újra elönt, betölt az Atya elfogadása, szeretete, közössége, öröme, és ez teljes megelégedést, teljes örömet és felszabadulást ad. Még a próbákban, nehézségekben is. És ennek hatására szívünk megtelik mérhetetlen hálával, szeretettel, imádatlással az Atya felé! Ilyenkor átéljük, mire is alkotott bennünket az Isten: hogy vele kapcsolatban legyünk, és osztozzunk az ő örömeiben, teljességében, dicsőségében. És ez az a kapcsolat, közösség, amelyből fakad aztán a mások szeretete. *„Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket.”* (1Jn 4,19) Ezt azért hangsúlyozza a Biblia, mert bár a felszínen hasonló, de minőségileg nagyon más az, amikor az Istennel való közösség indít el mások felé az őszinte szeretetre, azzal szemben, amikor mi úgy mond saját erőből próbálunk szeretni. Szeretni lehet testből is és lehet a Lélek erejéből is. De a kettő között óriási a különbség. A testből való szeretetben egy idő után kiég az ember, megfárad, kiüresedik, elégedetlen, frusztrált, ha nem kap viszonzást. Ezzel szemben a Lélekből fakadó szeretetben öröme van, szabadsága van, szárnyal és felfrissül az ember.

„Az ünnep utolsó nagy napján felállt Jézus, és így kiáltott: Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék!” (Jn 7,37) Ha szeretetre, elfogadásra, öröme, biztonságra vágysz, jöjj Jézushoz, és általa az Atyához. Ő megeléged téged. És mivel folytatja? *„Aki hisz én bennem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek.”* (38. v.) A víz az élet szimbóluma. Annak az életéből kiárad az élet... *„Ezt pedig a Lélekről mondta, akit a benne hívők fognak kapni, mert még nem adatott a Lélek, mivel Jézus még nem dicsőült meg.”* (39. v.) A Krisztusban hívőkből tehát mint víznek folyamai, életet adó vízként, szeretet formájában árad ki a Lélek. És ez teljesen más, mint amikor nekem kell valamit produkálni, erőlködni, bizonyítani!

Ez egy annyira szép kép, élő víz folyamai ömlenek. Ez jön... ez árad... ezt nem lehet visszatartani... ezt nem nekem kell kierőlködnöm... ezt Isten végzi... ellenállhatatlanul, rajtunk keresztül. Azért, mert amikor találkozzunk Istennel, amikor megcsap bennünket az ő hatalmának, igazságának, bölcsességének ereje, ami-

kor igazán megérint szeretetének mélysége és dicsősége, azt képtelenség magunkban tartanunk, hiszen az ő szeretete kirobbanó erővel arra fog készíteni, hogy másokat is elvezessünk ehhez a szeretethez, és hogy mi magunk is ezt a szeretetet éljük meg kifelé, hogy így mások is megtapasztalhassák és átélhessék ezt az óriási, szívet-lelket felüdítő élményt.

Másképp fogalmazva, az Isten Jézusban megjelent kegyelme az, amely által helyreállhat az Istennel való bensőséges szeretetkapcsolatunk, és így lehetünk egyedül képesek a legnagyobb parancsolatnak szívből engedelmeskedni, illetve ebből fakadóan a második legnagyobb parancsolatnak is engedelmeskedni, hogy másokat is úgy szeressünk, mint magunkat.

Azt gondolom, hogy valahol ez az a szabadság, szeretet, közösség, amelyre Isten elhívott bennünket. Erre a vele való közösségre és arra, hogy bekapcsolódjak abba, amit az Úr végez. Itt már nem arról van szó, hogy én hogyan tudom magamat megelégedíteni, mert ő már megelégedett, mindennel.

És szabad vagyok arra, hogy figyeljem, mit végez ma Magyarországon Isten, és mit végez itt a városunkban, kinek az életében munkálkodik, hogy tudok eszköz lenni a kezében, hogy tudom a szeretetét kimutatni, hogy tudok a bűnnel harcra szállni ebben a világban, hogy tudok a Megváltó eszköze lenni.

Isten nem tétlen. Ő ma is munkálkodik. És amíg ő

„Miután Jézus a saduceusok cseles kérdésére is bölcsen válaszolt, úgy, hogy meg sem tudtak szólalni utána, a farizeusok összegyűltek, hogy még egy utolsó próbát tegyenek Jézus megbuktatására.”

munkálkodik, addig mi is munkálkodunk. És ha szeretetközösségünk van az Atyával, akkor érdekelni fog, hogy ő mit munkál ma. Hogy hol tudok hasznos lenni az ő kezében. Hol tudok bekapcsolódni a nagy történetbe, a világ történetébe, a világ helyreállító hadműveletébe. Azaz hol tudunk mi mint gyülekezet ebbe bekapcsolódni. Mert ez a gyülekezet küldetése, hogy a menny előíze legyünk, a helyreállított világ előíze, ahol megvalósul Isten uralma, ahol szeretetközösség van az Atyával és egymással.

Képviseld Isten országát Jézushoz hűen, nem úgy, hogy magad körül forogsz, hanem úgy, hogy elkezdesz másokra figyelni, érdeklődni, kérdezni, őket segíteni a szükségükben, áldozatot hozni, értük lenni, nekik megbocsátani, velük megbékélni. Ez jelenti azt, hogy szeretni a felebarátot, mint magad. Mert *„Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja barátaiért”* (Jn 15,13).

De hogyan lesz meg bennem ez a szeretet?

„Aki nem szeret, nem ismerte meg az Istent; mert az Isten szeretet. Az által lett nyilvánvalóvá az Isten szeretete bennünk, hogy az ő egyszülött Fiát elküldte az Isten e világra, hogy éljünk általa. Nem abban van a szeretet, hogy mi szerettük az Istent, hanem hogy ő szeretett minket, és elküldte az ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért. Szeretteim, ha így szeretett minket az Isten, nekünk is szeretnünk kell egymást.” (1Jn 4,8–11; kiemelés tőlem)

Mivel a szeretet forrása maga Isten, ezért úgy lesz meg bennem, ha naponta szívemmel elhiszem és átéllem Isten szeretetét, más szóval az evangéliumot. Mert mi szeretni csak úgy tudunk, ha szeretve vagyunk!

A nagy kérdés csak az, hogy elhiszem-e, hogy az Isten engem annyira szeretett, hogy Fiát értem odaad-

ta. A boldog Isten, aki Szentháromságban él, hajlandó volt megtörni ezt a tökéletes közösséget, hogy engem is bevonhasson, és én is megtapasztalhassam az ő szeretetüket és közösségük dicsőségét. Mindezt azért, mert szeretett, és mert eleve elhatározta, hogy fiává fogad engem. Elhiszem ezt? Magamévá tudom tenni?

Kérjük most a kegyelem Istenét, mennyei Édesatyánkat, adjon hitet, hogy ez valósággá váljon bennünk! Hogy az evangélium, Isten szeretete és kegyelme formáljon át bennünket napról napra, és így képesek legyünk arra, hogy szeressük őt, Istenünket teljes szívünkkel, teljes lelkünkkel és teljes elménkkel, illetve hogy szeressük a körülöttünk élő embereket, mint magunkat. Ámen.

Csiha Márton 2001-ben, 16 évesen tért meg egy ifjúsági csendeshéten, a Pasaréti Református Gyülekezet szervezésében, ahová családjával járt fiatal kora óta.

A gyülekezettel rendszeresen szolgált Kárpátalján (építkezés, gyerektáborok), majd 2007-2008-ban elvégzett egy évet az Élet Szava Bibliaiskolában. A bibliaiskolával párhuzamosan Veszprémben, a Pannon Egyetemen folytatott francia-magyar tanulmányokat, majd 2009-től Bibliikus lelkigondozás mester képzésre iratkozott be az Egyesült Államokban, először Philadelphiában (Philadelphia Biblical University), majd Los Angelesben (The Master's University). Az egyetemi évek után három new york-i gyülekezetben volt gyakornok, ott merítkezett be és ismerte meg feleségét, Rachelt. Hazatérésük után, 2014-től az Esztergomi Béke Baptista gyülekezetben szolgáltak 2016-ig, mint missziós munkatársak. 2015 ősze óta egyre gyakrabban jártak Oroszlányba szolgálni, majd 2016 decemberében az Úr vezetésének és hívásának engedelmességgel Oroszlányba költöztek, hogy ott teljesítsenek teljes idős szolgálatot (a gyülekezet újrászervezése, igehirdetés, lelkigondozás, tanítványozás). Márton 2019 óta avatott lelkésze az Oroszlányi Baptista Gyülekezetnek.

Az oroszlányi munka mellett a budapesti Fiúság Akadémia és Fiúság Konferenciák szolgálatában is rendszeresen részt vesz. Két gyermekük van: Samuel (4) és Nátánael (2).

Id. Kovács Géza

Isten tervének megvalósulása

Isten, társának teremtette az embert

Isten a világ teremtésének utolsó napján – a saját képére – teremtette meg az embert, hogy legyen neki társa, a világnak pedig ura és gazdája. Isten a naprendszeret, a növény- és az állatvilágot hatalma szavával alkotta, az embert azonban kezével „formálta”, és a leheletét (a szellemét) lehelte bele, és rábízta a teremtett világ irányítását és uralmát. Vagyis Isten az embert tulajdonostársává és uralkodótársává emelte maga mellé. Aztán „látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó” – olvassuk a Bibliából. Vagyis az ember is jól teljesítette a rábízott feladatát, hogy sokasodjon, uralkodjon

a földön, az ég madarain és a tenger halain, vagyis a szárazföldön, a tengeren és a levegőben. Eledeleként Isten az ember rendelkezésére bocsátotta a növény- és az állatvilágot. Isten közösséget is gyakorolt az emberrel. Gyakran meglátogatta őket az Éden kertjében, amelyet a számukra ültetett.

A végzetes hitszegés és bukás

Isten megengedte az ellene lázadó sátánnak, hogy egy fát ültessen magának az Édenben. Ádámot és Évát azonban figyelmeztette, és eltiltotta őket ettől az egy fától. Vagyis nyilvánvalóan az ő hitük és hűségük pró-

„Egyedül Jézus Krisztus volt méltó és alkalmas is a megváltásunkra, mert Jézus Krisztus asszonytól született, de Szent Szellemtől fogant. Ő egy személyben valóságos Isten és valóságos ember.”

bájává tette Isten a tiltott fát. Sok ezer fát szabadon élvezhettek, erről az egy fáról azonban – amelyet a sátán ültetett – tilos volt fogyasztaniuk. Ezzel bizonyíthaták, hogy hisznek Istennek és a hűségüket Istenhez. A sátán azonban – jól értesült lévén – új hírrel szolgált feléjük: „Dehogy haltok meg – mondta –, csak tudja az Isten, hogy ha erről a fáról esztek, olyanok lesztek, mint az Isten, jónak és gonosznak a tudói.” Ádám és Éva nézegetni kezdték a tiltott fát. Kívánatosnak találták. „Jó ételnek, kívánatos a bölcsességért” – állapították meg. Elképzelhetőnek tartották a sátán okos érvelését is: „Isten nem akarja, hogy olyanok legyetek, mint ő (jónak és gonosznak ismerői), azért tilt a tudás fájától.” És megtették a végzetes lépést, szakítottak és ettek a tiltott fáról. Ezzel ők, minden utódjuk és az egész földi világ a sátán uralma alá került.

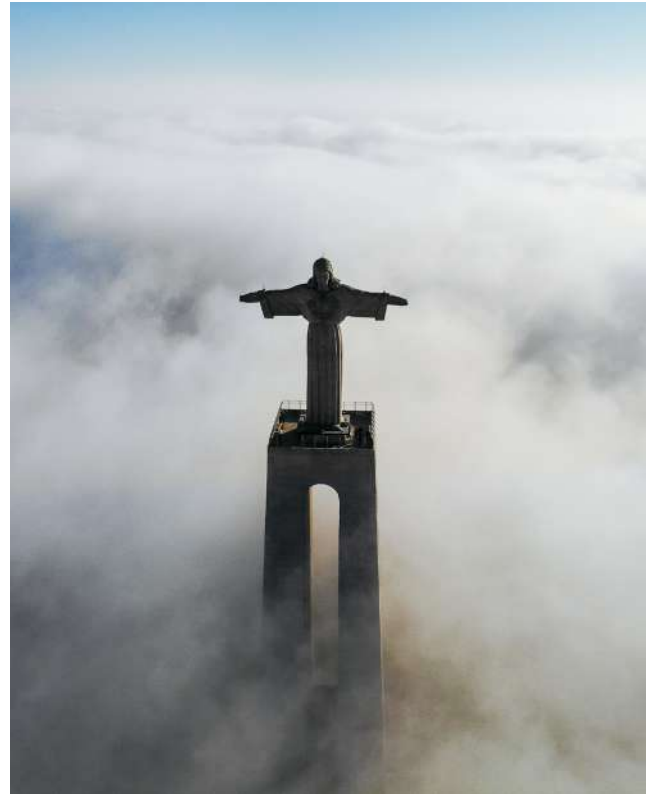
A sátán uralma alatt

Azt azonban elhallgatta a sátán, hogy a tilalom megszegésével a halálnak és a kárhozatnak nemcsak a megismerőivé, hanem a rabjaivá válnak. Sőt, nemcsak ők (Ádám és Éva), hanem minden utódjukra, az egész emberiségre is a halál sötét fellege borul. És Ádámék szakítottak és ettek a tiltott fa gyümölcséből. Ekkor a halál és a kárhozat átkos ítélete sötét felhőként szakadt le rájuk és minden utódjukra, az egész emberiségre. Fontos látnunk, hogy Ádámokban és Évákban (amikor ők elbuktak) mi is – és valamennyi utódjuk – jelen voltunk. Ekkor – Isten döntése alapján – a sátán e világ isteneként uralma alá hajtotta az egész földi világot, a levegőet és a földet is betölti uralmával.

Isten a Fiát adta Megváltóként a világot

Isten azonban „úgy szerette ezt a világot” (az elbukott embert), hogy elküldte egyszülött Fiát, Jézus Krisztust (aki által teremtett mindent a mennyen és a földön), hogy segítsen az elbukott emberen. Krisztus magára vállalta a kereszthalált, Isten pedig – elfogadva áldozatát – benne büntette meg, de meg is bocsátotta minden ember összes bűnét.

Emberi értelemmel felfoghatatlan nagy szeretet és kegyelem volt ez Isten részéről az ember felé. Isten azokat, akik Jézus Krisztust és az ő váltságát – az értünk és helyettünk vállalt kereszthalálát – hittel elfogadják és Jézust Úrként a szívükbe fogadják, Szent Szelleme által újjászüli, gyermekeként örököséivé – Jézus Krisztusnak pedig az örökostársaivá – teszi. Jézus Krisztus

elszenvedte az értünk és a helyettünk vállalt büntetést, a halált, és dicsőségesen kilépett a sírból: feltámadt! Ezzel biztosította az egyetemes élet győzelmét a halál fölött. Kaput nyitott arra is, hogy az őt személyes Megváltóként elfogadó ember újjászülessen, új teremtéssé legyen. Megvalósult: „Aki hisz a Fiában, annak örök élete van.”

Egyedül Jézus Krisztus volt méltó és alkalmas is a megváltásunkra, mert Jézus Krisztus asszonytól született, de Szent Szellemtől fogant. Ő egy személyben valóságos Isten és valóságos ember. Valóságos emberként azonosult velünk – a bűnös emberekkel. Értünk, helyettünk és miattunk szenvedte el a mi bűneink büntetését. Amikor a kereszten kimondta, hogy: „Elvégeztetett!”, ebben jelentette az Atyának, hogy elszenvedte minden e világra született ember összes bűnének büntetését. Aki hittel elfogadja Jézus Krisztus személyét, kereszthalálát és feltámadását mint az elbukott ember megváltását, az szent bizonyossággal tudhatja, hogy teremtményből az Isten született gyermekévé és örökösévé lett. A kegyelem óriási gőzelve ez Jézus Krisztus kereszthalála és feltámadása által. De kevesebb nem elég. Minden embernek a Szent Szellem által való újjászületésre van szüksége. Nem elég a val-

„Kérdés: hol tartunk személyesen ebben a nagy szellemi háborúban, amelynek vége minden ember számára vagy üdvösség a mennyben, vagy kárhozat a pokolban? Isten minden embernek külön személyes ügyévé tette az üdvösségét.”

lások hit, mert „ha valaki újonnan nem születik, meg sem láthatja Isten országát” – mondta Jézus. Az ádám örökséggel terhelt embernek meg kell halnia Krisztus keresztyén, hogy vele együtt feltámadjunk, újjászülessünk, és megszülessen bennünk az új, a Krisztus uralma alatt élő ember. Óriási előrelépés ez! Amint Pál írja: „Most Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekek, akkor örökösök is, örökösei Istennek, örökostársai Jézus Krisztusnak.” Teremtésményből született gyermekek, sőt örökösök – Jézus Krisztus megváltásának csodás ajándéka ez!

Csak a rabságból van szabadulás

Tanulságos – és ismerős is – a sátán ügyes kísértése. Előbb arra készítette Ádámot, hogy Isten védelmére keljen. „Hallom, hogy minden fától eltiltott benneteket az Isten!” – mondta az ördög. „Csak egy fától tiltott el!” – szólt Ádám az Isten védelmében. „Dehogyan halok meg! – jelentette ki a tagadás szelleme. – Irigy az Isten, tudja, hogy ha esztek annak az egy fának (a tudás fájának) a gyümölcséből, a jónak és a gonosznak az ismerői lesztek.” – Ez volt egy döbbenetes hazugságot hordozó, megtévesztő szöveg. Igazat mondott a sátán annyiban, hogy azok, akik Isten tilalmát megszegték, tényleg a gonosznak az ismerői lettek, de elhallgatta a sátán, hogy a bűnnek nemcsak az ismerőivé, hanem a rabjaivá is lettek, amely minden utódjuk, az egész emberiség számára is a test halálát és a szellem (a lélek) örök kárhozatát eredményezte. Vagyis Ádám és Éva az egész emberiség a kárhozat állapotába jutott, amelynek vége a test halála és a szellem (a lélek) kárhozata a pokolban.

Isten azonban könyörült a saját képére teremtett emberen. Kijelentette magát az embernek. Prófétákat támasztott, és meghirdette az üdvösség – a szabadulás – útját. Előbb törvényt adott, amelynek megtartása eredményezheti az üdvösséget. A törvény azonban inkább csak arra lett jó, hogy leleplezte az ember végzetes és javíthatatlan romlottságát és bűnösségét. Pál apostol mondta ki a nagy igazságot rólunk: „Nincsen, aki jót cselekedjék, nincsen csak egy is. Mindannyian elhajlottunk, valamennyien haszontalanokká lettünk, és szűkölködünk Isten dicsősége nélkül.” Isten azonban „úgy szerette ezt a világot”, hogy megoldást talált az üdvösségét kereső ember számára. „Adta az ő egy szülött Fiát – Jézus Krisztust –, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16)

Amikor arról a tényről írok, hogy „valamennyien haszontalanokká lettünk”, és a kárhozat ítélete van rajtunk, akkor arról van szó, hogy az ádám örökség – mint a halál átka a testünkön és a kárhozat ítélete a lelkünkön, sötét, komor felhőként borult rá a földre. Minden ember e kemény ítélet alatt érkezik e világba. Kiáltásra kényszerülünk: „Ó, én nyomorult ember! – Kicsoda szabadít meg e halálnak testéből?” Nem egyszeri kis botlásról, hanem Isten egyetemes ítéletéről van szó! Óriási jelentőségű döntés volt az, amikor első szüleink Isten ellen és a sátán mellett döntöttek, és kaput nyitottak a sátánnak, a halálnak és a kárhozatnak. Az első emberpár bukása az utódaik, vagyis az egész emberiség kárhozatát és a föld átok alá kerülését eredményezte. A teremtő Isten azonban kegyelmes szeretettel fordult felénk, és Fiában – Jézus Krisztusban – kaput nyitott a szabadulásra, az üdvösségre, a hazatérésre azoknak, akik hittel elfogadják őt Megváltójuknak. De csak azoknak! Kegyelem ezt a lehetőséget felismerni és itt, a mulandóság hazájában megragadni üdvösségüket.

Hitbeli döntés kell!

Kérdés: hol tartunk személyesen ebben a nagy szellemi háborúban, amelynek vége minden ember számára vagy üdvösség a mennyben, vagy kárhozat a pokolban? Isten minden embernek külön személyes ügyévé tette az üdvösségét. A tét óriási, így hatalmas jelentőségű nagy döntésről van szó. Isten önálló személyiségnek, értelmes lénynek teremtette az embert. A Bibliában világos

„Vagyis a testünk folyamatosan talaja maradt a kísértéseknek, ellensége maradt Istennek. Ezért a Szent Szellem hatalma által naponként halálba – a keresztre – kell adnunk magunkat (a testünket).”

egyszerűséggel elénk tárja az üdvösség és a kárhozat útját. Nagy megtiszteltetés, ugyanakkor hatalmas felelősség is számunkra a döntés lehetősége. A döntésnek már e földön meg kell történnie. Sőt már itt a földi életünkben Isten határozott elkülönülést vár el azoktól, akik őt és az üdvösség útját választják. Az elkülönülés legfontosabb kritériumát így határozza meg maga Jézus: „Ha valaki újonnan nem születik, meg sem láthatja az Isten országát.” Az újjászületés pedig nem jelent kevesebbet, mint hogy az Ádám-tól örökölt „rég emberünk” (egész lényünk) Jézussal együtt a keresztre (a halálba) került, Jézus Krisztus pedig (a Szent Szellem által) a szívünk lakója és az egész életünket irányító Ura lett. Ez hitben, vágyban, törekvésben, Jézus Krisztus személyének a jelenlétét és uralmát jelenti bennünk, hit által az értelmünkben, az érzelmeinkben és a tetteinkben egyaránt. A Szent Szellem munkálja, hogy Jézus Krisztus legyen bennem az Úr minden döntésemben és folyamatosan. Ez azt jelenti, hogy Jézus Krisztus a Szelleme által bennem lakik, és őt tartja a szívem trónján. Hiszem és Pál apostollal együtt tapasztalom is, hogy „az élet Lelkének törvénye megszabadított a bűn és a halál törvényétől” (Róm 8,2) Boldog bizonyossággal hiszem azt is, hogy Isten Jézus Krisztussal együtt engem is feltámasztott és az örök élet részesévé tett. Szent Szelleme pedig titkomaivá tette a testemet.

Másrészt napi tapasztalatom az is, amiről ugyan csak ír Pál apostol, hogy „a test törekvése halál, és ellenségeskedésben van Istennel, Isten törvényének nem is tudja magát alávetni” (Róm 8,8). Fontos tényről van szó. Arról, hogy nekünk – akik újjászülettünk, vagyis a Szent Szellem lakozást vett bennünk, és a meny nyhez is tartozó emberek lettünk, a testünk maradt a régi állapotában, a bűn és a halál uralma alatt. Vagyis a testünk folyamatosan talaja maradt a kísértéseknek, ellensége maradt Istennek. Ezért a Szent Szellem hatalma által naponként halálba – a keresztre – kell adnunk magunkat (a testünket). „Mindenkor – folyamatosan – a halálba adatunk Jézus Krisztussal, hogy az ő élete is látható legyen a mi halandó testünkben” – mondja az apostol (2Kor 4,11–12; Károli).

„Újjászült élő reménységre”

Az újjászületés folyamatos kettősséget is jelent bennünk. A Lélek által Jézus Krisztus lett a szívem Ura, de a „rég énem” – bár halálra ítélve – folyamatosan követeli az „életteret” magának. A bennem lakó Szent Szellem tiszteletben tartja a személyemet, és bár bennem lakik, csak akkor lép fel hatalommal a „rég én” (a test) követeléseivel szemben, ha kérem, és átadom neki a szívemet, a testemet, hogy vegye uralma alá.

A Szent Szellem az ige által leleplezi a bűneimet, a testemben vitézkedő szennyes kívánságokat, és bűntudatot, igaz bűnbánatot gerjeszt, Jézus Krisztus felé fordít, de dönteni – minden esetben – nekem kell, hogy hívom-e és átadom-e az uralmat Jézus Krisztusnak, hogy vegye uralma alá az életemet. Az újjászületés az én életemben azt jelentette, hogy elhittem: Isten Jézus Krisztusban, az ő Fában mellettem döntött. Jézus érttem vállalta a halált, az én bűnrabságban lévő testemet vitte a keresztre, hogy szabaddá tegyen az uralma alól. A Szent Szellem lakozást vett a testemben, és segített abban, hogy győzelmessé legyenek a harcaim. A Szent Szellem csak akkor teszi Jézus Krisztust győzelmessé az életemben, amikor nemcsak kérem rá, hanem – komoly döntéssel – lemondok magamról, és átadom az uralmat neki. Az utóbbi években Jézus Krisztus szavából megértettem, hogy ő jelenleg – a feltámadása óta – a világmindenség Ura lett. Azt mondta: „Nékem adott minden hatalom mennyen és földön.” Óriási jelentőségű bejelentés ez! A világmindenség irányításának (uralmának) ezt a hatalmas jelentőségű feladatát, felelősségét és küldetését Jézus Krisztus ugyanis megoszt-

„Az örökkévalóságban töltendő jövőnkről van szó. Az üdvösségben nem valamilyen ünnepélyes ücsörgés vagy kitüntető elismerésekkel való kéjelgés vár ránk, hanem Krisztus testének tagjaiként az ő munkatársai leszünk.”

ja az ő testének tagjaival, a kihívottak és a választottak közösségének tagjaival, vagyis velünk. Pál apostol írja: „Most Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekek, akkor örökösök is, örökösei Istennek, örökostársai Jézus Krisztusnak, ha vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.” (Róm 8,17) Csodás és reményteljes jövő ez! „Ha túrunk, vele együtt fogunk uralkodni is” – írja másik helyen is világos egyszerűséggel Pál apostol (2Tim 2,12).

Az örökkévalóságban töltendő jövőnkről van szó. Az üdvösségben nem valamilyen ünnepélyes ücsörgés vagy kitüntető elismerésekkel való kéjelgés vár ránk, hanem Krisztus testének tagjaiként az ő munkatársai leszünk. A világmindenség (világok és naprendszer), az üdvözültek megszámlálhatatlan serege felelős irányításának a feladata és küldetése vár ránk. Jézus Krisztus megosztja velünk az ő egész világmindenségre vonatkozó uralmát. Pál azt írja: „Amit szem nem látott, fül nem hallott, az ember szíve meg sem sejtett, azt készítette el az Isten az őt szeretőknek.” (1Kor 2,9)

Tehát nem képzelődöm. E mondatok szerint ha én el tudnám is képzelni, hogy milyen lesz ez a jövő, annál csak különb és más lesz.

Bizonyos, hogy Jézus Krisztus munkatársai leszünk az ő egész világmindenséget irányító uralkodásában. Megosztja velünk a tulajdonát, hatalmát és az üdvözült emberek seregének irányító szolgálatát. Gondoljuk meg, mekkora öröm és kitüntető felelősség lesz Jézus Krisztus munkatársaiként – az ő egész világra kiterjedő uralmában – felelős szolgálatban tevékenykedni. Nem tétlen ücsörgés, hanem kitüntető feladatok betöltése vár ránk! Nem a dicsőség, hanem a Jézus Krisztussal együtt végzendő szolgálat lesz a kitüntető öröm.

Uram, Jézus! Növelj a hitemet! Add, hogy jól értem a te igédet! Szent örömmel várom, hogy Szent Szellemed uralma alatt és az ő ajándékai által szolgáljak veled a te világokat irányító tevékenységben, a te békekirályságodban!

Köszöntés

Cikkünk szerzője, id. Kovács Géza 2020 februárjában ünnepelte 95. születésnapját. A képen gyermekei körében látható. E helyről is szeretettel köszöntjük Géza bácsit, és Isten áldását kívánjuk életére! (a szerk.)

Tóth Krisztián

Puritán örökség

Mit tanulhatunk a puritánoktól?

Meglehetősen sokat! Ha mégis megpróbáljuk példájuk lényegét megfogni, „a válasz egyetlen szóval így hangzik: érettséget”¹. A 16. és 17. században élt protestáns elődeink² Isten szerinti gondolkodása, a

Szentíráshoz, imádsághoz és egyéb kegyelmi eszközökhöz való ragaszkodása és életkörülményeikben való helytállásuk is lelki óriásokká edzették őket. Ebbe szeretnénk kicsit betekinteni, dióhéjban felvázolni néhány tanulságot a folytatásban, három fő területet érintve: teológia, történelem, lelkiség.

1. PACKER 2000, 20. o.

2. Szerzők, mint például: John Owen, Richard Baxter, Matthew Henry, Thomas és John Goodwin, George Swinnock, Thomas Fuller, Thomas Brooks, Stephen Charnock, Thomas Adams, David Clarkson, Myles Coverdale, Thomas Cranmer, Daniel és John Rogers, Thomas Hooker, Robert Bolton, Thomas Cleaver,

John Flavel, William Perkins, John Preston, Solomon Stoddard és nem utolsó sorban két „megkészt” puritán, Jonathan Edwards (1703-1758) és George Whitfield (1714-1770).

„Félreértés ne essék: a régi ösvény nem szükségszerűen jó ösvény, de mint látni fogjuk jelen írás kapcsán a puritánok gondolkodásmódja és életgyakorlata sok szempontból olyan „régí út” mely egyben jó, követendő irány is.”

Mindezt egy alapvetés és egy igeveres fényében tesszük. A Jeremiás 6:16 ezt üzeni nekünk mai keresztyéneknek is: „Így szól az Úr: Álljatok ki az utakra, és nézzetek szét, kérdezősködjetek az ősi ösvények után, melyik a jó út, és azon járjatok, akkor nyugalmat találtok lelketeknek! De ők ezt mondták: Nem megyünk!” – kiemelés tőlem. Megdöbbenő a felszólításra adott akkori tagadó válasz. Vajon a ma embere, Isten hívő népe elfogadja vagy elutasítja a régi ösvények felőli tudakozódásra való felhívást és azokon, vagyis a jó utakon való járást? Ez nem csak egy teoretikus kérdés, hanem meg kell, hogy szólítsa az olvasót is személyesen, és választ is kell, hogy adjunk rá, külön-külön magunkban! Elődeink már nem tudnak minket két karral megragadni, a szemünkbe nézni, felrázni és megszólítani, mégis írásaik, ránk maradt élettörténeteik örökségként hangosan beszélhetnek hozzánk, ha „meghalljuk” zajszenyezett életünk sodrásában. Kérdés, hogy észrevesszük-e ezeket és követjük, ami jó. Félreértés ne essék: a régi ösvény nem szükségszerűen jó ösvény, de mint látni fogjuk jelen írás kapcsán a puritánok gondolkodásmódja és életgyakorlata sok szempontból olyan „régí út” mely egyben jó, követendő irány is.

Az alapvetés pedig az, hogy a puritán hagyomány a mai korban számunkra elsősorban nem önmagában értékes, mint egy muzeális darab, amit kitesznek egy vitrinbe és nézegetnek az emberek, hanem jelen életvalóságunk megváltozott körülményeire, ha helyesen alkalmazzuk, gyümölcsöző, hitünk számára megteremtékenyítő lesz. Ahogy J. I. Packer helyesen megállapítja: „az emberi természet nem változik, az idők viszont annál inkább, és ezért az isteni igazságnak is az emberi életre való alkalmazása elvben ugyanaz marad, de ennek részletei koronként változnak. Megelégedni a puritánok majmolásával annyi, mint szellemileg kivonulni a huszadik századból, amelyben Isten rendelkezése szerint élnünk kell, s visszamenni a tizenhetedikbe, amelyet Isten nem számunkra jelölt ki. Ez éppoly Lélek-ellenes lenne, mint amilyen irreális is.”⁴ Ennyi bevezetés és kritikai észrevétel után térjünk rá írásunk

lényegére. Szeretném bemutatni röviden azt a történelmi kontextust, földrajzi környezetet melyekben a legfőbb puritán igehirdetők, teológusok, szerzők éltek és alkottak, ahogy az utókor is láthatja, Isten dicsőségére és a keresztyénség javára. A reformációt követően né-

vizsgálva, fontos észrevennünk a követendő példákat és a helyesbítésre szoruló területeket is. Alázatra vall, hogy a puritánok – ahogy saját idejükben is tették – napjainkban minket is „figyelmeztetnének rá, hogy ők csupán szolgálói s magyarázói az Isten írott Igéjének, és arra szólítanak fel, hogy írásaikat az Ige megértésében csupán segítő és kalauzoló eszköznek tekintsük... hangsúlyoznák, hogy mivel minden ember tévedhet, köztük ők maguk is, tanításukat szigorú ellenőrzésnek kell alávetni, mégpedig amaz Ige mércéjéhez kell mérni, amelyet ők maguk is magyarázni igyekeztek.” (Packer 2000, 311. o.)

3. Természetesen ma már a 21. században élve még nagyobbak tűnhet a kontraszt.

4. Packer 2000, 311. o.

5. Kiegyensúlyozott módon elődeink munkásságát

„Számukra az istentisztelet alapvetően doxológia, vagyis Isten előtti hódolat és tisztelet megnyilvánulása. Ezen alkalmak központi része az igehirdetés, mely klasszikusan három részből áll: tanítás (tétel), okvetés (bizonyítás) és használat (alkalmazás).”

hány évtizeddel később az angliai később új-angliai, vagyis tengeren túli területeken megjelenő 16. majd 17. századi protestáns megújulási mozgalom a *puritanizmus*. Az Atlanti-óceán mindkét oldalán olyan közösségek alakultak melyek próbálták megélni, életszabállyá tenni Jézus Krisztus örömhírét a mindennapjaikban, lelkiismeretük és tapasztalataik szintjén is, gyakorlati módon, családjukban is megélve, embertársaikkal való kapcsolataikban és gyülekezeti rendszerükben, vagyis életük egészére kiterjedően: holisztikus módon. Hasonló megújulási mozgalom volt körülbelül egy évszázaddal később (17.

és 18. században) a kontinentális, főleg németországi területeken az akkori evangélikus egyházban kibontakozó *pietizmus*⁶. Míg e későbbi európai mozgalom elindítójaként Philipp Jacob Spener teológusra szoktak főleg gondolni, a korábbi puritán időszak több fontosabb szerzőt, teológust, lelképásztort – hogy csak a legnagyobbakat említsük: John Owen, Richard Baxter, John Bunyan és egy „késői” puritán, Jonathan Edwards – is fémjelez. Nézzük meg most közelebbről a puritán kegyesség főbb jellemzőit.

Számukra a Biblia⁷ központi vezérfonal, melyből kibontakozik az evangélium üzenete. Ezt hirdették és hittek abban, hogy általa Isten megment sokakat. Isten szuverenitását Jonathan Edwards a következőképpen magyarázta: „Isten abszolút joga ahhoz, hogy tetszése szerint rendelkezék minden teremtménnyel”. A mindenhatóság számukra tényleg azt is jelentette, amit ez a fogalom szó szerint magában foglal. A puritánok Istene nagy Isten volt. Tanításaik mélyek és dogmatika-

ilag is tartalmaztak voltak. Ezek sok mai, teológiailag egyszerűbb igényű – és valljuk be, olykor felszínebb – igehallgató számára nehezen emészthetőnek tűnének. Az istentisztelet külső formái tekintetében voltak eltérő álláspontok a puritánok között, ugyanakkor az istentisztelet belső valósága terén mondhatjuk, hogy teljes egyetértés volt közöttük. Számukra az istentisztelet alapvetően doxológia, vagyis Isten előtti hódolat és tisztelet megnyilvánulása. Ezen alkalmak központi része az igehirdetés, mely klasszikusan három részből állt: tanítás (tétel), okvetés (bizonyítás) és használat (alkalmazás) (PACKER:414). Összességében azt tanították, hogy a keresztyén istentiszteleti alkalom ne önmagáért való cél legyen, hanem az Istennel való közösség ápolásának eszköze⁸. Lehet, hogy mai szempontból a puritán istentiszteleti gyakorlat kissé merevnek és intellektuálisnak hat, felmerül ugyanis a kérdés: hol maradnak az érzelmek. Kétségtelen, hogy sok szerző kevesebb spontaneitást „engedélyezett”, és több kötött liturgiai elem volt található egy vasárnapi alkalom felépítésében, ugyanakkor a Szentlélek munkájára nyitottak voltak és várták! Nem voltak ellenére a józan spiritualitásnak, lelkiségüket jellemezte, áthatotta a Szentlélek ajándékainak jelenléte, megnyilvánulásai.

6. Kapcsolódó területnek érzem a pietizmust, amit majd egy másik cikkben tervezek a későbbiekben bemutatni.

7. A puritánok „*biblicizmusuk folytán, mely a bibliafordító William Tyndale-re ment vissza, Tyndale-el együtt a hit általi megigazulást vallották...*” (Packer 2000, 435. o.)

8. Charnock 2010, 307. o.

„Lehet, hogy kevésbé látványos »sikereket« értek el rövid távon, mint a »modern« módszerek, mégis hosszú távon vizsgálva a kérdést, a hitben megmaradók aránya őket látszik igazolni.”

Az evangelizáció – bár e szót nem igazán használták a 20. század előtt – „rég”i formáját művelték a puritánok. Packer szerint a protestáns keresztyénség az örömhír továbbadásának két eltérő fajtáját alakította ki, melyeket „puritánnak” és „modernnek” nevez (PACKER:385). Ez utóbbi közel 200 éves múltra tekint vissza, és elsőként a Charles Finney nevéhez kötődő kampányszerű, szokásos vasárnapi alkalmaktól különböző összejöveteleket (meeting, revival) foglal magában. Míg ezek jellemzője általában vendég prédikátor meghívott szolgálata általi „tagtoborzás”, erkölcsi és érzelmi meggyőzés, személyes „döntés” kinyilvánításának kiváltása, a puritánok évszázadokon keresztül hitéletük természetes és szerves részének tekintették az evangélium látható megélését és tapasztaltak is az örömhírről szóló bizonygatótelemek nyomán – olykor lassú folyamatban végbemenő – igazi életváltozásokat. Lehet, hogy kevésbé látványos „sikereket” értek el rövid távon, mint a „modern” módszerek, mégis hosszú távon vizsgálva a kérdést, a hitben megmaradók aránya őket látszik igazolni. Kitartásukat meggyőződéseik táplálták, nevezetesen: hitték, hogy a bűnös ember megtérését – emberi eszközökkel is ugyan, de – döntő módon az isteni kegyelem munkálja; a Szentlélek újjáteremtése folytán természetfeletti módon megváltoztatja az emberek szívét, akik „teljes szabadsággal térnek Őhöz...”⁹. A puritán hívők egyetértettek abban, hogy maga a megtérés általában nem látványos dolog, bár elismerték: néha lehet az is. Hogyan lehetne mégis „kibékíteni”, közös nevezőre hozni ezt a két eltérőnek tűnő missziós irányt? Az idős és bölcs Packer a következő módon próbálja kiegyensúlyozni ezt a nem kevés ellentmondással járó témát: „a modern evangelizáció ott arathat, ahol a puritán evangelizáció már elvetette a magot”¹⁰. Korunkban is igaz: nem spórolhatjuk meg a személyes kapcsolatokat.

A puritánok házasságról és a családi életéről való felfogása bizonyítja talán legnyilvánvalóbban, hogy „nem voltak sem prűdek, sem aszkéták. Éppúgy tudtak ne-

vetni, ahogyan tudtak szeretni.”¹¹ A középkori, európai, félreértelmezett aszketizmus vagy az angol, 19. századi, viktoriánus szigor tévesen hozható bárhogy is kapcsolatba a puritánok eredeti egészséges család- és házasság felfogásával. Nem voltak a természetes élet és az Isten szerinti örömök tagadói, hanem élet-igenlők voltak tanításukban és gyakorlati mindennapjaikban is. Hogy mennyire így volt ez, alátámasztják például Richard Baxter szavai a férj és feleség általános kötelességei kapcsán: „mindenestül szeresd párod, és ... kerülj mindent, ami szerelmeteket kioltja. A hitvestársak lakozzanak együtt, és gyönyörködjenek egymásban...”¹². Rögtön felfigyelhetünk a szerelem kifejezésre, mely nem gyakran használt szó volt a 20. század előtt, házastársi relációkban. Mégis, pont ezért figyelemre méltó, hogy „a szerelemi házasság puritán kialakítása és igazolása... jelentős újításnak számít a keresztyén hagyományban”¹³. Még egy ide vágó megerősítés C. S. Lewis tollából: „az udvari szerelmet romantikus, monogám szerelemmé... mindenekelőtt a puritán költők alakították át”¹⁴. Az Úr napja, vagyis a vasárnap meghatározó fontossággal bírt a puritán családok életében. Ekkor – a hét többi napján is megjelenő – házi áhítatok mellett a családfő feladata volt a templomi prédikációkon hallottak megbeszélése, gyermekei és házastársa igei megértésének szeretetteljes figyelése, segítése, közös éneklés és együttes imádkozás otthoni gyakorlatának ébrentartása.

A protestáns munkaetika jellemezte a puritán hívőket is, tehát az az elgondolás mely szerint a hétköznapi életben folytatott szorgalmas munkavégzés dicsőséget hoz Isten nevére. Nem voltak tétlenek, nagyfokú önfegyelmével, alázattal, fogékony tanulásvágygal és kellő lelki erővel tették dolgukat. E négy jellemző – doxológia, alázat, fogékonyság, lelkierő – áthatotta, a munka világa mellett a fentebb bemutatott többi életterületüket is. Közösségi emberek¹⁵ voltak, Istennel és másokkal

9. Westminsteri Hitvallás X:i

10. Packer 2000, 396-397. o.: Továbbá szerinte: „a modern evangelizáció csak akkor igazolhatja magát, már ha egyáltalán igazolhatja, ha a puritán evangelizáció észszerű kiegészítéseként, nem pedig alternatívájaként lép föl.”

11. Morgan 1966, 64. o.

12. Baxter 1674, 234. o.

13. Richardson 1971, 69. o.

14. Lewis 1938, 75. o.

15. Egy érdekes lelkeségi párhuzam figyelhető meg a puritánok és a középkori szerzetesek közt. Mindkét csoport a mélyebb és alaposabb istenkeresésüket szigo-

„A puritánok nagyszerűsége abban is rejlik, hogy sokan valódi tényezők voltak társadalmukban, tehát nem voltak »súlytalanok« saját korukban, mint talán számos »keresztény« napjainkban.”

imádságban és élıszóban intenzív kapcsolatot tartottak fent. Kötelességüknek – ez fontos kulcsszavuk! – tekintették a hűséges, végletekig menő harc felvállalását, önmagukkal (test), egyházon belüli tévelygésekkel, a világgal és az ördöggel szemben. Realisták voltak, a mellett, hogy helyesen és mélyen ismerték Istent, nem voltak naivak: tudták, mi lakik az emberben és azt is reálisan látták, hogy a keresztény ember földi élete szüntelen küzdelem. Mégis örömteli reménység járta át életük szövetét. Inkább a jövő emberei voltak, mint a *carpe diem*-től megrészesegült kortársaik. Érthető is, hiszen jóval kevesebb világi hívságban, kényelemben és luxusban volt részük, mint a ma emberének, ráadásul gyakran üldöztetéseket kellett elszenvedniük, ami segített nekik közelebb érezni magukat a mennyhez. Tudták hova tartanak, és azt is, hogy itt a földön csak átutazók, vándorok. *A zarándok útja*¹⁶ olyan kötelező olvasmány ebből a korból, mely jól bemutatja a puritán ethos-t, és bizonyítja, hogy nem csak jól kell elindulni az életben, hanem jól is kell befejezni utunkat. Nos:

rú és fegyelmezett életmóddal próbálták elérni, azonban míg az utóbbi sivatagba vonult vagy kolostorba zárkózott, a puritánok, mint korábban a reformátorok is, hittek abban, hogy Istennek kedves, ha a hívő a mindennapjait családban, egyházban és a világban éli.

16. Bunyan híres, 1678-ban megjelent műve nem csak az angol irodalom, de talán nem túlzás azt állítani, hogy a világirodalom egyik legjelentősebb alkotása. Az izgalmas keresztény allegóriát több mint száz nyelvre lefordították, a Biblia után a legtöbbet kiadott könyvként tartják számon. A főhősben – „Keresztény” személyében – magára ismerhet a mindenkori hitben járó ember is.

ennek voltak mesterei a puritánok. Tudtak jól élni és hitben meghalni.

A puritánok nagyszerűsége abban is rejlik, hogy sokan valódi tényezők voltak társadalmukban¹⁷, tehát nem voltak „súlytalanok” saját korukban, mint talán számos „keresztény” napjainkban. Olykor joggal, máskor jogtalanul érte ebből fakadóan a puritánokat a nehézség vádja. A korábban említett pietista vagy jelen dolgozatban tárgyalt puritán mozgalmak elnevezéseit mindkét esetben használták gúnyos kontextusban, maguk a szavak csúfnevek¹⁸ is voltak, valljuk be olykor nem teljesen alaptalanul. Kétségtelen, hogy a mai fül számára szokatlanul tömény és hosszú – egy óra, vagy több is akár – a puritán igehirdetés, hasonlóan nem könnyen olvasható a puritán irodalom, mindazonáltal aki veszi a fáradságot és „átrágja” magát ezeken az évszázados „falakon”, valódi értékekre lelhet. John Owent olvasni például tényleg nem egyszerű, nagy odafigyelést igényel, de aki türelmes és le tudja hántani magában a számára zavaró, bonyolult formai elemeket, a tartalmi, lényegi gondolatokban igazi kincseket találhat.

Jó összefoglalást ad témánkról egy záró idézet: „*a puritánok ... óriások hozzánk képest, és ... tanulnunk kell tőlük, ha növekedni akarunk. Az elmúlt korszakok keresztény hőseitől való tanulás mindig is fontos részét képezte a hitben való növekedés közösségének, amelyet helyénvalóan a szentek közösségének nevezhetünk. A nagy puritánok, bár halottak, írásaikból szólnak hozzánk, és olyasmiket mondanak, amire jelenleg nagy szükségünk van*”¹⁹. A földünkön megtalálható

17. Nemcsak egyházszerkezeti változtatásokat, reformokat vezettek be (lásd pl. John Knox – Skócia), hanem széles társadalmi rétegekben és folyamatokban is kifejlesztették pozitív – a jézusi só és világosság – hatásukat.

18. A korabeli külső szemlélő is használt „megbélyegzést” mikor egy társadalmi jelenséget, csoportot nevezett meg. Így volt ez a *jámborkodó, vagy kegyeskedő* jelentést magában hordozó pietizmussal, a *pedáns, rendmániás, merev, szigorúnak tűnő és pontoskodó* puritán kifejezéssel, de elődeinket illető, kezdetben csúfnévként használt *újrakeresztelő, ismét bemerítő*, vagyis anabaptista megnevezéssel is.

19. Packer 2000, 14. o.

**„Az egyház mai viruló lombzatát –
Isten éltető napfénye és esője mellett
– korábbi idők hűséges hívőinek
gyökere táplálja. Figyeljünk rájuk!”**

legnagyobb élőlények a kaliforniai mamutfenyők (óriás-vörösfenyők). Találni köztük 100 méter magasat és törzs-kerület szempontjából 20 méterest is! Némelyik kora nem csak évszázadokat, de egy évezredet is elér. J. I. Packer, a puritánok tudósa, aki életéből sok évtizedet szánt ezen angolszász evangéliumi protestáns testvérek életművének tanulmányozására, az imént említett hatalmas fákhhoz hasonlítja az évszázadokkal korábban élt hitelődeinket. Befejezésül, most egy pillanatra megállhatunk és hálát adhatunk a Zsidókhhoz írt levél szerzőjének bátorítása kapcsán azokért, akik előttünk éltek – így a puritánokért is – és megőrizték, továbbadták nekünk a hitet. Hogy egy természeti képpel zárjuk: az egyház mai viruló lombzatát – Isten éltető napfénye és esője mellett – korábbi idők hűséges hívőinek gyökere táplálja. Figyeljünk rájuk!

„Ne feledkeztek meg vezetőitekről, akik Isten ígését hirdették nektek. Figyeljetek életük végére, és kövessétek hitüket.” (Zsid 13,7) – kiemelés tőlem.

Bibliográfia (irodalomjegyzék):

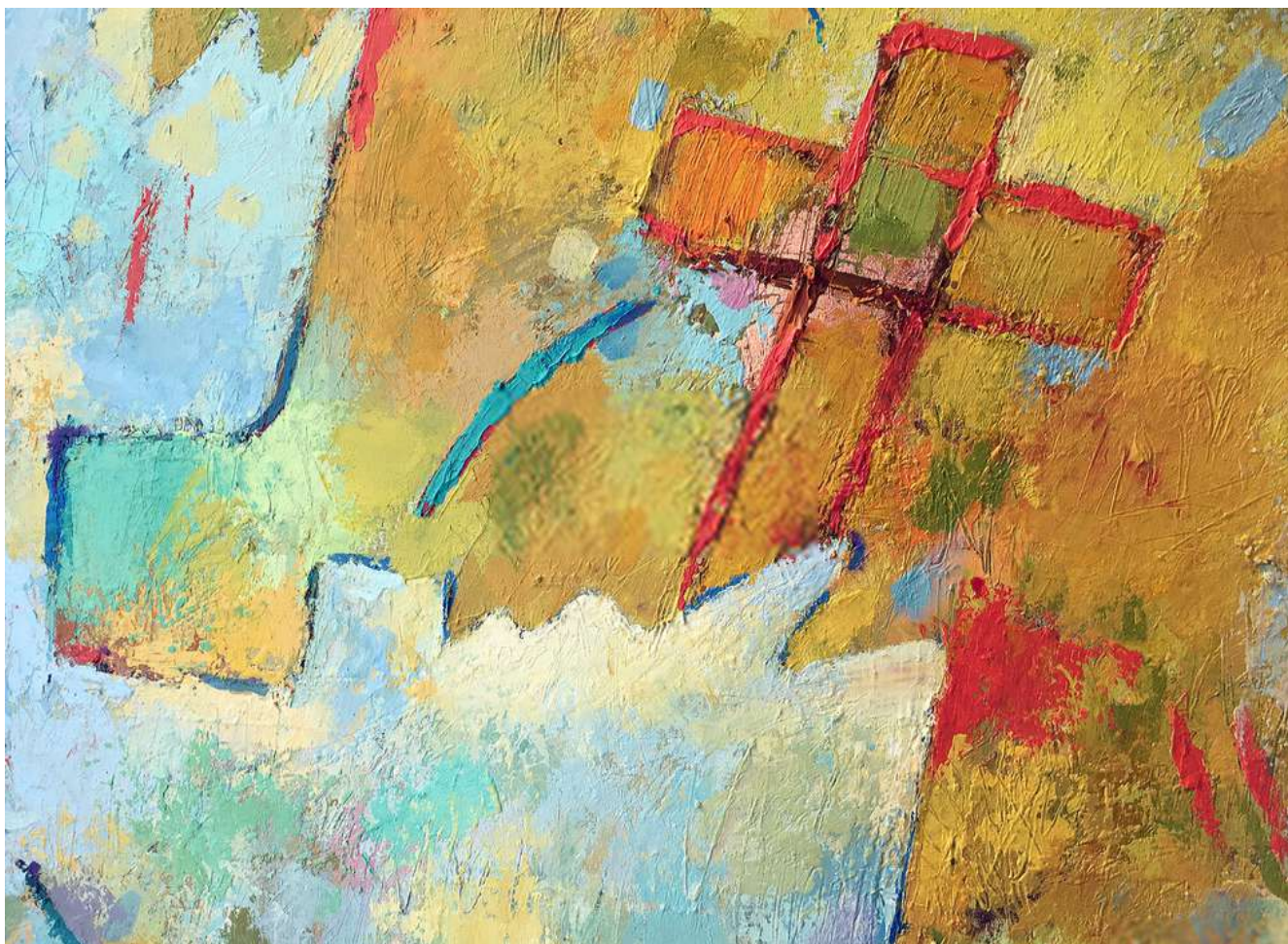
- Baxter, Richard: *Works IV. The Poors Man's Family Book*, 1674.
- Bunyan, John: *A zarándok útja*. Koinónia Kiadó, Kolozsvár, 2005.
- Charnock, Stephen: *Works I. Banner of Truth*, 2010.
- Lewis, C. S.: *Donne and Love Poetry in the Seventeenth Century Studies Presented to Sir Herbert Grierson*. Oxford University Press, Oxford, 1938.
- Morgan, Edmund S.: *The Puritan Family*. Harper and Row, New York, 1966.
- Packer, James I.: *A Megújulás Teológiája*. Koinónia Kiadó, Kolozsvár, 2000.
- Richardson, Herbert W.: *Nun, Witch, Playmate: The Americanization of Sex*. Harper and Row, New York, 1971.

A mamutfenyős képek forrásai:

<https://greenfo.hu/hir/irorszag-hatalmas-vorosfeno-erdo-telepiteset-tervezi/>
<https://www.savetheredwoods.org/press-releases/california-state-parks-begins-study-of-fallen-iconic-tunnel-tree-in-calaveras-big-trees-state-park/>

Tóth Sándor

Mi akadályozza az emberek megtérését? Mi okozza az egyház gyengeségét?

A keresztény missziót végző és komolyan vevő szolgáltatók tapasztalata napjainkban, hogy egy-egy személy valódi megtérése, gyülekezetbe való bekapcsolódása és a bemenítés útján való elköteleződése hosszú, küzdelmes folyamat. Azok, akik nem „létszámot” látnak az érdeklődőkben, hanem valódi tanítvánnyá, Krisztus igaz követőivé igyekeznek segíteni őket, a szeretet, türelem és áldozatkészség útján végzett „fáradtságos” missziót belülről

ismerik. Nagy öröm számukra, amikor valaki eljut a megtérés, újjászületés és Krisztusnak való teljes odaszánás győzedelmes állapotába. Az Úr missziómunkásai nem egyszerűen közösséget, hanem Krisztus tanítványi és szolgáltató közösségét vágyják és kívánják építeni. Azonban újra és újra felmerül a kérdés: „Jól csinálom, csináljuk? Mik az akadályok, és hogyan győzhetnénk le azokat?”

„Ennek eredménye lett az, hogy másként kezdték Istent tisztelni, más módon kezdtek hozzá közeledni, mint korábban.”

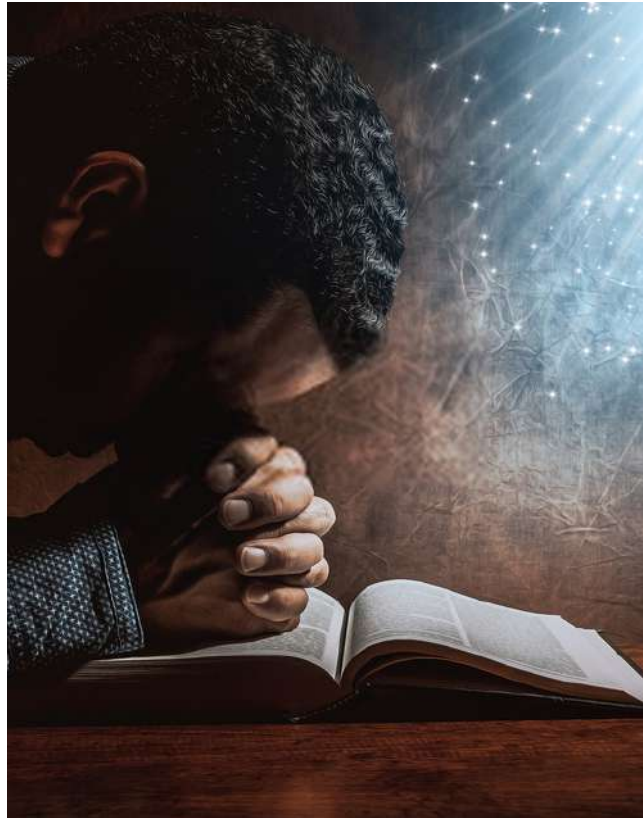
Pál apostol felismerése és tapasztalata

„Ha pedig nem elég világos a mi evangéliumunk, csak azok számára nem világos, akik elvesznek. Ezeknek a gondolkozását e világ istene megvakította, mert hitetlenek, és így nem látják meg a Krisztus dicsőségéről szóló evangélium világosságát, aki az Isten képmása.” (2Kor 4,3–4)

Pál apostol mintegy két év és három hónapja szolgált már Efezusban, mely idő alatt „akik Ázsiában laktak, meghallották az Úr igéjét, mind a zsidók, mind a görögök” (ApCsel 19,10). Összesen három évet töltött ebben a nagy városban (ApCsel 20,31), de az első több mint kétévi szolgálat során igazi evangéliumi megtérések nem túl nagy számban történtek. Annak ellenére így volt ez, hogy Pál naponként tanított és rendkívüli csodák is kísérték szolgálatát. Lukács, az orvos, történész így számolt be erről:

„Isten pedig nem mindennapi csodákat tett Pál keze által; úgyhogy még a testén levő kendőket vagy kötényeket is elvitték a betegekhez, és a betegségek eltávoztak tőlük, a gonosz lelkek pedig kimentek belőlük.” (ApCsel 19,11–12)

Amikor vallásos emberek látták, hogy Jézus Krisztus nevére, Pál apostolon keresztül milyen isteni erők munkálkodnak, ezt ők is utánozni akarták, de nyilvánvalóvá vált erőtlenségük (ApCsel 19,13–17).

„Az az ember pedig, akiben a gonosz lélek volt, rájuk ugrott, legyűrte őket, és föléjük kerekedett, úgyhogy mezítelenül és sebesülten futottak ki abból a házból.” (ApCsel 19,16)

Ezt követően valami megváltozott. A keresztény közösségben azok, akik az evangéliumot már hallották és nyilván valamilyen mértékű hittel, istenismerettel rendelkeztek is, szembesültek saját „Krisztus-ismertük” korlátozottságával, odaszánásuk hiányosságával, lelkük megosztottságából fakadó erőtlenségükkel. Ezt megbánták, az immár felismert bűneiket megvallották, és életüket egészen Krisztusnak szentelték. Ennek eredménye lett az, hogy másként kezdték Istent tisztelni, más módon kezdtek hozzá közeledni, mint korábban. Mindezek megtörténtét követően az evangéliumi misszió nagy hatást tudott gyakorolni a város, sőt a környék lakóira. Nagy számban történ-

„Az egyház, mely több ponton megalkudott a kommunizmus szellemével, és esetenként kollaborált az azt képviselő hatalommal (tisztelet a kivételnek), megtisztult ettől?”

tek igaz megtérések, majd új gyülekezetek is születtek (Kol 4,12–13).

„A hívők közül is sokan eljöttek, megvallották és elbeszélték ilyenféle mesterkedéseiket. Azok közül sokan, akik a varázslást űzték, összehordták könyveiket, és mindenki szeme láttára elégették. Mikor kiszámították a könyvek értékét, ötvenezer ezüstpénzre becsülték. Így az Úr ereje által az ige hatalmasan terjedt és megerősödött.” (ApCsel 19,18–20)

Olyan erőteljes és nagyszámú volt az életek megváltozása Efezusban, hogy ez kihatott a vallási alapon működő „üzletre” is. A bálványok imádatától elfordult emberek már nem vásárolták a „kegytárgyakat”, és nem áldoztak korábbi isteneiknek a bálványtemplokokban. Ebből egy következő konfliktus robban ki, mert az efezusi bálványszobrokat készítő ötvösök üzleti érdekeit sértette a nagy számban megtérők életváltása és az evangélium tiszta tanítása.

„De látjátok és halljátok, hogy nemcsak Efezusban, hanem szinte az egész Ázsiában nagy tömeget nyert meg és vezetett félre ez a Pál, aki azt mondja, hogy amiket emberkéz alkot, azok nem istenek.” (ApCsel 19,26)

Tanulságos ez a megállapítás: „amiket emberkéz alkot, azok nem istenek.” Mai világunk értékrendje szerint a tömegek mit, kit tekintenek istennek? Milyen szellemi erősségek vakítják meg szellemi értelemben a körülöt-

tünk élőket? Mik azok, amik fogva, láncok között tartják őket, akadályozva megtérésüket?

A kommunizmus szellemisége, „szelleme”¹

Magyarországon mintegy harminc évvel vagyunk az úgynevezett rendszerváltás után. A kérdés, hogy a változás mennyire volt mélyreható szellemi értelemben? A kommunizmus által képviselt „értékrend” is megváltozott, kitisztult a társadalom szövetéből, az emberek lelkéből? Az egyház, mely több ponton megalkudott a kommunizmus szellemével, és esetenként kollaborált az azt képviselő hatalommal (tisztelet a kivételnek), megtisztult ettől? A sokak által áhított nyugati életforma mentes a marxizmus eszmeiségétől, mely a keleti blokk országaiban fizikai erőszakkal is járó diktatúraként volt jelen?

Szomorúan, de meg kell állapítanunk, a kommunizmus szellemisége még mindig áthatja Közép- és Kelet-Európát. Ugyanakkor bár más módon, de a

1. Richard Wurmbrand: *Marx és a sátán*. Stephanus, Németország, 1997.

„Sajnálatos, de be kell látnunk, a kommunizmus szellemének „öröksége” még mindig jelen van a magyar társadalomban, befolyásolva az emberek gondolkodását, értékrendjét.”

nyugati világot is jellemzi. Ennek modern (nyugati, pl. 68-asok, XVIII. sz.-i francia forradalom eszmeisége) formája mint utópisztikus *kultúrmarxizmus* még mindig jelen van. Sőt véleményformáló média, és világi hatalmat birtokolva tovább terjeszti „igéjét”. E tan nem áll meg az egyház kapuinál, hanem gazdatestet keresve burjánzásra kész ma is.

Sajnálatos, de be kell látnunk, a *kommunizmus szellemének „öröksége”* még mindig jelen van a magyar társadalomban, *befolyásolva az emberek gondolkodását, értékrendjét.* A kommunizmus „szelleme” mindannyiunkra *hatással akar lenni*, sőt sokakra *hatással van* országunkban, de gyülekezeteinkben is. Ennek *három jellemzőjét fedezhetjük fel (hitelvek):*

- *Materializmus*, azaz abban „hinni”, bízni, amit látunk, megfoghatunk. Csak az anyagiakat tekinti létezőnek, valóságosnak.
- *Internacionalizmus*, azaz egy nemzetek fölötti – ennek előfeltétele a nemzetek gyengítése, eltörlése – világorralom, világkormányzás kialakítása, melyet a világorradalom (van modern, nem fegyverekkel vívott formája) útján kíván kiépíteni. Ézsaiás próféta így jövendölt az antikrisztusi hatalmat is jellemző változásokról, törekvésekről:

„Mert ezt mondta: Kezem erejével vittem véghez ezt, és bölcsességemmel, mert értelmes vagyok: megszüntettem a népek határait, értékeiktől megfosztottam őket, hatalmammal letaszítottam a trónon ülőket. Elérte kezem

a népek gazdagságát, mint a madárfészket, és ahogyan megszerzik az elhagyott tojásokat, úgy szereztem meg az egész földet. Nem volt senki, aki szárnyával verdesett, csőrét kinyitotta, vagy csipogott volna.”

(Ézs 10,13–14)

- *Ateizmus*, azaz a mindenható, teremtő Isten létezésének tagadása, imádatának elutasítása.

Következmény: A kommunizmus *szellemi háttere*, a teremtő Isten elutasításából eredő űr útján a *sátán imádata közvetett* vagy esetenként *közvetlen* módon.²

Az ember azonban mint *teremtett lény* egyben *imádó* is. Valakit, valamit imádnia kell. Ezt az *ördög is jól tudja*. Vagy a *megváltó Krisztust* és a mindenható Istent, az Atyát imádjuk *kizárólagosan* – hiszen ő más „istenekkel” nem osztozik szívünkben –, vagy *keresni fog szellemünk* valakit vagy valamit, *amit imádatall csodálhat, szolgálhat*, abban *reménykedve*. Pál apostol

2. Gotthard alagútátadási ceremónia: <https://www.youtube.com/watch?v=ikDpJZRSqzo> – 2019. 10. 27.

„Akit, amit imádunk, annak adjuk életerőnket, időnket, pénzünket, szolgáltatjuk ki családunkat, sőt méltóságunkat is az határozza meg.”

az alábbiak szerint fogalmaz:

„Ami ugyanis nem látható belőle: az ő örök hatalma és istensége, az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható. Ennélfogva nincs mentségük, hiszen megismerték Istent, mégsem dicsőítették vagy áldották Istenként, hanem hiábavalóságokra jutottak gondolkodásukban, és értetlen szívük elsötétedett. Akik azt állították magukról, hogy bölcsek, azok bolonddá lettek, és a halhatatlan Isten dicsőségét felcserélték emberek és madarak, négy lábúak és csúszómászók képével. Ezért kiszolgáltatta őket az Isten szívük vágyai által a tisztátalanságnak, hogy meggyalázzák egymás testét. Akik az Isten igazságát hazugsággal cserélték fel, azok a teremtményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké. Ámen.” (Róm 1,20–25)

Talán van olyan, aki ezt olvasva túlzásnak érzi a marxizmus és a sátánizmus ilyen mérvű összekapcsolását. *Marxot* idézve írja Wurmbrand többek között az alábbiakat:

„Legfőbb vágyam, hogy bosszút álljak azon, Aki a magasságban uralkodik...”

„Az Istenről való elképzelés egy elfajzott civilizáció agyréme. Le kell rombolni. Meg kell semmisíteni.” (Karl Marx)

- Egyéb társadalmi következmény a *protekcionalizmus*, azaz nem szakmai alapon, hanem a kapcsolatok útján történő pozícióbetöltés, érvényesülés válik jellemzővé.

„Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!”

Jézus szavai juthatnak eszünkbe, ahogyan a *sátánnak válaszolt*, aki a maga imádatára akarta rábírní őt:

„Ekkor így szólt hozzá Jézus: »Távozz tőlem, sátán, mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!«”
(Mt 4,10)

Az Isten imádata és szolgálata, hiszen az imádat és áldozatkészség *elválaszthatatlan* egymástól. Akit, amit imádunk, annak adjuk életerőnket, időnket, pénzünket, szolgáltatjuk ki családunkat, sőt méltóságunkat is az határozza meg.

A kommunizmus „utóhatása” az egyházban

Mózes könyvében olvashatjuk az alábbi figyelemfelkeltő, sőt megrázó kijelentést:

„Nem szolgáltál Istenednek, az Úrnak örömmel és jó szívvel, amikor bőven volt mindened. Éhezve és szomjazva, mezítelenül és mindent nélkülözve szolgálsz majd ellenségeidnek, akiket rád bocsát az Úr. Vasigát tesz a nyakadra, míg el nem pusztít

„Kérjük az Úr Jézus Krisztust, hogy törje meg az emberek megtérését akadályozó szellemi erők hatalmát felettük.”

téged.” (5Móz 28,47–48)

Egy olyan világban élünk, amikor az *anyagiak* (matéria) egyre inkább *követelik az imádatot* (idő, pénz, fontossági sorrend stb.). Ha a *keresztény ember* ezen az úton indul el, egyre *hitelenebbé* válik, és kezdi elhanyagolni az *élet forrásával*, a mindenható Istennel való *közösség gyakorlását*. Nem látogatja az istentiszteleteket, ki-kimarad a testvéri közösség gyakorlására lehetőséget adó összejövetelekről (pl. házi- vagy kiscsoport), és *szolgálatait* is ímmel-ámmal, de semmiképpen *nem örömmel végzi*. Majd némelyek *csodálkoznak*, hogy *nincsenek jól*, és tetézik a bajt még azzal is, hogy az Isten *gyülekezetét* vagy magát *Istent hibáztatják* életük áldatlanságáért, *lelkük üzöttségéért*. Mások *áldásnak* nevezik azt, amit a *maguk erejéből* „tákolnak” össze, közben Istentől már oly messze sodródtak, hogy ezt *eltompult szellemükkel* már *nem is nagyon érzékelik*.

Komoly *figyelmeztetés* lehet ma is az 5Móz 28,47–48-ból idézett szakasz. *Lehet bőven szerzeményünk*, lehet munkánk, hobbink, családjunk, de *hogyan állunk az Úr szolgálatához* (dicsőítés, lelki szolgálat, istentisztelet, áldozatvállalás, adakozás, misszió stb.)?! Szolgáljuk őt hálával és örömmel!

Imádkozzunk *Isten népének szabadságáért*, szükség szerinti szabadulásáért. Kérjük az Úr Jézus Krisztust, hogy *törje meg az emberek megtérését akadályozó szellemi erők hatalmát felettük*. Buzdítsanak erre Jézus szavai:

*„Ekkor így szólt hozzá Jézus:
»Távozz tőlem, sátán, mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!«”*
(Mt 4,10)

Felhasznált irodalom

- Richard Wurmbrand: *Marx és a sátán*. Stephanus, Németország, 1997.
- Biblia Felfedező v4.0.
- *Biblia*. Magyar Biblia Tanács fordítása; Kálvin János kiadó, Budapest, 2008.
- *NIV Study Bible* (1985) jegyzetek – magyar kiadás, Veritas, Budapest, 2001.
- Csia Lajos: *A Római levél főbb fogalmai*. Budapest,

1939 (<http://churchofgod.hu/content.php?act=-csia28> – 2019. 08. 27.).

- John Stott: *Pál levele a rómaiakhoz*. Harmat, Budapest, 2018.
- Karner Károly: *Isten igazsága – Pál apostol levele a rómabeliekhez*. A keresztyén igazság kiadása, Győr, 1942 (https://medit.lutheran.hu/files/karner_karoly_pal_1942.pdf - 2019. 08. 27.).
- Martin Hubacher: *Az ember hitből él*. Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1996.
- Brian J. Bailey: *A rómabeliekhez írt levél*. EPK Élet Gyülekezete, Debrecen, 2010.
- Gotthard alagútátadási ceremónia: <https://www.youtube.com/watch?v=ikDpJZRSqzo> – 2019. 10. 27.
- <http://polgarportal.hu/tag/kulturmarxizmus/> – 2019. 10. 28.

Bacsó Benjámín

Bevezetés a karizmatikus vezetési koncepció teológiai és vezetéstudományi vizsgálatához

Bevezetés

A keresztény egyházat mindig is foglalkoztatta a vezetés és a célszerű struktúra¹ kérdése, annak kialakítása, amelyek a hitbeli és létszámbeli növekedés egyik

fontos összetevői. Nagy szerepe van a lelkipásztornak ezekben, aki az egyik legfontosabb meghatározója és szereplője a fentebb említett két dolognak, olyannyira, hogy Kovács Géza azt mondja, hogy nem kizárólagosan, de a legjobban a lelkész határozza meg azokat,² tudni-

1. Schwarz, Christian A.: *A gyülekezet természetes fejlődése*, BMSZ, Jánoshalma, 1998, 28–29. p.

2. Kovács Géza: *Lelkipásztorok, lelkimunkások az újszö-*

„Korunk három szignifikáns változása erős kihívást intéz a vezetők felé. Az ilyen idők pedig, mint ahogy látni fogjuk, kedveznek a karizmatikus vezetők színrelépésének.”

illik a lelki és a létszámbeli növekedést. Akár egyetértünk, akár nem ezzel a kijelentéssel, a gyülekezeti életben a gyülekezet vezetői keresik és foglalkoznak azzal, hogyan lehetne hatékonyan vezetni és segíteni a helyi gyülekezeteket. Ebben a Biblia alapelvekkel szolgál nekünk, azonban a megvalósításban, mint ahogy a sokféle gyakorlati modell is mutatja, eltérések vannak. Ettől még továbbra is igaz, hogy a „Biblia anyaga – talán kivétel nélkül, de legalábbis kevés kivételtől eltekintve – nem más, mint egy-egy mögöttes, isteni alapelv aplikált megnyilatkozása. Ebből adódóan a jelenkori értékesítés, vagyis (újra)alkalmazás lépései a következők: a Biblia szövege, azaz az akkori és ottani applikáció mögötti alapelvek megkeresése, és ezen alapelveknek a mai körülményekre, helyzetekre és problémákra történő újraalkalmazása.”³ Vagyis fel kell tárunk, amit a Biblia valamikor jelentett, és amit ma nekünk kell jelentenie.⁴

A különféle alkalmazások mögött a különféle megértés húzódik, amely az eltérő szocializáció, ismeretanyag és egyéb komplex összetevőkből áll. Ez azonban újra és újra kihívás elé állítja a „ma egyházát”, a „ma közösségét”. Az ilyen kihívásokra megoldásként sok-

szor a karizmatikus vezetésben látják a megoldást. De mi az a karizmatikus vezetés? A karizmatikus vezetés kifejezés hogyan okoz zavart ma? Egyáltalán milyen kihívásokkal kell szembenézni? Ezek közül most csak ezeket szeretném megemlíteni: öndefiníciós kihívás, magányosság, technológiai kihívás.

Korunk három fontos kihívása

Miért éppen most beszélünk a karizmatikus vezetésről? Korunk három szignifikáns változása erős kihívást intéz a vezetők felé. Az ilyen idők pedig, mint ahogy látni fogjuk, kedveznek a karizmatikus vezetők színre lépésének.

A szekularizáció folyamata sok kérdést vet fel a mai egyházak, így a mi egyházunk felé is. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy ma Magyarországon az egyházak bizalmi krízisben vannak,⁵ aminek eredménye, hogy egyre kevesebben vannak, akik szorososan követik az egyház tanítását.⁶ Azonban nem mindegy, hogy hogyan tekintünk erre a krízisre. Kihívásként vagy fenyegettségeként éljük meg. „...kihívás esetén forrásainkat a helyzet követelményeivel szemben elégségesnek vagy csaknem elégségesnek ítéljük meg, fenyegetéskor viszont a helyzet követelményeivel szemben elégtelennek véljük ezeket a forrásokat.”⁷ Kihívásként akkor éljük meg a krízist, ha látjuk azt, hogy megerősödve jöhetünk ki belőle. Ellenben fenyegetettségnek fogjuk érzékelni ezt a krízist akkor, ha csak a bukás veszélyére fókuszálunk. A krízis mindenestre arra kell, hogy késztesen bennünket, hogy valamerre mozduljunk. „Az, ha nem akarunk olyanok maradni, mint amilyenek vagyunk, nem az illojalitás jele, hanem annak az újnak az igénylése, amelyet reménységünk szerint Isten elkészített nekünk. Akár jó hírnek is tekinthetjük, hogy a krízis olyan mély, hogy már nem tagadható. Ebből adódik, hogy lelkipásztorok és elöljárók egy része már nemcsak tőp-

vetségi gyülekezetben, Menedék Alapítvány, Db. 2003. 6. p.
3. Almási Tibor: „Az újszövetségi gyülekezet struktúrája, működése és vezetése mai tanulságokkal” in *A baptista ekkológiája alapjai és újkori kihívásai*, BTA, Bp. 2007, 85–86. p.

4. Osborne, Grant R.: *A hermeneutika spirálisa*, KIA, Bp. 2001, 24. p.

5. <https://www.cka.hu/blog/2017/09/27/kozbizalom-2017-tovabb-erosodik-a-civil-szervezetekbe-ve-tett-bizalom/>

6. <http://www.ujnemzedek.hu/sites/default/files/magyar-ifjusag-2016-a4-web.pdf>

7. Jim Blascovich – Wendy Berry Mendes: „A kihívás és a fenyegetés kiértékelése: Az érzelmi jelzőingerek szerepe” in *Érzelem és gondolkodás, Az érzelmei szociálpszichológiája*, Kairosz Kiadó, Bp. 2001. 68. p.

„Az online közvetítésekkel némelyek feleslegesnek érzik az imaházba vagy templomba való »járást«.”

reng azon, hogy mit kellene tenni, hanem el is indul új utakon. Ezeknek egy része azonban teljesen járatlan.”⁸ Vagyis sokan érzékelik, hogy mozdulni kell, sokan már utat is választottak maguknak, hogy merre mennének. Az útkeresés vagy elindulás azonban csak akkor lehet sikeres, ha a Bibliából táplálkozik, és a történelem által értékesnek vélt tradíciókat megtartja, a haszontalanokkal viszont leszámol. Sok közösség legnagyobb gondja, hogy nem tud különbséget tenni hasznos és haszontalan tradíció között.

Korunk másik problémáját a következő idézet jól megvilágítja:

„Úgy tűnik, a világon élő emberi lények két csoportot alkotnak: olyanok, akiket elhagytak, vagy olyanok, akiket megtaláltak. Jellegzetes életrészek, mint melankólia vagy flow, nem mások, mint az elveszettség vagy az ember önmagára (teremtettségének gazdagságára) találásának átélései. Kortárs filmek, irodalom vagy zene telis-tele ezeknek az érzéseknek üzeneteivel. Az elhagyott és megtalált állapotok korunk alaphelyzetei lettek.”⁹ Mit kezd ezzel a megállapítással az egyház? Mit kezdünk vele mi? Egyáltalán ki az elhagyó és ki a megtalált? Ma az elhagyottak valódi kapcsolatra vágyanak egy olyan közösségen belül, ahol megkapják a valahová tartozás élményét. Ez azonban a sokszínűség és a különbözőségek miatt csak úgy válhat tartóssá, ha az egyén magától az Istentől függő individuummá válik. Egy gyülekezet vezetőjének rendkívül fontos hídépítő szerepe van ebben. Keresztény közösségen belül nem szabad hagyni, hogy a már közösséghez csatlakozottak „pásztor nélkül való nyájemberré”¹⁰ váljanak. Itt a kis gyülekezetek előnyben vannak a nagyobbakkal szemben, hiszen sokkal jobban szemmel tudják tartani a tagok fejlődését, életét. Jól megfigyelhető, hogy az elhagyatottság érzése együtt jár a hatalomba vetett bizalom elvesztésével is. Sőt a másik emberben is egy-

re kevésbé bízunk, mivel saját magát sem tartja sokszor autentikusnak. Sok szerepben kell ma egy embernek helytállnia. Mindegyik mást követel tőle. Sokan küszködnek a diszharmóniával személyiségükben.

A harmadik nagyon fontos változás a technológiai és az ezzel együtt járó társadalmi változás. A technológia fejlődése új kihívásokat jelent egyes közösségek számára, nemcsak az információ hozzáférhetősége, hanem a kapcsolattartás formái miatt is. Az online közvetítésekkel némelyek feleslegesnek érzik az imaházba vagy templomba való „járást”. A közösségben való élet pedig az online térben valósulhat meg. Csak egyetlen példa ezen trendnek az érzékeltetésére. Egy 2013-as Barna Group által végzett felmérés szerint a millenniumi generáció, gyakorló keresztény fiatalok 38%-a ellenőrzi az internet segítségével a prédikációban elhangzottakat.¹¹ Még inkább arra lehet számítani, hogy az információs technológia exponenciálisan növekszik majd. A szakmák jövőjét vizsgáló könyv egyenesen azt vizionálja, többek között a hittudomány területét is vizsgálva, hogy a „kapuőrök” szerepe meg fog szűnni, mivel az információ olyan mértékben hozzáférhető lesz az interneten.¹² Az ifjúságkutatások vallási vizsgálata azt mutatja, hogy csökken az egyház tanítása szerint val-

11. <https://www.barna.com/research/how-technology-is-changing-millennial-faith/>

12. Richard Susskind – Daniel Susskind: A szakmák jövője, Antall József tudásközpont, Bp., 2018.

8. Almási Mihály: „Merre tartanak a világ baptistái a XXI. században – különös tekintettel a relevancia és az identitáskriszisz feszültségére” in *A baptista ekklesiológia alapjai és újkori kihívásai*, Baptista Teológiai Akadémia, Bp. 2007. 151. p.

9. Veres Sándor: „Elhagyottak és megtaláltak: egyén és közösség antinómiái” in *A baptista ekklesiológia alapjai és újkori kihívásai*, BTA, Bp. 2007. 15–16. p.

10. Uo., 18. p.

„Az ifjúságkutatások vallási vizsgálata azt mutatja, hogy csökken az egyház tanítása szerint vallásos fiatalok aránya, nő a nem vallásosaké, ellenben továbbra is magas a »vallásos vagyok a magam módján« önbesorolást választóké.”

lások fiatalok aránya, nő a nem vallásosaké, ellenben továbbra is magas a »vallásos vagyok a magam módján« önbesorolást választóké.¹³

John S. Dickerson hat tényezőt nevez meg, amely miatt az evangéliumi kereszténység elsősorban az USA-ban válságba fog jutni, és ezekre próbál meg válaszokat találni.¹⁴ Adódik három fontos kérdés: Mit adjon fel az egyház, hogy többet nyerjen, és mit tartson meg, hogy távolabb jusson? A másik kérdés az egyénnel kapcsolatos. Amíg az egyház útkeresésben van, mit tud tenni a magányosság ellen? A harmadik kérdés a társadalmi változásokra vonatkozik: Mit kezd a technológiai és társadalmi változásokkal az egyház? Ezek a kérdések leginkább a vezetőket feszíthetik, akik felelősséget és elhívást érznek a helyi gyülekezet vezetésére. Sokan sokféleképpen közelítenek a kérdéshez. Mivel az egyház előtt álló kihívások igen komplexek, így a megoldásnak is több dimenziója létezhet. Ezek közül most kifejezetten a vezetői aspektussal foglalkozom.

A karizma kifejezés teológiai gyökerei

Minden keresztény felekezet, amely Istentől ihletettnek tartja a Bibliát, a gyülekezet szervezeti kialakításában igyekszik visszanyúlni azokhoz az alapokhoz, amelyek az őskeresztény közösségekben voltak. Ma már tudjuk a sokféle kutatás után, hogy az őskeresztény egyház szervezete egy fejlődésen ment keresztül. Tudjuk, hogy több dolog volt, amely kezdetben meghatározta, hogy ki lehetett vezető: Jézussal való rokoni kapcsolat (pl. Jakab); apostoli tekintély (pl. Péter és Pál); karizma jelenléte.¹⁵ Különösen is izgalmas a karizma kérdése az

ősegyházban és napjainkban is. Az Újszövetség által a „Szentlélek ajándékainak”, „karizmáknak” („kharizma”: „jókedvből vagy könyörületből adott ajándék”) nevezett isteni, természetfeletti megnyilvánulások működéséről még az I–II. századból is bőséges adatokkal rendelkezünk. Max Weber a teológiából veszi át a kifejezést, és alkalmazza a társadalomtudományok területén, szerinte: „karizmának nevezük egy személyiség nem mindennapinak számító képességeit, amelyek miatt ezeket a személyeket természetfölötti vagy emberfölötti vagy legalábbis sajátos, nem mindennapi, nem mindenki számára hozzáférhető erővel vagy tulajdonságokkal (megáldott) emberek, vagy Isten küldöttének vagy példaképének s ezért vezérnek tekintették”.¹⁶ Ilyen módon nemcsak teológiai fogalom, hanem a politológiában az 1960-as évek óta, a vezetéstudományban az 1970-es évek óta rendszeresen foglalkoznak a „karizmatikus vezető” jobb megismerésével. A karizma értelmezése mint a Szentlélek ajándéka, amely az egyház építését szolgálja, széles körben elfogadott teológiai megállapítás. Bolyki János megállapítása így szól: „a karizma: technikai kifejezése a speciális szolgálatra elhívó és képesítő kegyelemnek.”¹⁷ Akkor megnyílik az

13. http://kutatopont.hu/files/2013/09/Magyar>Ifjusag_2012_tanulmanykotet.pdf, 319. p.

14. Dickerson, John S.: *The great evangelical recession*, BakerBooks, 2013.

15. Bolyki János: „Egyházi tisztségek és egyházszervezet az Újszövetségben”. *Theologiai Szemle*, 1970. 84. p.

16. Weber Max: *Gazdaság és társadalom, A megértő szociológia alapvonalai*. Bp., 1978 248. p.

17. Bolyki, 85. p. Ő maga is hivatkozik (van Greeven – E.

„A karizmatikus vezetés egy nehezen meghatározható terület, alapvetően teológiai fogalmának, jelentősen változó értelmezéssel bíró komplex fogalma.”

út, hogy egy speciális területen, a teológia és a vezetésstudomány határán foglalkozzunk a vezetés egy igen fontos területével, az egyházban működő vezetővel. Ez a témakör a leadership területéhez tartozik, amely tovább bonyolítja ezt a helyzetet. Hiszen maga a terület is nagyon komplex, nem is létezik pontos magyar fordítás. Szokták személyes vezetésnek, csoportvezetésnek vagy közvetlen vezetésnek fordítani. „A leadership a szervezeti magatartással foglalkozó szakirodalom egyik legösszetettebb, legnehezebben meghatározható jelensége, fogalma.”¹⁸ Ilyen módon a karizmatikus vezetés egy nehezen meghatározható terület alapvetően teológiai fogalmának jelentősen változó értelmezéssel bíró komplex fogalma. Azonban éppen ezért nagyon fontos tanulságokkal járhat egyre mélyebb megismerése. Lelkipásztorként most különösen is a vezetésstudományi aspektust vegyük szemügyre.

A karizmatikus vezető értékelése a vezetésstudományban

Ma már klasszikusnak számít a karizmatikus vezetés témakörében írt könyvek közül a Charismatic leadership in organizations¹⁹ című könyv, amely az alábbi dimenziókat jelöli meg a karizmatikus vezetés elmélete kapcsán: (1) a karizmatikus vezető magatartása, (2) a követők jellemzői és dinamikája, (3) kontextuális tényezők, (4) intézményesülés és utódlás, (5) a karizmatikus vezetés árnyoldalai. Jól látható, hogy ezen témakörök egyértelműen a vezetés szemszögéből vizsgálják a kérdést. Az egyik leggyakrabban hangoztatott vélemény, hogy bizonytalan, turbulensen változó környezetben valószínűbb egy karizmatikus vezető „felbukkanása”.²⁰ Ezt maga Max Weber is megemlítette, szerinte a krízishelyzetek kiváló táptalajául szolgálnak a karizma felszínre bukkanásának. Sokak szerint ez azért van így, mert az emberek többsége nehezen tűri a bizonytalanságot, és ilyen helyzetekben arra vágyik, hogy megjelenjen egy erős kéz, amely vonzó jövőképet vázol fel, és ezáltal is csökkenti e személyek bizonyta-

lanságérzetét. Éppen ezért nem véletlen, hogy a „karizmatikus” személyként észlelt személyek egyik fontos jellemzője egy olyan jövőkép, vízió, amely az azonosulás lehetőségét kínálja. Nem egyértelmű a szakirodalomban, hogy a karizmatikus vezetés hogyan viszonyul a transzformatív vezetéshez. Egyeseknél egybemosódik a kettő, másoknál a karizma megléte a változás vezetéséhez kapcsolódik, inkább annak egyik eleme, míg némelyek teljesen elválasztják egymástól a kettőt. Az mindenesetre biztos, hogy a „karizmatikus” személy megjelenése indukálja a változást.

Teológiai aspektusok a karizmatikus vezetéshez

A teológia a karizma meglétét elsősorban nem észlelési kérdésként kezeli, hanem az eredeti jelentéséhez visszanyúlva Isten ajándékának tekinti, és a különféle ajándékok között különbséget tesz. A vezetőnek több-

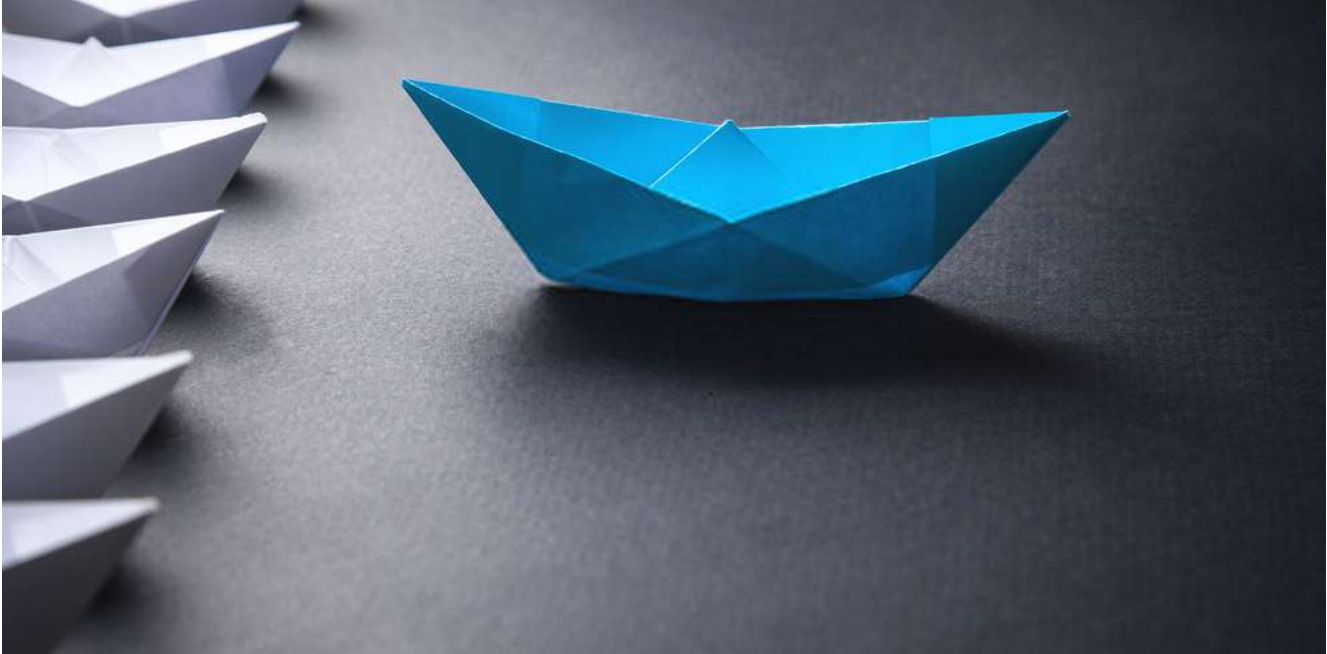
Schweitzer).

18. Bakacsi Gyula: *Szervezeti magatartás*, Aula Kiadó, Bp., 2010. 142. p.

19. Jay A. Conger, Rabindra N. Kanungo: *Charismatic leadership in Organizations*, SAGE Publication, 1998.

20. Uo.

„Most nagy kihívásokkal néz szembe az egyetemes egyház, amelyek ismét fontossá teszik a karizmatikus vezetők megjelenését. Érttem ezalatt, hogy teológiai értelemben is »ajándékokkal« bírnak és az észlelés szempontjából is követhetők.”

féle „ajándéka” is lehet, amelyet a vezetéshez kapcsolódóan az egyetemes egyházban használ. Ilyen módon az első dolog, amelyet egyházi környezetben fontos megemlíteni, hogy a „karizmatikus vezetői” lét elsődleges forrását nem emberek közötti interakcióban látja elsődlegesen, hanem Isten és ember közötti kapcsolatban. Ugyanakkor, ahogyan fentebb is említettem, a közösség általi felismerése mégis észlelési kérdéssé is teszi.

Míg a karizmatikus vezetők sokszor egy olyan vonzó jövőképet határoznak meg, amely a követők igényeire erősen reagál, vagy éppen abból táplálkozik, addig teológiai értelemben hangsúlyosabb helyet kap a Lélektől érkező inspiráció. Ilyen módon tartalmában is láthatunk hangsúlybeli különbséget.

A harmadik megjegyzés, hogy a vezetéssel kapcsolatos, de általánosságban is igaz, hogy a karizma megletének az egyház és egymás építését kell szolgálnia (1Kor 14,26). Mint ajándék nem öncélú építkezésre való, hanem egymás építésére.²¹ Míg a vezetésstudományban tehát a „karizmatikusság” megléte sokkal inkább a sikerhez, eredményekhez kapcsolódóan jelenik meg, addig a teológiában inkább szolgálatként és építésként. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy egy-egy „kariz-

matikus” vezetőt egyházi környezetben és azon kívül is éppen az kísért meg a leginkább, hogy az „ajándékait” saját maga javára használja fel.

Befejező gondolatok

A karizmatikus vezetők iránti igény különösen is erős krízisek, válságok idején. Most nagy kihívásokkal néz szembe az egyetemes egyház, amelyek ismét fontossá teszik a karizmatikus vezetők megjelenését. Érttem ezalatt, hogy teológiai értelemben is „ajándékokkal” bírnak, és az észlelés szempontjából is követhetők.

A Lélek által megragadott, a közösség által felhatalmazott legitim vezetők a komplex kérdésekre komplex válaszokat adhatnak, amelyek túlmutatnak a „hét-köznapin”. A karizmatikus vezetés kérdése pont azért olyan roppant izgalmas, mert a vezetésstudomány nagyon is emberi és szervezeti kérdéseivel, és a teológia nagyon is tág perspektívájával pontosan ennek a lehetőségnek a megragadásáról szól.

Ez a cikk csak egy rövid bevezetőt akar adni, és a figyelmet egy olyan területre irányítani, amely látszólag messzire távolodott a teológiától. Mégis az egyházi vezetők gondolkodása számára is megtermékenyítő lehet, ahogyan izgalmas hozzájárulása lehet a vezetésstudomány karizma fogalmának egyre jobb és jobb megértéséhez.

21. Dever, Mark: *Nine marks of a healthy church*. Crossway, 2013, 248. p.

M. Kovács László

Szociális és gyermekjóléti tevékenység lehetőségei a baptista gyülekezetekben

BEVEZETÉS

Az utóbbi években jó néhány gyülekezet vállalta fel, hogy a misszió tekintetében kilép a hagyományos keretek közül, és valamilyen szociális tevékenységbe kezd. A jogszabályi környezet és a kormányzati szociálpolitika is kedvező feltételeket teremtett és teremt jelenleg is az állami szociális feladatok egy részének átvállalásához. Az állam normatív támogatást biztosít a szociális, valamint a gyermekvédelmi törvényben nevesített szolgáltatásokhoz. Ez lehetővé teszi, hogy az

egyházi fenntartású intézmények finanszírozása hosszabb távon is tervezhető, kiszámítható legyen, ami elengedhetetlen a biztonságos működéshez.

A baptista gyülekezetek többsége azonban létszáma, korösszetétele miatt nem tud élni ezzel a lehetőséggel. Ennek következtében megvan a veszélye egy téves szemlélet elterjedésének, miszerint szociális missziót csak kellően nagy létszámú, nyitott, korszerű szemlélettel rendelkező helyi közösségek tudnak végezni.

Jelen tanulmányunkkal ezeknek a gyülekezeteknek szeretnénk ajánlásokat megfogalmazni. Célunk, hogy

„Ha közösségben vagyunk egymással, máris egyfajta szociális funkciót töltünk be. Egy élő közösségben javak, értékek megosztása történik, akkor is, ha ez nem mindig tudatosan az egyes tagokban.”

erősödjön a baptista közösség érzékenysége, felelősségtudata a társadalom szociális kihívásaival szemben. A kisebb gyülekezetben élők is képesek legyenek – a saját magukkal kapcsolatos kishitűség dédelgetése helyett – bátorságot venni a konkrét cselekvésre.

A Bibliában létezik szociális misszióparancs

Jézus mondja: „Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám... Bizony mondom nektek, valahányszor megtették ezeket akár csak eggyel is az én legkisebb testvéreim közül, velem tettétek meg.” (Mt 25,35–36.40)

Pál pedig így fogalmaz: „A jó cselekvésében pedig ne fáradjunk el, mert a maga idejében aratunk majd, ha meg nem lankadunk. Ezért tehát, amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben.” (Gal 6,9–10)

A szociális érzékenység, tettekeszség tehát nem egy választható lehetőség, melyet csak bizonyos feltételek teljesülése esetén indokolt magunkra venni. Ha viszont a Krisztus-hit önmagában elegendő feltétel, akkor bizonyára minden, a hitét tudatosan megélt keresztény eleve rendelkezik azokkal a készségekkel, amelyek minden további ismeretszerzés, önfejlesztés nélkül is képessé teszik a karitatív szolgálat valamely formájára. A közösség pedig, legyen az bármilyen kis létszámú, arra teremt lehetőséget, hogy ez a szolgálat összehangolttá, rendezetté és egyre bővülővé váljon.

A gyülekezet már a létezésével is szociális missziót végez

Gyakori hiba, hogy a „szociális” szó használatával valamiféle aszimmetrikus kapcsolatra utalunk. Segítők kerülnek interakcióba rászorultakkal. A „fent” lévők próbálják a „lent” lévőket felemelni, felsegíteni. Pedig a „szociális” jelző valójában egyszerűen „közösségi”-t jelent. Az első feladat, mielőtt bármit is tennénk embertársaink javára, hogy ezt a közösségi szemléletet magunkévá tegyük. Eszerint, ha közösségben vagyunk egymással, máris egyfajta szociális funkciót töltünk be. Egy élő közösségben javak, értékek megosztása történik, akkor is, ha ez nem mindig tudatosan az egyes tagokban. Amikor a közösség által fontosnak vallott normák, prioritások – gyakran észrevétlenül – átadásra kerülnek, akkor valójában szociális prevenció tör-

ténik. Ha például az adott gyülekezetben következetesen megélik azt a bibliai alapelvet, hogy „*Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeresétek*” (Róm 13,8), ez mintaként szolgál azok számára, akik esetleg hajlamosak lennének a felelőtlen eladósodásra.

A közösségben tehát folyamatosan hatással vagyunk egymásra, formáljuk egymás szemléletét. Ebben van egy hangsúlyos kölcsönösségi mozzanat, ami azt jelenti, hogy mindenki ad és mindenki kap. Úgy is fogalmazhatunk, hogy ez a szociális misszió, a karitás „nulladik” formája, amelynek mindenki részese, aki gyülekezethez tartozik. Amikor egy gyülekezet valamilyen szociális tevékenységben való részvételen gondolkodik, mindenekelőtt ezt kell tudatosítania magában.

PÉNZBELI ELLÁTÁSOK

A szociális törvény a rászorulóknak részére nyújtható támogatások felsorolását a pénzügyi ellátásokkal kezdi. Bizonyos élethelyzetekben ez a segítségnyújtás legegyszerűbb és leghatékonyabb módja. Ám nem véletlenül köti az állam szigorú jogosultsági feltételekhez a juttatást, és szankcionálja annak jogosulatlan igénybevételelét.

Azért foglalkozunk elsőként itt is a pénzügyi ellátások lehetőségével, mert talán ez az egyetlen, amelyet szinte minden gyülekezet a megalakulása óta gyakorol valamilyen formában. A gyakorlati szeretet természetes

„Már egy 20-30 tagú gyülekezetben is érdemes választani egy legalább három főből álló szociális bizottságot.”

megnyilvánulásának tartjuk, hogy ha valahol költséggel járó segítségre van szükség, akkor ne legyünk szűkmarkúak. Megszokott, hogy a támogatást közvetett módon gyakorolják az adakozók, és az adomány célba juttatását valamely megbízható egyházi vagy civil szervezetre bízzák.

Mégis gyakran előfordul, hogy közvetlenül egy gyülekezetbe, esetleg személyesen a lekipásztorhoz érkeznek pénzbeli támogatás iránti igények. Fontos, hogy a legkisebb egyházi közösség is felkészült legyen az ilyen irányú kérelmekre. A gyülekezet gazdálkodásáért érzett, valamint a kérelmezővel szembeni felelősségünk is körültekintő eljárásra int. Már egy 20-30 tagú gyülekezetben is érdemes választani egy legalább három főből álló szociális bizottságot. Jó gyakorlat, ha a gyülekezet szociális perselyt helyez el az imaház kijáratánál, vagy rendszeresen, például havonta egy vásárnap erre a célra különíti el a perselyadományt. A bizottságnak így lehetősége van egy adott keretösszeggel gazdálkodni, természetesen beszámolási kötelezettséggel a gyülekezet felé. Egyúttal felelőssége is, hogy észrevegye azokat a szükséghelyzeteket, amelyekre reagálnia kell a krisztusi szeretet, irgalmasság jegyében. Így elkerülhetővé válnak az átgondolatlan, alkalom szülte döntések, melyek negatív hatással lehetnek a közösség egységére.

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

A kérdés magától értetődő: mit tehet a gyülekezet azon túl, hogy már a létevel is szociális missziót végez? A következőkben azokat a tevékenységeket vesszük sorra, amelyek tudatos gyakorlásával egy gyülekezet a helyi társadalmi jelenlétét tudja erősíteni. Urunk Jézus arra biztatta a hallgatóit, hogy Isten országában a kicsiny kezdet is hozhat nagy eredményeket. Egy kisebb településen bármilyen kis kezdeményezés, mely a közjót szolgálja, odafigyelést, elismerést von maga után, ezáltal nagymértékben növelheti a gyülekezet ismertségét, pozitív megítélését.

A szolgálat lehetőségeit sorolva olyan tevékenységeket vesszünk alapul, amelyek a vonatkozó jogszabályok által jól meghatározottak, feltételrendszerük szakmailag jól kidolgozott. A gyülekezet előtt három lehetőség áll:

1. Önálló jogi személyként megteremti a működés tárgyi és személyi feltételeit, beszerzi a szükséges engedélyeket, és elindítja a szolgáltatást. Fenntartóként

így jogosult az adott tevékenységre vonatkozó állami normatíva igénybevételére.

2. A Magyarországi Baptista Egyház kötelékében jelenleg 13 fenntartó működtet valamilyen szociális szolgáltatást. Arra is elvi lehetőség van tehát, hogy ahol készség mutatkozik, ott az egyházi fenntartók valamelyike szervezze meg a szolgáltatást kisebb-nagyobb részben a helyi gyülekezet erőforrásaira támaszkodva.
3. A gyülekezet nem él ugyan a normatív támogatás lehetőségével, de társadalmi szolgálatát elkezdni tudatosan alakítani valamelyik ellátási forma mintájára. Ez egyrészt lehetőséget ad arra, hogy ha a szigorú jogszabályi feltételek nem is teljesülnek maradéktalanul, a társadalmi haszon éppúgy megjelenhet, láthatóvá válhat a település vagy településrész életében. Másrészt az így szerzett tapasztalat alapja lehet a továbblépésnek az 1. vagy a 2. pontban említett lehetőség felé, amennyiben a gyülekezet növekszik, erősödik.

Elsősorban ez utóbbi lehetőséget tartva szem előtt, most tehát a jogszabályokban nevesített ellátások közül csak azokkal foglalkozunk, amelyeknek egy egyszerűsített változata a kisebb gyülekezetekben is megvalósítható. Azt is figyelembe vettük, hogy az adott tevékenységhez ne legyen szükség túl nagy anyagi ráfordításra, szakértett munkaerőre. Motiváló lehet, hogy van olyan ellátási forma köztük, amelyet az ország több településén évek óta eredményesen működtet a helyi baptista közösség.

Étkeztetés

A szociális alapszolgáltatások egyik formája az étkeztetés, melyet valamennyi önkormányzat – a lakosság-

„Érdemes tehát megkeresni egy közeli, hivatalosan működő népkonyhát, és velük együttműködve megszervezni az ételosztást.”

számtól függetlenül – köteles biztosítani.

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen:

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- szenvedélybetegségük,
- hajléktalanságuk miatt.¹

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően megszervezhető az étel

- kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,
- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra szállításával.²

Városokban éppúgy, mint elszegényedett falvakban mindig lehet valós igény egy tányér meleg ételre. A különböző egyházi és civil szervezetek általában a karácsony előtti napokra időzítik az ilyen típusú szolgálatukat. Pedig erre egész évben van lehetőség. Érdemes tehát megkeresni egy közeli, hivatalosan működő népkonyhát, és velük együttműködve megszervezni az ételosztást. Ha az étel egy népkonyháról kerül kiszállításra, akkor az leveszi a gyülekezet válláról a nyersanyagköltség terhét. Hosszabb időszakban csak akkor célszerű gondolkodni, ha az adott közösségben van legalább 5-6 olyan tag, aki rendszeresen tud időt

szánni erre a tevékenységre. Látszólag egyszerű feladat 50–100 adag ételt kiosztani, a valóságban komoly szervezőmunkát, elszántságot, kitartást, konfliktuskezelő képességet igényel. Ahol jó az együttműködés a keresztény felekezetek között, ott szóba jöhet az öko-menikus összefogás is.

Fontos hangsúlyozni, hogy a napi egyszeri meleg ételhez való hozzájutást az önkormányzat *köteles* biztosítani az arra jogosultak részére. Ha tehát egy gyülekezet rendszeres ételosztás szervezésén gondolkodik, azt mindenképp az önkormányzat illetékeseivel egyeztetett módon tegye. Mivel ezt csak kevés gyülekezet tudja felvállalni, érdemes megfontolni az alábbi lényegesen egyszerűbb lehetőséget is:

A vasárnapi ebédmeghívás gyakorlata mélyen gyökerezik a baptista családok hagyományaiban. Néhol szokás volt, hogy vasárnap eggyel több terítéket tettek az asztalra, mint a család létszáma, mondván, hogy az Úr Jézusnak is terítenek, hátha épp arra jár. A gyakorlatban ez azt jelentette, hogy mindig készek voltak a váratlan vendéget asztalhoz ültetni. A délelőtti istentiszteleten megjelenő érdeklődőket vagy a gyülekezethez tartozó egyedülállókat, de esetenként egész családokat is meghívhatunk.

Ugyancsak régi szokás, hogy ünnepi alkalmak után szeretetvendégséggel készül a helyi gyülekezet. Az asztal melletti beszélgetés jó eszköz a testvéri kapcsolatok elmélyítésére, de az alkalmi látogatók közösségi integrációját is nagyban segítheti.

Házi segítségnyújtás

A szociális alapszolgáltatások egyik formája a házi segítségnyújtás, melyet valamennyi önkormányzat – a

1. 1993. évi III. tv. 62. §.

2. 1/2000. (I.7.) SzCsM-rendelet 21. § (1).

„Az egyedülálló idősök számára az egyik legszarkalatosabb kérdés a biztonság.”

lakosságszámtól függetlenül – köteles biztosítani. A szolgáltatás célja, hogy az ellátott a saját, megszokott lakókörnyezetében kapjon olyan segítséget, amely az önálló életvitel minél további fenntartását teszi lehetővé.

A házi segítségnyújtás magában foglalja

- a szociális segítséget,
- a személyi gondozást.

Szociális segítség keretében biztosítani kell

1. a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
2. a háztartási tevékenységben való közreműködést,
3. a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
4. szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell

1. az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
2. a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
3. a szociális segítség keretében elvégzendő feladatokat.³

A házi segítségnyújtás tehát az étkeztetéshez hasonlóan a helyi önkormányzat által biztosított *kötelező* szolgáltatás. Ugyanakkor szembetűnő, hogy itt is olyan tevékenységről van szó, amelyet az egyházi közösségek évszázadok óta gyakorolnak. A helyi gyülekezet tagjai jó esetben ismerik a szomszédaikat, köztük azokat az időseket, akik már nem képesek teljesen ellátni önmagukat. Ha egy gyülekezet rendelkezik szabad kapacitással arra, hogy ezek az emberek valamifajta segítséget kapjanak a lakókörnyezetük rendben tartásában, a bevásárlásban, személyi higiénében stb, akkor éljen a lehetőséggel! Fontos azonban, hogy ezt az önkormányzat által biztosított ellátás figyelembevételével, a házi-gondozókkal egyeztetett formában tegye. Jó gyakorlat ennek kiegészítéseképp az idősök imaházba, templomba jutásának megszervezése.

A jogi szabályozás azt is lehetővé teszi, hogy az önkormányzat által szervezett házi segítségnyújtási tevékenységhez önkéntesek is csatlakozzanak: „A házi segítségnyújtás keretében kizárólag szociális segí-

tés – segítő munkakörben – a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott szociális gondozói díjban részesíthető társadalmi gondozó alkalmazásával, közérdekű önkéntes tevékenység keretében, közfoglalkoztatotti jogviszonyban álló személyek vagy szociális szövetkezet igénybevételével is nyújtható.”⁴ Mivel az önkormányzatok is sok esetben létszámhiánnyal küzdenek, érdemes utánajárni e lehetőségnek is.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Az egyedülálló idősök számára az egyik legszarkalatosabb kérdés a biztonság. A valós veszélyhelyzetek (betörés, hirtelen rosszullét stb.) mellett az ezektől való állandósult félelem már önmagában is rossz hatással van az életminőségre. Ez az ellátási forma az ő számukra jelenthet segítséget. A lényege, hogy az ellátást igénybe vevő otthonában telepítésre kerül egy jelzőkészülék, amely egy diszpécserközpontban ad jelzést. Ezt követően a diszpécser telefonon értesíti az ügyeletes gondozót, aki 30 percen belül köteles a jelzést adó ellátottnál megjelenni és a szükség szerinti intézkedést megtenni. Ennek a szolgáltatásnak komoly költséggel járó tárgyi és személyi feltételei vannak. A készülékeket és a 24 órás diszpécser-szolgálatot jellemzően üzleti alapon működő vállalkozások biztosítják szerződés alapján. Viszont az időseket ellátó gondozók és gépkocsivezetők 24 órás ügyeletét, valamint az adminisztrációt a szolgáltatást nyújtó szervezetnek kell biztosítani.

Ennek a szolgáltatásnak egyszerűbb formája szintén elképzelhető egy gyülekezeti közösség által szervezett formában is. A technikai feltételeket a ma már elérhető

3. 1993. évi III. tv. 63. § (3), (4).

4. 1/2000. (I.7.) SzCsM-rendelet 27. § (3) 109.

„Az érintett családok sokszor hiába keresnek gyors megoldást demens hozzátartozójuk gondozására. Gyakran még nem is jelentős a gondozási szükségletük, csupán az lenne fontos, hogy a hozzátartozók biztonságban tudhassák az idős családtagot, amíg dolgoznak.”

áron kapható úgynevezett senior okosóra használatával is biztosítani lehet, melyet kifejezetten az egyedül élő idősök biztonságának fokozása érdekében fejlesztettek ki. Az órával

- nyomon követhetjük az óra viselőjének aktuális helyzetét,
- monitorozhatjuk az óra viselőjének legutóbb mért vérnyomását és pulzusát,
- távoli vérnyomásmérést indíthatunk,
- S. O. S. riasztás vagy a biztonsági zóna elhagyása esetén értesítést kapunk,
- láthatjuk az óra akkumulátorának töltöttségi szintjét,
- a lépésszámlálóval nyomon követhetjük az óra viselőjének aznapi aktivitását,
- közvetlen hanghívást is indíthatunk.

Ez a technikai megoldás lehetővé teszi, hogy diszpecserközpont közbeiktatása nélkül az igénybe vevő közvetlenül az ügyeletben lévő önkéntes segítőt érje el. Ha a gyülekezet a környezetében élő idősök számára az ügyeletet megszervezi, akkor célszerű egy mobiltelefon vásárolni külön erre a célra. Ez esetben az önkéntesek ezt a készüléket tartják maguknál, illetve adják tovább egymásnak. Fontos, hogy a gyülekezet megbízon egy, a szervezői feladatokért felelős személyt. Továbbá hogy a szolgálatot vállaló ügyelők részére legyen egy néhány órás képzés, hogy a tennivalók elvégzése, a váratlan helyzetek kezelése egységes legyen.

Nappali ellátás

Általánosságban elmondható, hogy ez az ellátási forma azok számára nyújt napközbeni segítséget, akik az ön-

ellátó képességüket részben elveszítették, de nem olyan mértékben, hogy jogosulttá váltak volna bentlakásos intézményi elhelyezésre. Az időseken kívül pszichiátriai és szenvedélybetegek, valamint fogyatékkal élők számára biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, tisztálkodásra, étkezésre. Természetesen a nappali ellátás elengedhetetlen feltétele az arra alkalmas épület, benne a közösségi együttélésre, pihenésre, személyi tisztálkodásra, személyes ruházat tisztítására alkalmas helyiségekkel. Az épületnek akadálymentesnek kell lennie. Sok gyülekezet rendelkezik az imaház mellett olyan infrastruktúrával, amely alkalmas lehet erre a funkcióra is. Ez azonban alapos átgondolást igényel, mert például ha a vasárnapi iskola céljára berendezett helyiségekben mindennap fogyatékos személyek foglalkoztatása folyik, az nem lehetetlen ugyan, de jelentős szemléletváltást igényel a gyülekezet részéről. Kevesebb konfliktussal jár, ha az imaházhoz nem közvetlenül kapcsolódó épületben van lehetőség az ellátás megszervezésére.

A normatív támogatásra jogosító, jogszerű működésnek természetesen személyi feltételei is vannak. Ha a gyülekezet ebben a formában kíván ellátást nyújtani, akkor az intézményvezetői munkakör mellett 50 ellátottra vetítve 2 fő szakképzett ápoló-gondozóról is gondoskodnia kell. Speciális ellátások (pszichiátriai, szenvedélybetegek, fogyatékkal élők) esetén további, az ellátotti kör sajátos gondozási szükségleteihez igazodó képzettséget ír elő a vonatkozó jogszabály.⁵

Külön érdemes szót ejteni a demenciában szenvedő idősök nappali ellátásának lehetőségéről. A statisztikai adatok a várható élettartam folyamatos növekedését, ugyanakkor a szellemi hanyatlással érintettek számának emelkedését jelzik. Az idősothtonok létszámkapacitása korlátozott, a várakozási idő hosszú. Az érintett családok sokszor hiába keresnek gyors megoldást demens hozzátartozójuk gondozására. Gyakran még nem is jelentős a gondozási szükségletük, csupán az lenne fontos, hogy a hozzátartozók biztonságban tudhassák az idős családtagot, amíg dolgoznak. Demens ellátása során a speciális szükségleteikhez igazodva egyéni és csoportos foglalkozásokat napi rendszerességgel kell szervezni, továbbá a gondozói felügyeletet a nyitvatartási idő alatt folyamatosan biztosítani kell.

5. Lásd 1/2000. (I.7) SzCsM-rendelet 2. sz. melléklete.

„Olyan gyülekezetben, ahol adottak a tárgyi feltételek, rendelkezésre állnak megfelelő helyiségek, érdemes gondolkodni valamilyen rendszeres hétköznapi foglalkozás megszervezéséről.”

Fokozott figyelmet kell fordítani a biztonságos környezet kialakítására.

A helyi önkormányzatok jellemzően kistérségi társulás keretében igyekeznek minél költséghatékonyabb módon megoldani a nappali ellátást. Sok kis településen azonban még mindig hiányzik, illetve az idősek nem szívesen veszik, ha másik településre utaztatják őket.

Olyan gyülekezetben, ahol adottak a tárgyi feltételek, rendelkezésre állnak megfelelő helyiségek, érdemes gondolkodni valamilyen rendszeres hétköznapi foglalkozás megszervezéséről. A találkozás legyen inkább ritkább, de rendszeres. Több-kevesebb külső segítséggel esetleg maguk az idősek is képesek lehetnek az önszerveződésre.

GYERMEKJÓLÉTI, GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÁSOK

Az olyan, hagyományosnak tekinthető szolgáltatások mellett, mint például a bölcsőde vagy a gyermekjóléti szolgálat, az utóbbi években újszerű ellátási formák is megjelentek. Hogy mennyire lesznek hosszú távon hatékonyak, azt jelenleg aligha lehet biztosan megjósolni. Általánosságban elmondható róluk, hogy mielőtt jogszabályokban nevesítve lettek, modellkísérletek formájában működtek néhány településen.

Az innovatív jellegű szolgáltatásokhoz részletes módszertani útmutatók állnak rendelkezésre, melyeket a Magyarországi Családi Bölcsődék Közhasznú Egyesülete mint a bölcsődei és más, napközbeni gyermekellátások módszertani támogatását ellátó szervezet adott ki.

Biztos Kezdet Gyerekház

Ez a program angliai mintára évekig modellkísérletként működött, majd 2013-ban került nevesítésre az 1997. évi XXXI. törvényben a személyes gondoskodást nyújtó ellátások között. A jogalkotó szándéka szerint a gyerekházakat olyan településeken, településrészekben kívánatos létrehozni, ahol jelentős a gyermekszegénység, a gyermekek társadalmi kirekesztődésének veszélye. Az elérni kívánt elsődleges célcsoport a hátrányos helyzetű, szolgáltatáshiányos településeken élő 0–5 éves gyermekek és szüleik. Célja a gyermekek „egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenció szolgáltatás biztosítása”.⁶ A hangsúly tehát a társadalmi leszakadás megelőzésén, illetve a hátrányok csökkentésén van.

Nyilvánvaló, hogy ez a célkitűzés is már régóta szerepel a keresztény egyházak szociális programjában. A baptista közösségekben is voltak olyan missziói törekvések, amelyek a legszegényebb réteghez tartozók megtérését és ezzel együtt a társadalmi felzárkózását tűzték zászlójukra. Ugyanakkor a tagadhatatlan szociokulturális különbségek miatt előfordult, hogy a gyülekezet nem tudta integrálni a csatlakozni kívánókat. Számolni kell azzal, hogy bár a megtérés lehet egy pillanat is, a szocializáció esetenként hosszú, nehéz folyamat. Épp ezért ehhez a szolgálathoz különösen erős személyes elköteleződés, az érintettek közötti rendszeres, tartós jelenlét vállalása szükséges. Ám nincs is talán erőteljesebb, tettekben megnyilvánuló üzenete az egyháznak a társadalom felé, mint a legreménytelenebb helyzetben lévők ügyének felkarolása.

A Biztos Kezdet Gyerekházban nem vezetői munkakörben tulajdonképpen nincs előzetes képesítési előírás. Az úgynevezett Biztos Kezdet Alapképzést kell elvégezni a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított két éven belül.

A Biztos Kezdet program mintájára megvalósítható gyülekezeti program két lehetséges iránya:

1. Működő gyülekezetek társadalmi szolgálatának bővítése.

6. 1997. évi XXXI. tv. 38/A § (1).

„Azoknak a fiatal gyülekezetplántálóknak, akik vállalják, hogy hátrányos helyzetű településen kezdenek missziót, adott a lehetőség, hogy valamelyik egyházi szociális szolgáltató támogatásával épp a gyerekházmodellt használva kezdjék meg a szolgálatot.”

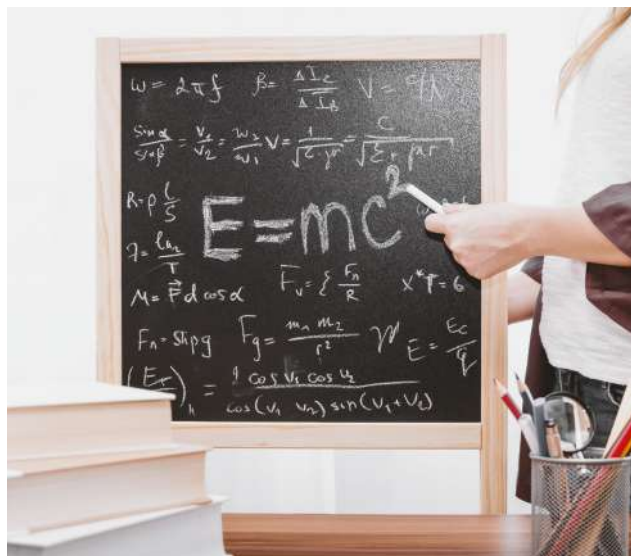
2. Gyülekezetplántáláshoz kapcsolódó társadalmi szolgálat.

Az első esetben az elsődleges feladat a meglévő gyülekezeteink közelében felkutatni a hátrányos helyzetű kisgyerekes családokat, és számukra minél több közösségi együttlét lehetőségét felkínálni. Ennek nyilvánvaló tárgyi és személyi feltételei vannak. Tárgyi feltétel a célnak megfelelő ingatlan, közösségi tér, ahol legalább az alábbi helyiségek rendelkezésre állnak:

- játszószoza
- pihenő
- vizesblokk
- teakonyha
- játékra alkalmas udvar

Természetesen szükség van a gyerekekkel és a szülőkkel való foglalkozáshoz eszközökre, berendezési tárgyakra is a lehetőségek és a résztvevők kreativitása függvényében. Gyakori helyzet, hogy az imaházainkhoz kiszolgálóhelyiségek kapcsolódnak. Ezek hétköznap alkalmasnak tűnhetnek a gyerekházszerű program működtetésére. Fontos kérdés azonban, hogy a gyülekezet eléggé rugalmas-e egy ilyen funkció felvállalására.

A másik megfontolásra érdemes lehetőség a Biztos Kezdet programmal összekapcsolt gyülekezetplántálás. Azoknak a fiatal gyülekezetplántálóknak, akik vállalják, hogy hátrányos helyzetű településen kezdenek missziót, adott a lehetőség, hogy valamelyik egyházi szociális szolgáltató támogatásával épp a gyerekházmodellt használva kezdjék meg a szolgálatot. Ezáltal kettős cél valósulhat meg: egyrészt egy markáns, jól látható társadalmi szerepvállalás a leginkább kiszol-

gáltott helyzetű családok tekintetében, másrészt az új gyülekezet alapításának esélye is kézzelfoghatóvá válik.

Tanoda

A gyermekvédelmi ellátások között az általános és középiskolás korú gyermekek, fiatal felnőttek támogatására a tanoda hivatott. A gyermekvédelmi törvény ezen ellátási forma célját a következőképpen fogalmazza meg: „*társadalmi felzárkózást segítő, a személyiségfejlődés egészét szem előtt tartó, prevenciós szolgáltatás, amely az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel idején kívül, valamint a tanítási szünetekben segíti elő a szociokulturális hátrányok kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a társadalomba való sikeres beilleszkedést, az életpálya-tervezést és a szabadidő hasznos eltöltését.*”⁷ A szolgáltatás tehát elsősorban a tanulási sikeresség javulását, konkrétan az érettségi megszerzését és a továbbtanulás esélyének javulását célozza. Bevezetése abból a feltételezésből indult ki, hogy a formális iskolarendszer nem tud elég rugalmas, személyre szabott lenni a hátrányos helyzetű tanulók sajátos oktatási, nevelési szükségleteit illetően. Ezért a tanodákat az iskoláktól térben is elkülönítve lehet csak létrehozni, ugyanakkor elvárás az oktatási intézményekkel való szoros együttműködés.

A fenti jogszabályidézetből az is kiderül, hogy a rendeltetésszerűen működő tanoda a tanulás terén való

7. 1997. évi XXXI. tv. 38/B § (1).

„A kulturális és sporttevékenységeket, nyári táborokat hagyományosan nem szoktuk tanodának nevezni. Viszont ahol ezekkel a programokkal a gyülekezet nagyobb számban el tud érni hátrányos helyzetű fiatalokat, ott ez a rendszeressé váló közösségi tevékenység előszobája lehet egy tanoda működtetésének.”

felzárkóztatáson túl egy szélesebb kompenzációs, beilleszkedési esélyt tud nyújtani az igénybe vevő fiatalok számára. A törvény végrehajtási rendelete ezeket a szolgáltatásokat is tételesen felsorolja:

„A tanodának szolgáltatásként biztosítania kell

- a tanodát rendszeresen igénybe vevők tanulását, továbbtanulását, pályaválasztását és életpálya-építését elősegítő szakmai szolgáltatásokat,
- a tanodát rendszeresen igénybe vevők iskolai lemorzsolódását megelőző programokat,
- évenként egy alkalommal a tanodát rendszeresen igénybe vevők egyéni fejlődését segítő mérések elvégzését,
- a tanodát rendszeresen igénybe vevők számára a szabadidő hasznos eltöltését segítő programokat,
- a tanodát rendszeresen igénybe vevők számára évenként legalább három, a tanodán kívül megszerzett sport- vagy kulturális programot,
- a tanodaszolgáltatásnak az általános iskolai és középfokú iskolai tanulmányaikat folytató gyermeket, fiatal felnőttet nevelő családokkal, illetve a helyi közösséggel való megismertetése céljából – nyitott tanodai programot vagy programokat, amelyeken egy évben összesen legalább kilencven főnek részt kell vennie,
- évenként legalább két családlátogatást a tanodát rendszeresen igénybe vevők családjainál, amelyről családlátogatási naplót kell készíteni,
- évenként legalább négy családi közösségi programot, amelyekbe a tanodát rendszeresen igénybe vevők családját is be kell vonni.

A tanoda az (1) bekezdésben foglaltakon túl önként vállalt feladatként a Gyvt. 38/B. § (1) bekezdésében meghatározott célokat szolgáló egyéb szolgáltatásokat is nyújthat, így különösen

- nyári táborokat szervezhet a tanodát rendszeresen igénybe vevők számára,
- szakmai műhelyeket szervezhet a tanoda, valamint a településen működő gyermekjóléti és nevelési-oktatási intézmények dolgozói számára,
- a tanodát rendszeresen igénybe vevők számára kísértékezést biztosíthat,

helyszínt biztosíthat a szünidei gyermekétkeztetés igénybevételéhez.”⁸

A jogszabály szövegében kiemeltük azokat a programokat, amelyeket számos gyülekezet több-kevesebb rendszerességgel régóta szervez a fiatalok, illetve gyermekes családok számára. A kulturális és sporttevékenységeket, nyári táborokat hagyományosan nem szoktuk tanodának nevezni. Viszont ahol ezekkel a programokkal a gyülekezet nagyobb számban el tud érni hátrányos helyzetű fiatalokat, ott ez a rendszeressé váló közösségi tevékenység előszobája lehet egy tanoda működtetésének.

A tanoda működtetéséhez a foglalkoztatottaknak az alábbi képesítések valamelyikével kell rendelkezniük: tanár, tanító, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, szociálpedagógus, pedagógia szakos bölcsész, szociális munkás, szociológus, szociálpolitikus, kisebbségpolitikus, kulturális antropológus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, közösségszervező, ifjúságsegítő, andragógus, óvodapedagógus, romológus, teológus vagy hittanár, hittantanár.

Családi bölcsőde

A három év alatti gyermeket nevelő édesanyák munkába állását segíti a hazánkban is kialakult bölcsődehálózat. Az ezzel kapcsolatos társadalmi/szakmai vita ma sem zárult le teljesen. Sok szülőpár számára komoly dilemmát jelent, hogy valamelyikük – többnyire még mindig az anya – otthon maradjon a gyermekkel az óvodáskor betöltéséig, vállalva az ezzel járó munkaerőpiaci hátrányokat, vagy bízva a gyermek napközbeni ellátását egy intézményre, illetve egy arra hivatott

8. 40/2018 (XII.4.) EMMI-rendelet 12. § (1), (2).

„A személyes kapcsolatok erősödésével kialakulhat a kismamák között egy kölcsönös, támogató szolgálat, amely során alkalmanként felvállalják egymás gyermekeinek felügyeletét.”

személyre. A jelenleg sokféle tapasztalható munkaerőhiány ösztönzőleg hat ez utóbbi megoldás választására. Viszont jelenleg nincs elegendő bölcsődei férőhely az országban. Nyilvánvalóan ez is az oka, hogy megalakításra kerültek a hagyományos bölcsődei ellátás alternatíváinak jogi keretei, így a gyermekvédelmi törvényben szabályozásra került a mini, a munkahelyi, valamint a családi bölcsőde is. Mint a gyülekezet által is működtethető társadalmi szolgálat lehetséges módjával, most csak ez utóbbival foglalkozunk.

A családi bölcsőde előnye abban van, hogy sokkal kevesebb előírásnak kell megfelelnie a tárgyi feltételeket illetően. Akár magánlakásban is létesíthető, amelynek természetesen száraznak, világosnak, jól szellőztethetőnek és fűthetőnek kell lennie, továbbá biztosítani kell az ártalmaktól mentes, testi épséget nem veszélyeztető környezetet. Ebben a formában öt gyermek ellátása végezhető. Az ellátást biztosító személyre vonatkozóan is vannak képesítési előírások, de ezek viszonylag könnyen teljesíthetők. Azokban a gyülekezetekben, ahol

jelen vannak a kismamák, kisgyermekes családok, természetes igényként jelenik meg, hogy legyenek az ő sajátos élethelyzetükhöz igazodó közösségi programok. Több helyen jó gyakorlatok alakultak ki a baba-mama klubok életre hívásával. Ezeknek a rendszeres, hétköznapi közösségi alkalmaknak a misszióra gyakorolt hatása is jelentős, hisz lehetőséget kínál a gyülekezethez szorosan nem kötődő, fiatal szülők bevonására is. A személyes kapcsolatok erősödésével kialakulhat a kismamák között egy kölcsönös, támogató szolgálat, amely során alkalmanként felvállalják egymás gyermekeinek felügyeletét. Ezekben a jól működő kis közösségekben formálódhat ki idővel a családi bölcsődei szolgáltatás megszervezésének igénye.

Napközbeni gyermekfelügyelet

A gyermekek számára 20 hetes kortól 14 éves korig (sajátos nevelési igényű gyermek esetén 16 éves korig) nyújtható legújabb szolgáltatások egyike a napközbeni gyermekfelügyelet. Ehhez a tevékenységhez jelenleg nem kapcsolódik állami normatív támogatás, viszont a szülőktől térítési díj kérhető. A gyülekezetek számára kínáló lehetőségek között feltétlenül érdemes foglalkozni ezzel is, mivel a helyiség, tárgyi eszközök tekintetében nem kell különleges feltételeknek megfelelni. A napközbeni gyermekfelügyelet megszervezhető

- az ellátást nyújtó saját otthonában,
- más, e célra kialakított helyiségben,
- foglalkoztató által biztosított helyiségben (a munkahelyi bölcsődékhez hasonlatos módon),
- a szülő / törvényes képviselő saját otthonában.

„Nagy jelentősége van a szolgálatot végzők személyiségének a gyermekek fejlődésének alakulása szempontjából is. Empatikus, elfogadó, türelmes, ugyanakkor következetes hozzáállás, tudatosság szükséges a feladat ellátásához.”

A szükséges tárgyi eszközök alatt elsősorban a gyermekek életkorának megfelelő, változatos beltéri és udvari játékokat kell érteni.

Az ellátás keretében legfeljebb hét gyermek gondozható. A személyi feltételek is viszonylag egyszerűen teljesíthetők. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a napközbeni gyermekfelügyelet sem egyszerűen gyermekmegőrzést jelent. Az abban folyó nevelés-gondozásnak például a 3 év alatti gyermekek esetében a bölcsődei országos alapprogramhoz kell igazodnia. Iskoláskorúak esetén a tanulás technikai feltételeit, a játéktól elkülönített környezetet, időt is biztosítani kell. A sajátos gondozási igényű gyermekekkel való egyéni és csoportos foglalkozást szakember bevonásával, illetve annak útmutatása szerint kell végezni. Elengedhetetlen tehát olyan munkatársak kiválasztása, akik nyitottak az ismereteik, készségeik fejlesztésére, a szakmai fejlődésre.

Nagy jelentősége van a szolgálatot végzők személyiségének a gyermekek fejlődésének alakulása szempontjából is. Empatikus, elfogadó, türelmes, ugyanakkor következetes hozzáállás, tudatosság szükséges a feladat ellátásához.

Alternatív napközbeni ellátás

Ez a tevékenység is, mely korábban talán egyszerűen csak szabadidős tevékenységként jelent meg a köztudatban, 2017-től törvényi szabályozás szintjén bekerült a gyermekjóléti ellátások körébe:

„*Alternatív napközbeni ellátás a játszóterei program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,*

1. *a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciószolgáltatás,*
2. *a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.”⁹*

A szabályozás által hangsúlyossá válik, hogy az alternatív napközbeni ellátás keretében működő valamennyi szolgáltatáshoz gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenység kapcsolódik.

A szolgáltatást végző szervezet részére normatív állami támogatás nem jár, a tevékenység pályázati vagy más egyéb forrásból származó támogatásból és/vagy az igénybe vevők által fizetett térítési díjakból finanszírozható.

ÖSSZEFOGLALÁS

A baptista közösség mai ismertségéhez, társadalmi elfogadottságához nagyban hozzájárult a szociális területen való szerepvállalás. Jelenleg 13 egyházi fenntartó kb. 140 szolgáltatást működtet szerte az országban. Az egyház karitatív tevékenysége gyakran jelenik meg a közmédiában. Aligha lehet kérdéses, hogy mindez nagyban segíti a baptista közösség hitéleti misszióját.

A közjót szolgáló, szociális tevékenységet felvállaló szervezetek közt megjelentek a helyi gyülekezetek is. Közülük számosan egyházi jogi személy státuszt szerezve intézmény-, illetve szolgáltatás-fenntartókká váltak. Azok a gyülekezetek, amelyek ezen a területen egyelőre útkeresésben vannak, épp a már évtizedek óta felhalmozódó tapasztalatokra alapozva léphetnek tovább. Számukra az alábbi sorrendet javasoljuk:

1. A közösségtudat erősítése, a gyülekezeti lét preventív hatásának tudatosítása.
2. Az adakozásban a szociális célok megjelenítése, tudatosítása.
3. A gyülekezet sajátosságait figyelembe véve a lehetséges szociális tevékenységek kiválasztása, a működtetéshez minimálisan szükséges feltételek kialakítása, felelősök megbízása.
4. A tevékenység megkezdése.
5. A tapasztalatok alapján esetleges továbblépés az engedélyeztetés felé: megfelelő szakemberek megtalálása. Együttműködés az egyházi fenntartókkal, szolgáltatókkal.

A tapasztalattal rendelkező gyülekezetek a szolgáltatások megismertetésével, a jó gyakorlatok közreadásával tudják bátorítani a nyomukba lépőket. A jelenleg működő egyházi szolgáltatók szakmai közössége pedig szakértelmével, valamint kiépült infrastruktúrájával segítheti a formálódó gyülekezeti aktivitást.

* **Jelen tanulmány az EFOP-1.9.8-17-2017-00006 „Baptista szociális szolgáltatók szakmai fejlesztése a minőségi szolgáltatás erősítése érdekében” című pályázat keretében készült.**

⁹ 1997. évi XXXI. tv. 44/D §.

Szebeni Olivér

Magyarok Trianon után 1.

„Alulnézetből” írom le a magyarság életkörülményeit a békediktátum után, a két világháború között és azóta. Száz éve mondták ki Franciaországban a büntetést a magyarságra, mintha egyedüli okozója lenne 15 millió ember halálának. Azután át-rajzolták egész Európa térképét azzal az ideológiai indoklással, hogy elhagyják a sokféle népek történelmi konglomerátumának birodalmi koncepcióját, és helyükbe független nemzetállamokat létesítenek. Ezt az elméletet a győztes államok hanyagolták, és folyamatosan növekedtek. Terjeszkedtek az európai partokon is túlra. A forradalmárok hangzatos célokat tűztek ki: „Nemzetközivé lesz a világ!” „A dolgozó nép hazája leszünk!” „Urak, papok, szaladjatok! Szegények, maradjatok!” A világ ezek után nacionalistább lett, mint valaha volt. Nemcsak magyar, hanem sokkal inkább pángermán, majd pánszláv ideológiák ütöttek átmenetileg tanyát a csonka hazában, a Duna és a Tisza partján. Ami pedig a társadalmi igazságtétel és a nyomor kérdését illette, a kilakoltatott és szekrényei közé kátrány-papír tető alá húzódó munkanélküli lakosságot ve-

títi elém a gyermekkori emlékezés, amit szüleim éppen csak elkerültek. Tízezrek éltek és teleltek ki deszkák, furnérlemezek között.

1921-ben hárommillió koldustanya lett Magyarország. Amikor a végrehajtó adótartozás fejében utoljára kivitette a szobánkból a kiságyamat, éktelen bömbőlésbe kezdtem. Kis egyszobás, konyhás házunk körül terpeszkedő szomszédos, pesterzsébeti üres telkeken sanyargó emberek sorsát vetítette elém a fenyegető nélkülözés. Házsámot nem kaptak ezek a magyar „favellák”, rendőri zaklatást annál inkább. Aztán háborús jóvá-

tételt nyögött az ország gazdasága a világháborúban való részvételért, amelyben állítólag bűnös volt a megrokkant apám is, mert frontkatonaként szolgált és megsebesült a Szán folyónál.

Elvontak mindent, amit csak lehetett. A háborút öt évig tartott, a büntetés érte immár száz éve tart. A békediktátum merő formaságból hagyta beszélni gróf Apponyi Albertet (1846–1933), amit több nyelven megismételt, de szavait teljes érdektelenség kísérette, nem tulajdonítottak azoknak semmit. Ott a helyszínen le is mondott. Két magyar ember írta alá a „szerződést”. Nem voltak hivatalos delegátusok. A világháborús második „felvonás” iszonyatos színjátéka „kódolva volt” a békediktátumban. Az egész, több hónapos látszólagos latolgatás a győztes hatalmak megalázó procedúrája volt. A történelemben hasonló ceremóniát az orosz hercegek felett gyakoroltak utoljára Dzsingisz kán hódító „tombolói” a XIII. században, amikor egy béketárgyalás ürügyén ölték meg az orosz hercegeket.

A lakosság bizalmatlanná vált egymással szem-

„A megmaradt országcsontok lakói kénytelenek voltak tudomásul venni: nekik itt az élet tovább alig lehetséges. Ez önmagában riasztó. Lehetetlenné tették egy nemzet életét, de látni akarták a kínos agóniáját.”

ben. Senki sem tudta, ki mire képes a hazájáért vagy a hazája ellen. Azt sem tudta, mit döntött „a hazája”, mivel az is hektikusan változott. A nemzetközi életben, a nagypolitikához szüleim hozzá sem tudtak szólni, de sodródtak velem. Vajon hogy érhetett el Franciaországból egy rideg miniszter, Georges Clemenceau (1841–1929) keze Versailles-ból a magyar rónáig, hogy egy vékonydongájú, megrokkant bakának és nyolc évvel később született fiának az életét megkeseríthesse? Mégis elért idáig a keze! Az egykori orvos a németeket gyűlölte, de suta mézárósként a magyarokra sújtott a taglója. A historikusok szerint állítólag haragudott ránk a menyé miatt, aki magyar volt, két unokájának az anyja.

A békeszerződést úgy képzelni el az ember, hogy a volt háborús felek egyike könnyörül a legyőzötteken, és a barbár kiirtásuk helyett egy tárgyalóasztalnál, érett eszű politikusokkal a vesztes pusztára nézve minimális lehetőséget ír elő. Saját magának viszont maximális lehetőségeket von el. Aztán valahogy megegyeznek. Ezzel véget vetettek a konfliktus további elhúzódásának. Csakhogy a trianoni „békeszerződés” a pusztára léte is célba vette. Elcsatolta a területet, a nyersanyagbázisokat, az ipari centrumokat, a vasúti kocsikat, a falvakat és a városokat, lefoglalt mindent és elvitt mindent, amit csak talált. Leszegényítette a népet. A bécsi és a többi külföldi bank felmondta a magyarországi hiteleket. Még a Duna vizét is nemzetközi jog alá helyezték. A megmaradt országcsontok lakói kénytelenek voltak tudomásul venni: nekik itt az élet tovább alig lehetséges. Ez önmagában riasztó. Lehetetlenné tették egy nemzet életét, de látni akarták a kínos agóniáját. Nem bontakozhatott ki béke és megnyugvás egy ilyen „békeszerződés” után. Mindenre rátelepült a tragikus ellentmondás. A király elmenekült, de a királyság maradt. Az új rendről, a törvényességről sokat beszéltek, de ez a rend anarchia volt, eltaposott törvényt és igazságot. Egy évszázadon át ordítják a szabadságot (Freedom!), de a hódítók büszke diplomáciája számtalan kényszerintézkedést foganatosított a megalázott tömegeken, akiket senki meg sem kérdezett. Emberbarátoknak neveztették önmagukat, de emberek pusztulására spekuláltak. Éppen csak felnőtt katonasorba egy új nemzedék, mihelyt lehetett, új frontok, lövészárkok és fegyverek vártak rájuk a harctereken, és máris

mozgósítottak.

Belesodródtunk a második világháborúba húsz évvel később. A németek új fegyverként bevezették a propaganda-hadviselést, a hazudozás művészetét. Elhitették, hogy képesek határtalan erejükkel az egész világra rákényszeríteni a maguk ideológiáját, megtorolni minden történelmi sérelmet, megtörni minden katonai ellenállást, fenyegetsen keletről vagy nyugatról. Ők a kivételes faj. Minek minősítik majd a szövetséges magyarokat? Ezt nem mondták meg senkinek sem előre, erről a végső győzelem után kívántak nyilatkozni. Ki tudja, hogy jártunk volna, ha...? Annyi bizonyos, hogy nem túl sok jót remélhettünk. A macedón Nagy Sándor óta voltak már hadvezérek, elindultak meghódítani a világot, de bármelyiket nézzük, megtaláljuk birodalmuk határait a térképen, ameddig eljutottak, de a világ nagyobb része azután is megmaradt. Csodáljuk száguldó rohamait, de még inkább a váratlan összeomlásukat.

A német hitegetés egészen addig tartott, amíg nagyszerű harcművészetükkel, kiváló fegyvertchnikájukkal, a szüntelen defenzióval Berlinben végeredményként kivívták a halált és újra egy hatalmas háborúvesztést. Két világháborút, két forradalmat veszítettünk a XIX–XX. században. Gazdasági válságok tették tönkre a munkánkat, az országot négy-szer döntötték romokba. Minden addigi emberi építő erőfeszítés értelmetlenné vált. 1945-ben reményt veszítve támolygott a felszínre az óvóhelyekről Budapest lakossága. Éheztek, fáztak, ragály tizedelte őket. Elhullott lovakat nyúztak meg a húsukért, hólevet ittak, mert sehol sem volt tiszta ivóvíz. A kórházak felszerelése, a gyógyszerek kifogytak. Amikor helyreállt az első villamosvonal, jobbra fordult az emberek sorsa, mert megkezdődött nem a személyszállítás, hanem a burgonyaszállítás – megfizethető áron. Mert amíg az ember él, élni is akar.

Budapesten 1945-ben a nélkülözés leírhatatlan mértékű volt. Az akkori hideg télben a magyar „sorstalanság” elképzelhetetlenül nehéz volt. Amikor a város romokkal fedett utcáin megjelentek a vándorszorgó túlélők, előfordult, hogy levették a rablók a felső ruhájukat. Temetés előtt a hullákról is levették a használható ruhát, cipőt. Tömegesen szenvedtek a tetvektől az emberek. A nyomorgókon az első támogatók az orosz katonák voltak, akik nálunk szokatlan négyeszőgű kenyeret sütöttek, abból törtek

**„Vitéz Mezőkürti a hentesnél – pénze nem lévén
– rangját hangsúlyozva, hitelbe kért egy kiló
zsírszalonnát, de elutasították: »A vitézségére
semmit sem adunk! A zsidó sem ad rá semmit!«”**

le egy-egy darabot, vagy iható vizet adtak azoknak, akik olvasztott hólevet használtak, ha volt mivel felmelegíteniük a havat. Magyaroknak lenni csak rettegést és megaláztatást jelentett akkor is, immár újfent.

Meg sem fogant zigótalétem, amikor „eldöntött”, hogy bujdosó, szegény leszek magam is, csak egy névtelen senki. Esetleg egy sorszám az anonim tömegben.

A „szerződés” és a rákövetkező évtizedek

1920. június 4-ét, a nemzet korábbi történelmi gyásznapját, kilencven évvel később, 2010-ben a nemzeti összetartozás napjává változtatták. A határ maradt – sajnos –, de 2010 óta átnyúlik a kezünk minden utódállamba, mert a túloldalon találunk más magyart még, és örülhetünk, mert az a testvérünk keze.

Talán egyszer publikálják vagy inkább feldolgozzák a legnagyobb műveltségű magyar államférfinak, gróf Apponyi Albertnek (1846–1933) megrendítő beszédét a békeszerződés hivatalos betérjesztése után. Az akkori magyar állam kormány szintű egyetlen megnyilatkozását mondta el. A győztes hatalmak a háborús vérontást a diplomácia békésnek mondandó eszközével, de a nemzet kipusztítása céljából folytatták. A nemzetközi hitelezés eszköze a magyar valuta, az akkori korona inflációját vezették be minden hitel azonnali felmondásával. A gyárak leálltak, a munkásokat szélnek eresztették, az emberek milliói váltak kenyértelessé, földönfutóvá. Volt kétféle pénz, a kék és a fehér korona. Egy ideig a „kék pénz” még szívesebben látott fizetési eszköz volt, bár egyik sem ért sokat. A szerződés után a bankjegyek az utcán elhajítva hevertek. Jöttek az utcaseprők, és a mocsokkal, szennyel együtt elsöpörték a körúton.

Álmodoztunk, hogy mi itt az évente átszabott, kifordított, a kényelmünkre alakított ruháinkban inkognitóban járunk. Mi nem vagyunk szegények, egy királyság állampolgárai vagyunk. Mindenünk van, hiszen élünk. A telkek ugyan üresek, házakat nem építünk. A fű zöld, baromfifojásokat keltetünk, szárnyasokat tenyésztünk és libamájat eszünk. Ami azt illeti, ettünk is, de sóra nem tellett hozzá. A kenyeret a pék „hozomra” adta. Nem küzdött senki túlsúllyal. Vitéz Mezőkürti a hentesnél – pénze nem lévén – rangját hangsúlyozva, hitelbe kért egy kiló zsírszalonnát, de elutasították: „A vitézségére

re semmit sem adunk! A zsidó sem ad rá semmit!” Apám sebesült volt, de nem volt vitéz: ezért havi 7 pengő járadékot kapott, és még a neveltetésemre 75 fillért egy teljes hónapra. Ez volt a rokkantjáradéka. A nagykereskedő, Schwartz úr előbb csak anyám jegygyűrűjét fogta zálogba, de segített, hogy majd később ledolgozzák az adósságot a szüleim. Aztán mind nagyobb lett a „kreditjük” előtte, s megtartotta őket szabójának, varrónőjének. Ha túl sok volt a szabad idejük, csak el kellett menniük Schwartzék üzletébe, és mindjárt kaptak munkát, csak győzzék. A „sorstalanság” nem csak egy népnek volt a terhe, gyakorlatilag minden magyaré. Nem is tudtuk a bekerített szöges drót mögött, hogy ezen az oldalán kezdődik az internálótábor, a börtön és a fegyház, vagy a másikon.

Nekünk menedékünk volt. Hová menekültünk a nyomor elől? Hol találtuk meg a lelki békességünket, miközben tudtuk, hogy Trianon után a revíziót újra csak a vérünkkel fogjuk megfizetni? – A válaszmá talán meglepetést okozok néhány olvasómnak egy-két lappal később.

A nemzeti gyásznapi és Trianon követelésére a kifosztott ember béna tehetetlensége volt a válasz. 8–9 éves koromban megtanultam egy nyomorúságos szót. A „második elemiben” Tariska Ferenc tanítóm irredentizmusra nevelt. Hogy gondoljunk a Trianonra minden egyes dolgozatíráskor. Fölíratva az osztály minden tanulóival a füzetbe anno Domini helyett: „Trianon XI. évében”. Nem a történelemdoktori értekezésünkbe írtuk be, hanem egy kis füzetbe, amiben talán öt egyszerű gyermekded mondat került rá a lapokra egy teljes óra alatt, szép lassan, hegyes, mártogatós acéltollal, gyöngybetűkkel, mégis majdnem annyi hibával, mint égen a csillagok száma. Törték a kisfiúk a fejüket, ugyan mi lehet az a Trianon? Az okosabbjai találgatták: „valami három”.

Párizs szélén csoda szép palotát lenyűgöző parkot, gondozott virágos kerteket egész sort talál a mai turista, aki egy gyönyörű földszintes koszorú kiképzett épületsorát találja a benne emelt úgynevezett Nagy-Trianon palotával. Csak ez az épületsorba illeszkedő rész három emelet magas építmény. Az épületek mind földszintesek, hatalmas, fent köríves ablakokkal, amelyek a virágzó parkok felé néznek. A Nagy-Trianon egyedül többszintes. Nehéz lenne bárhol hármasszortatú részt találni. Állítólag a gyönyörű

„Egy természetből kiragadott képpel szimbolizálhatjuk a nagy békekötést: keselyűk küzdelme egy tetem felett.”

házak, parkok között szinte elvész. A magyarokon kívül másféle nép nem is látogatja. Viszont az 1920-as alkalomra egy kivételesen csillogó, fényesre csiszolt helyiségben történt meg az aláírási ceremónia.

A férfikora derekán járó cseh miniszterelnök, Edvard Beneš, minden tőle telhető heveséssel vitte a szót, pedig nem ő volt a „házigazda”. Az egész világháborúért a gyűlöletes magyar nemzetet vádolta. Ő volt a legaktívabb szónok és a leginkább gátlástalan vádoló Magyarország ellen. Egy percig sem volt kétséges senki előtt sem, hogy az utolsó magyart is megölné ott helyben a pusztá kezével. Pedig a világháború elindítása Bécsben dőlt el. „Mindent meg gondoltam és mindent megfontoltam” – mondta I. Ferenc József, aki ez ügyben szóba sem állt a magyarokkal. Párizs mellett az utolsó szó jogán állítólag három nyelven mondott védőbeszédet hazánkról a rendkívül művelt aggastyán, gróf Apponyi Albert, az akkori kultuszminiszterünk. Az egész lebonyolítás teljessége az alaposság, az igazságosság látszatát keltette. A szerződés két fél között jön létre, ahogy erről már olvastunk. A trianoni egy olyan látszatszerződés, ahol csak egyik fél számított, a másik mintha ott sem lett volna. A háttérrel beárnyékolta az érdekek, a bankárok, spekulánsok beavatkozása, a határtalan gyűlölet és a bosszúvágy. Ám ezekről a szerződés természetesen egy szót sem szól. Egy természetből kiragadott képpel szimbolizálhatjuk a nagy békekötést: keselyűk küzdelme egy tetem felett.

A pártatlan európai tudósok sajnálták a magyarokat. Beneš viszont valósággal kéjelgett abban, hogy a jelentéktelen részleteket is úgy rendezze, hogy az a magyar fél számára megalázó legyen az utolsó tollvonásig. Az archivált 524 oldalas szerződést könyv alakban helyezték letétbe, amelynek első aláírója Edvard Beneš, aztán – ahogy Vujity Tvrtko kiderítette – több fejezet és oldalak százai után egy orvos, Benárd Ágoston és egy politikus, Drasche-Lázár Alfréd politikus, író, magyar férfiak írták alá. Egyetlen megbízatásuk volt: az aláírás. Ezzel az elrendezéssel is egy ország népét kívánta Edvard Beneš megalázni.

Alig néhány évvel később az angol főrendi ház tagjai között kezdődött el a revíziós mozgalom. (Még azt sem a magyarok kezdeményezték!) Egy repülőgép – az angol politikus lord S. H. H. Rothermere (1868–1940) javaslatára – egy hosszú szalagon húzta kilométereken át az égen a feliratot: „Justice

for Hungary”. Bejárta Európát, Amerikát a gép és a hír. Évekkel később járt hazánk felett. Bámulták, amíg látható volt és hallható a motorzúgás. Apám, a hadirokkant szabómester tudott ennyit angolul is: „Igazságot Magyarországnak!” Aztán egy kíváncsi festőművésznek megadatott a kegy, hogy az angol főnemesről portrét festhessen. (Csopják Attila veje volt, Jámbor Lajos.) Ettől több kegyet vagy segítséget nem kaptunk. Trianon után nem szerveztek Marshall-segélyt. Ahhoz még kellett egy újabb véres háború.

A Habsburg Birodalom vegyes nemzetiségű volt, vagyis 12-féle nyelvet használt a lakosság a Kárpát-medencében. A mai főváros XVII. kerülete, az egyik volt önálló község, Rákoskeresztúr egyik felében németek, másikon szlovákok laktak. A német nyelv sajátossága, hogy sokféleképpen használják. Pontosabban Luther Márton után a bibliai nyelvezet egységes, ez az irodalmi német, de a reformációt követő századokban nagyon sokféle német nyelv volt, ami tulajdonképpen mind megvan ma is olyan szilárdan, hogy az északi porosz számára talány a déli bajor, még inkább a még délebbi svájci, pedig mindegyik német. Megnézhetjük magunknak azt a kevés németet, aki Svájcban megérti, ha köszönnek neki. Így adódott, hogy Rákoskeresztúron élt egy bizonyos „Szepe bácsi”, akit két teremtmény értett meg a földkerekségen: a felesége és a lova. Ő volt ugyanis a sokszor emlegetett ötvenes években a helyi téves kocsisa. A feleségével természetesen törvényes házasságban élt. Családlátogatásra mentem „Hagemann testvérnőhöz”, akinek a férjezett neve német volt, de csak a férje németisége alapján, ő személy szerint szlovák volt, mégpedig népviseletben járó, tehát bő szoknyát és hímzett blúzt hordott, és szlovákul imádkozott. A feleség magyarra fordította a férje németjét: „Azt mondja a Szepe: Csak ne járnék én örökké abba az imaházba!” Szóval érthetetlen németiségén kívül a vallását is féltette tőlem a férje. Csak a kastélyban laktak magyarok, abból meg iskolát csináltak, de lelakták, amíg valamennyi folyóvíz-szolgáltatás megszűnt, a csatornázás hálózata eldugult, és tégláig lekopott a falról minden vakolat.

Ha nem is írok mindenről szakmailag pontosan az egykori közép-európai nagyhatalomról, a Habsburg Birodalomról és a Monarchiáról, de az állampolgáiról, azok négy első nyelvéről, ami roppant

„Ha abban az időben valaki Budapesten megszólított egy urat, előzőleg törhette a fejét, hogy milyen úrral akar ő beszélni? Ha azt mondta a megszólításban: „Tekintetes uram!” Ő viszont nagyságos vagy méltóságos volt, vérig sértődött. Rögtön korrigált: „Méltóságos vagyok!” ”

markánsan jellemezte a Monarchiát, valami keveset tudok, érintettségem alapján. A legnagyobb nyelv-tömbjeit hadd ismertessem gróf Teleki Pál földrajztudós munkája alapján, aki 1920-ban, tehát a trianoni szerződés évében Magyarország miniszterelnöke volt, és ő készítette el az első nemzetiségi térképet a magyarság egységes tömbjéről és mind az összes más nép lakóhelyeiről különböző színekkel, árnyalatokkal. Ezzel tette lehetővé az ország lakosságának nemzetiségi, helyzeti és mennyiségi összehasonlítását: Hol élnek és mennyien? Az ország közepe piros volt. A Kárpátok hatalmas íve felé is voltak kisebb-nagyobb egybefüggő piros foltok. Akármerre néztük, ez a piros folt a trianoni határt mindenütt bőven meghaladta.

A németek Magyarországon sokkal kisebb területen, de sűrűn laktak, így ők váltak második nemzetiséggé a topográfiai vázlaton. A birodalomban az uralkodó nyelv a német volt. A magyar király bécsi várában németül beszéltek, csak akik a hercegek közül kedvelték a különleges nyelveket, és vállalták, hogy a semmilyen világnyelvhez nem igazodó magyart megtanulják, valahogy meg is tanulták, de ha véletlenül a számjegyeket emlegették, már a kettőnél többes számot alkalmaztak. (két pengőkért vettek, adtak). A tárgyeset „t”-jét soha nem használták (pofon ütötték a „gyerek”), és az ige tárgyas ragozása közben mindig tévedtek. Így beszélt magyarul, különben szépen, folyékonyan, bár magas rangú úri emberhez illően, raccsolva, Habsburg Ottó, aki majdnem magyar király lett Trianon után.

Kik beszéltek magyarul? Az iskolamesterek nem. A konstáblerek között több volt a cseh Magyarországon, mint a magyar Csehországban. (Én személyesen egyetlenegről sem tudok.) A falusi édesanyák beszéltek magyarul az apró gyermekeknek. Aztán jött a reformkor és a Kazinczi-féle nyelvújítás, akkor engedték meg a protestáns teológiákon is, hogy magyarul beszéljenek a professzorok. Hogy hányszor temették már el ezt a népet!

Legszébben magyarul az erdélyi emberek beszéltek, nem a pestiek. A nyelvi kulturáltság nem csak helyesírás szerinti, beletartozik a jó kiejtés, egyfajta tömörség, amit a mai irodalmi stílus egyáltalán nem képvisel. Nem tudunk „e” betűt ejteni kétféleképpen, egy kissé az „é”-re hajlóan, eltérően a nyílt „e” hangtól. Nem is beszélve a hangsúlyokról, ame-

lyek néha úgy hangzanak, mintha minden mondatunkat kérdő mondatnak szánánk(?). Pedig nem is úgy gondoljuk(?), mégis megnyújtjuk. Ma nem a raccsolástól válunk igazi úriemberekké, hanem attól, hogy a mondat végét fölpenderítjük, mint malac a farkát, amikor visítva enni kéér. (Rosszabb esetben a bemondó a rádióban és a tévében „megnyújtja” a szókaat.)

A székely soha nem hadar. Leginkább csak akkor felel, ha kérdik. Nem harapja el a szó végét, mintha német lenne. Az idősebb ember szavába nem vág. Mindig köszön, ha bárkivel találkozik. A figyelemfelhívást valahogy másként is eléri hallgatójánál vagy beszélgetőtársával, de nem úgy, hogy fennhangon felszólítja: „Hé!” Meg nem sértené így sem: „Figyelj!” A humor és a kötekedés sem hiánycikk a beszélgetései közben. Olvasták már, hogy milyen intelligens beszéde van Ábelnek a rengetegben? Nekik is van jobb és bal oldaluk, mint bárki másnak. Megszokás után mégis nagyon megszerethetők.

A szlovákok általában szegény emberek voltak, és Trianon után sem gazdagodtak meg. Bármerre éltek, hegyek között, lankás dombok és völgyek szerény faházaiban, csörgedező hegyi patakok partján, nesztelen erecskéknél. A Vág folyó völgyében élő nép smaragdzöld mezőn legelésző juhait mellett sétálgat és terelgeti állatait a folyó mellett. Létszámukhoz képest kevesebb volt az iskolázottságuk, de hírnevesek voltak az iskoláik. Nem hiába járt Selmecbányán líceumba a kiskunsági Petőfi Sándor. A szegénységük miatt nem fogták vissza a gyermekáldást, jószerevével nem is tudták a módját sem. Gyorsan növekedtek a családok, iparosodtak (üveges, üvegfűvő, kőművek lett belőlük – hogy megkülönböztessem a kőművestől). Hátán hordott egy bádoglemezt, némi szerszámot, és a fémfazekak korában a lyukas edényt helyben megfoltozta néhány fillérért. Vagy a széttört cseréptálat dróttal körülhálózta. A mi hazai viszonyainkhoz képest az ő iparosodásuk lendületesen ment végbe. Sok volt a cipész, a szabó, az ablakos, a kovács közöttük. Nyelvünkbe is a kovács szó például szlovák közvetítéssel került be azonos értelemmel. A kézműves ügyesség fokozottabban volt jelen náluk. Ki gondolná, hogy sokáig Európa legjobb valutáját a történelemben a felvidéki, körmői aranyból verték? Aranypénzt kaptak fizetésül, nem bankjegyet, mint az alföldi mezőgazdasági

„A magas papi méltóságok Vácott megtudták, hogy Csopják Attila indul az országgyűlési választáson. és a munkásoknak családonként önálló lakást ígér, ellenpropagandát kezdtek, mert hallani sem akartak ilyesmiről. ”

termelők kaptak. Úgy mondhatom, hogy Szlovákia és Magyarország lakossága gazdaságilag inkább egymást kiegészíti, mint természetes versenytársa egymásnak. Mi a legnagyobb különbség szlovák és magyar között? Az „úr” és az „urak”. Szlovákul csak egy úr van: „pán”. Magyarul bemutatom az urakat: tekintetes úr, nagyságos úr, méltóságos úr, nemzetes úr, vitéz úr és még ki tudja, hány? Ennyi úrral azonban Magyarországon lépten-nyomon lehetett találkozni. Ha abban az időben valaki Budapesten megszólított egy urat, előzőleg törhette a fejét, hogy milyen úrral akar ő beszélni? Ha azt mondta a megszólításban: „Tekintetes uram!” Ő viszont nagyságos vagy méltóságos volt, vérig sértődött. Rögtön korrigált: „Méltóságos vagyok!”

Csopják testvér a kispesti gyülekezetben talán méltóságos úr volt, de mindenki Csopják testvérnek szólította. Amikor a debreceni dohánygyárban ellenőrizni volt a jövedéki adó ügyét, felismerték az egyszerű munkások, odaszaladtak hozzá és köszöntötték: „Az Úr áldja meg, Csopják testvér!” Megírták a baptista lapok a gyártelep vezetőségének zavarát és sűrű bocsánatkérését: „Ha tudtuk volna, hogy a napszámosaink között a méltóságos úr testvérei dolgoznak, adtunk volna nekik rangjukhoz illő munkát. Kérem, bocsásson meg a méltóságos úr!” A magas papi méltóságok Vácott megtudták, hogy Csopják Attila indul az országgyűlési választáson. és a munkásoknak családonként önálló lakást ígér, ellenpropagandát kezdtek, mert hallani sem akartak ilyesmiről. Megjelent egy plakáton: „Magasan repül a sas. / Csopják, minket ne csalogass!” El is bukott a szavazás előtt. Amikor megláttam a rigmust a váci múzeumban, írtam róla egy „méltatást”. Aztán néhány hét múlva újra arra jártam, ismét bekukkantottam a múzeumba. Hát, a feliratot akkorára leszedték. Pedig ez már talán a hatvanas években történt, és elvárta volna az ember, hogy ilyent megbecsül egy szocialista kormányzat. Csakhogy Csopják Attila minisztériumi számvevőtiszt baptista volt.

Pozsonyban, a koronázóvárosban az emberek három nyelven beszéltek. A közigazgatás nyelve német, az urak nyelve magyar, az iparosoké szlovák volt. Ott senki nem szégyellte, hogy váltogatva beszél a három nyelven. Aki középiskolát végzett, az gyakran a latinhoz folyamodott, és minden egyes közokiratot az állami hivatalokban latinul nyújtott

be. A szlovák középosztályt nem befolyásolta anynyi tradíció, mint a magyart. Volt tanult réteg, bár a kisebbségnek megfelelően kevesebb számban voltak köztük tanítók, írók, orvosok, mint a magyarság körében, de olyan mértékben, amennyire gyakran lenézték és műveletlennek tartották őket, az főleg a gőg és az önteltség következménye volt, és egy népet megbélyegző, sértő magatartás. A közelmúltban tudtam meg, hogy egy szlovák orvos támogatta a Szibériába száműzött Lev Tolsztojt. Grófi rangja volt, igazságérzete és világraszóló irodalmi alkotásai. A különös viselkedésű rabot érdekelte a magyar nazarénusok sorsa, és erről őt rendszeresen tájékoztatta a szlovák orvos.

Még tőlük is lenézettebb, megvetettebb volt a Kárpát-medence negyedik nemzetisége, a ruszin (vagy rutén). Ők magukat saját nyelvükön általában „oroszoknak” mondták. A történelminek tartható és talán a reformációig visszavezethető fogalom a „ruszin” lenne, de előfordul a „kisorosz” és a „magyarorosz” is. Ám egy orosz mindenképpen megtagadja tőlük ezt a kiváltságot, hogy a ruszinok oroszok lennének. Ami furcsább, még a mai függetlenségére roppant érzékeny ukrán sem ismeri el önálló népnek a ruszint, annak ellenére, hogy a ruszin meghajolna előttük. Mi maradt tehát a több száz éves kiszolgáltatottság nyomán bennük? Az maradt, hogy leginkább a magyarokhoz húznak. Úgy tartják, hogy a mi dominanciánk mellett volt a történelemben mindig a legjobb sorsuk. Beleértve itt a huculokat is, akik talán a legrégebbi törzs vagy nép a ruszinok között. A ruszinok görögkeletiek, elismerik a moszkvai pátriárkát, de annak idején II. Rákóczi Ferenc zászlója alatt és a kurucok mellett harcoltak.

Beismerem, nehéz követni az oroszok logikáját a balkáni népek „osztályozásánál”, meglehetősen bizonytalan lennék a leírásban, bár elismerem, hogy mindezekhez egy különleges civilizációs – talán nem is így kellene mondanom –, egy nemzeti karaktert formáló attitűdöt (magatartást), egyéniséget ad minden népnek a „nemzeti” vallása. Sajnos a mai korok embere ezeket az értékeket nem becsüli. Kiderült, hogy vallásközönyössé lenni nem csak egy kommunista képes.

Bármilyen nyelven értekezzen, neveljen, szóokoljon vagy imádkozzon egy nép, komoly kiegészítése szavainak a cselekedete. Ám a jótett, a segítőkész-

„A lakosságot hosszan tartó nyomorra, a gazdálkodását csődre »szabályozta« a nagyhatalmak és a győztes »ántánt«.”

ség is kifulladt, kimerült. Ilyen nemes tulajdonságok fejlesztésére, gyarapítására a társadalomnak nevelnie kell az állampolgárait. A hivatásos nevelők azonban sokszor el vannak mással foglalva. Ebben a témakörben nagyon ránk férne még a Szentírás tanulmányozása.

A megmaradt magyarországi természeti kincsek értéke jóval kevesebb, mint a mezőgazdaság érték-növelő potenciálja. Ezért él a lakosság nagy része mezőgazdasági termelésből. Az ország termelésének a mezőgazdaság adja komoly hányadát. Az alföldi, dunántúli és alacsonyabb hegyvidéki tájakon a növénytermelés és az állattenyésztés a lakosság munkaerejének nagy részét köti le. A mindennapi kenyér megtermelése fontos, de nem kevésbé a megtermelt javak szállítása, raktározása és értékelése, átgondolt, lelkiismeretes munkát igényel. Mindezt folyamatosan, zökkenőmentesen és úgy kell végeznünk, hogy lehetőleg mindenki jól járjon, a termelő éppen úgy, mint a forgalmazó. Az egyik fő feltétele mindennek az olcsó és megbízható szállítás tengelyen. A két világháború közötti mezőgazdaság a két évtized alatt elsősorban vasúti tengelyen forgalmazott. Még mielőtt a szállítóeszközökről írnék, megemlíteném hazánk mezőgazdaságának legnagyobb tömegű áruját, a gabonatermelést. Baross Gábor „vasminiszter” tevékenységéhez egy teljes generációval előbb elkészített vasúti hálózat szolgálta ki az ország személyi és teherforgalmát.

1929 és 1933 között átvonult a földön a történelem legnagyobb gazdasági válsága. Válságot mi nem kerülhetünk ki! Az adót fizetni kell! Ez a két szabály fokozottan előtérbe került a Trianon utáni nemzeti gazdálkodás területén. Megtermeltük a búzát, de eladni nem tudtuk. Pedig a világon sokfelé nem volt mit ennie a népnek. Megoldásnak tűnt a nemzetgazdálkodás irányítóinak a fizetési eszközök hiányának pótlására a „boletták” kibocsátása. Ez elfelejtett szavunk. Kiadtak a pénzpótlásra egy cédulát (bolettát), amivel a termelő fizetett – pénzt nem kapott a gabonájáért, de a boletta értékét csupán adóra fordíthatta.

Magyarországon volt kiépített vasúti hálózat, csak hogy a háborús károk ebben óriási veszteségeket okoztak. Ha rátekinünk a trianoni országhatárookra és az ország vasúthálózatára, párhuzamosságokat fogunk tapasztalni. A csehszlovákiai

államhatár közlekedési szempontok szerint húzódik keleti irányban, amiért Beneš harcolt, valótlanságokat állított az Ipoly hajózhatóságáról. Ugyanez a helyzet a romániai határ esetében is az Aradtól északkelet felé húzódó vasútvonal kiépítésére, ha Erdély szíve felé törnének Magyarország felől. A határ mentén Arad, Nagyvárad, Szatmárnémeti irányában a vasút védővonal és gyors csapatszállítást is lehetségessé tesz. Erre is gondoltak az utódállamok megszervezői.

A vagonokat, mozdonyokat, a biztosító távközlési felszerelést hadizsákmánynak tekintették. Trianon kikötötte a magyarországi vasútvonalak fejlesztésének blokkolását. Egyvágányú forgalmat írt elő, hogy korlátozza esetleges katonai célú eszközök, élő erők gyors, tömeges szállítását. Az áteresztő képesség szűkítése nem tett lehetővé hirtelen megnövekedett szállítást. Ha egy vonat elindult egy adott cél felé, 50, 60 kilométer megtétele után kitérőben álldogált, míg a szemben jövő forgalom elérte és kikerülte. Ha a vasúti forgalom emberi mulasztás miatt fenakadt, tömeges tragédiák következtek be. A rendszerben fontos igény volt a figyelem és a pontosság. Az idő pontosságára ügyelő alkalmazottak a vasúti vállalatától „szolgálati zsebórát” kaptak. Jó ideig tízezerszámban ketyegtek az angol gyártmányú, kiváló minőségű zsebórák a vasutasok mellényzsebében.

Mindezek mutatják, hogy olyan teljes gazdasági, védelmi rendszert követeltek meg az antant hatalmak Magyarországtól, amilyentől egyet lehetett remélni, hogy a feudális rendszer nem maradhat életben Magyarországon. A névleges királyság szinte lejáratása volt a patinás államformának. Nem is tűrte az úgynevezett szocialista államforma, még az írmagját sem. Gyakorlatilag monokultúrás termelés folyt az országban, mivel a földrajzi adottsága, energiahiánya erre predesztinálja itt Közép-Európában a népet. A mezőgazdaság minimális eredménye is bőven ellátja élelmiszerrel a lakosságot. Jut a nyugati államokba és a keletiekbe is. Trianon azonban gáncsolta az exportot. A lakosságot hosszan tartó nyomorra, a gazdálkodását csődre „szabályozta” a nagyhatalmak és a győztes „ántánt” (ahogy akkoriiban angolosan írták: Entente, államközi megegyezés jelentéssel).

Folytatjuk a következő számban (a szerk.)

Cséki Győző

A melegházasságok toleranciája és annak hatása az egyházakra

Cséki Győző a Magyarországi Üdvhadsereg egyik vezetője, a Baptista Teológiai Akadémia MA szakos hallgatója. Alábbi dolgozatát etikai tárgykörben készítette.

Novemberi hónapban olvastam egy internetes cikket a következő főcímmel, ami megragadta a figyelmemet: „A svájci protestánsok döntése szembefordulás a Kálvin

örökségével”.¹ Idézek ebből a cikkből:

„A svájci protestáns egyház mostantól támogatja a melegházasságot, amely azt jelenti, hogy mostantól melegpárokat is összehadnak majd. A 60 tagú egyházi vezetőségből 49 igennel szavazott. A vezetőség elnöke azt állította, hogy a homoszexualitás Isten teremtési akarata, és hogy ha az állam elfogadja a melegházasságot, akkor nem lát okot arra, hogy az egyház ezt ne kövesse.”

1. <https://www.hitradio.hu/hirek/>

„Tavaly ugrásszerűen megnőtt az azonos neműek közötti bejegyzett élettársi kapcsolatok száma.”

Napokig gondolkodtam erről a témáról, és feleséggel beszélgettünk, hogy milyen folyamatokat indíthat el ez a döntés a svájci társadalomban. Erre a jövőben fog igazán fény derülni. Valójában nem egy új hír az egyházak oldaláról, hogy a melegpárokat összeadják. Az elmúlt években egyre több ország egyházi közösségeiben adtak ki nyilatkozatot a meglegházassággal kapcsolatban. Mondhatnánk, minket nem érint a svájci vagy más országok hozzáállása a meglegházassághoz, de úgy gondolom, hogy a mai globális világban, ami egyre inkább erősödik, nem lehetünk naivak.

Eszembe jutott egy másik újságcikk is a pestisracok.hu honlapról, amit szintén idézek: „*Karácsony Gergely frissen megválasztott budapesti főpolgármester csütörtöki sajtótájékoztatóján elmondta: egyik első rendelkezése, hogy a szivárványos zászló a Pride ideje alatt kikerül a Városházára.*”²

Számomra ez egy üzenet Karácsony Gergelytől és az általa képviselt politikáról. Ergo, nyíltan kijelenti pozitív hozzáállását a szexuális másságról, a meleg házasságról és gyermekek örökbefogadásáról melegpárok esetén. Amint az előbb említettem, egy globális világban élünk, és minden szellemi hatás, legyen az

pozitív vagy negatív, csak idő kérdése, hogy a magyar nemzetre is hatással legyen. Ezért nem lehet a fejünket a homokba dugnunk, és állást kell foglalnunk ebben a témában is.

Ezért választottam etikai dolgozatomban témául a meglegházasság toleranciáját és hatását az egyházra, mivel ilyen impulzusok értek az elmúlt időben. Lelkészként egyértelmű választ kell adnom elsősorban magamnak és a gyülekezetemnek. Jónak és időszerűnek láttam utánajárni, milyen vélemények ütköznek a társadalom és az egyházak oldaláról. Három szemszögből próbálom megközelíteni a témakört, amit természetesen sokkal szélesebb körben is lehetne kutatni.

A három témakör a következő:

1. Hogyan érvel a társadalmat képviselő politika
2. Meleg mellett lobbizó civil szervezet(ek)
3. Az egyházak nyilatkozatai

A dolgozat végén konklúzióként saját hitbéli meggyőződésemet fogalmazom meg a Szentírás alapján. Előreláthatóan nem fogok tudni teljes átfogó képet adni erről a témáról, és nem is céлом, mivel igen sokrétű, és behatárolt oldalszámomban kell írnom.

Hogyan érvel a társadalmat képviselő politika

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) (L)

2. <https://pestisracok.hu/karacsony-elsokent-fogja-kituznina-pride-zaszlot-a-varoshazara/>

„A számok alapján egyre nő Magyarországon a meleg élettársi közösségének a száma, és nem állnak meg ennél a jogi lehetőségnél, mert házasságban és családi jogformában szeretnének élni.”

cikk³

(1) * Magyarország védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját. A családi kapcsolat alapja a házasság, illetve a szülő-gyermek viszony.

(2) Magyarország támogatja a gyermekvállalást.

(3) A családok védelmét sarkalatos törvény szabályozza. *

A 2011-es alaptörvényben egyértelműen kifejezte a politikai hatalom álláspontját, hogy a házasság intézménye férfiből és nőből áll. Ez a család alapmodellje, ami képes a nemzet fenntartására. Tehát az alaptörvény szerint két egynemű nem képes családot alapítani, és nem képes a nemzet fenntartására.

Jelenleg ez Magyarország alaptörvényének jogi hozzáállása. De tudjuk jól, hogy a törvény változhat, ha népszavazást írnak ki esetleg ebben a témában. Jelenleg család formában nem élhetnek a melegek, de életközösségi formában igen. Egy cikket idézek a hvg.hu oldalról:

Tavaly ugrásszerűen megnőtt az azonos neműek közötti bejegyzett élettársi kapcsolatok száma, írja a HVG.⁴

Egyre többen használják a bejegyzett élettársi kapcsolatot intézményét Magyarországon a melegek, LMBTQI-közösség tagjai közül, írja a HVG. A növekedés most megugrott, eddig évente 40–80 azonos nemű pár használta ezt a jogi intézményt, 2018-ban viszont 130-ra ugrott ez a szám. Az együttélési formát még 2008-ban dolgozták ki, de a Bajnai-kormány idején lépett hatályba 2009-ben. Általában a magasabb kvalifikáltabbak élnek vele. A saját nemükhöz vonzódók száma 40 ezerre tehető a nemi identitással kapcsolatos nyugati modellek alapján, egy évtized alatt 878 nagykorú férfi és 446 nő élt a bejegyzett élettársi kapcsolathoz lépés lehetőségével.

A számok alapján egyre nő Magyarországon a meleg élettársi közösségének a száma, és nem állnak meg ennél a jogi lehetőségnél, mert házasságban és családi jogformában szeretnének élni. Mivel a világban több országban engedélyezett a házasság, a Magyarországon élő melegközösségeknek ez a céljuk.

Egy térkép és rövid komment, a világban hol engedélyezett a melegházasság.

Engedélyezett szerelem – Németország parlamentje történelmi jelentőségű szavazáson elfogadta az azonos neműek házasságának és gyerekek örökbefogadásának legalizálását, amelyet civil aktivisták és a baloldali pártok üdvözöltek, és jó néhányan kritizáltak Angela Merkel kancellár saját konzervatív pártjában és a katolikus egyházban is. A változással Németország Európa sok más országához hasonlóan, köztük a Nagy-Britanniát, Spanyolországot és Franciaországot is magában foglaló élvonalba jutott, ahol ezeket a jogokat már korábban is szavatolták.⁵

A cikkben olvassuk, hogy a civil szervezetek üdvözik a törvényt, de a konzervatív pártok és a katolikus egyház kritizálta a törvény elfogadását. Egyértelműen két pólusra oszlanak a melegtörvénnyel szemben a politikai és az egyházi erők, akik egyoldalúan ellenzik, de bizonyos civil szervezetek pedig üdvözik és helyeslik a melegházasság törvényét. Az a kérdés merül fel bennem, hogyan lehet ezt a feszültséget megoldani. Egyre nő azon országok száma, ahol a melegházasságokat engedélyezik, és arányosan nő a házasságok száma is ezzel. Az ellenzék és az elkötelezett keresztények nem tudják elfogadni, és a feszültség egyre fokozódik. Csak egy példa:

Átszámítva 40 millió forintjába került egy amerikai cukrászának, amiért visszautasított egy esküvői torta szülő megrendelést egy azonos nemű pártól. Az oregoni Portland környékén működő Sweet Cakes by Melissa cukrászda fél éven át dacolt a kiszabott bírság megfizetésével, végül hétfőn átadott egy 137 ezer dolláros csekket, ami már tartalmazza a késedelmi kamatot is – közölték a hatóságok.⁶

Meleg mellett lobbizó civil szervezet(ek)

A Magyar LMBT Szövetség a Magyarországon működő leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű szervezeteket összefogó ernyőszervezet.

3. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?>

4. https://hvg.hu/itthon/20190711_Egyre_tobb_a_meleg_hazassag_Magyarorszagon 2019. július 11. 16:46.

5. <https://szabadfold.hu/orszag-vilag/orszagok-ahol-legalis-az-azonos-nemuek-hazassaga-itt-a-vilagterkep-nemeország-csatlakozasa-utan-267121/>

6. <https://24.hu/elet-stilus/2015/12/29/nem-sutottekeskuvoitortat-a-meleg-parnak-jott-a-birsag/>

„A Wikipedia oldalon 31 melegeket támogató szövetség és csoport található Magyarországon.”

A szövetség létrehozásával célunk az volt, hogy elősegítsük az LMBT-szervezetek közötti kommunikációt, és megteremtjük az együttműködés és közös fellépés kereteit. A szervezetet a bíróság 2011-ben vette nyilvánosságba, azóta több új tagszervezet is csatlakozott hozzánk.

Az LMBT mozaikszo a lesbikus, meleg, biszexuális és transznemű szavak kezdőbetűjéből áll össze. E rövidítés egyszerre utal a szexuális kisebbségek sokszínűségére és összetartására: bár sokban különbözünk egymástól, mégis összeköt bennünket a társadalmi elutasítás, az előítéletek és a hátrányos megkülönböztetés közös mindennapi tapasztalata.

Stratégiai terv

A szövetség munkáját a középtávra elfogadott stratégiai célokat és az ezek megvalósításához szükséges eszközöket tartalmazó stratégiai terv irányítja.

A hatályos stratégiai tervet a 2012. október 10-i közgyűlés fogadta el, az LMBT-emberek magyarországi helyzetét feltáró jelentés elkészítése után.

Az LMBT-családok jogi elismerésének megteremtése

Az LMBT-emberek láthatóságának növelése, előbújásuk elősegítése

Az LMBT-témák fokozottabb megjelenítése a köz-, illetve felsőoktatásban

A nemváltás jogi, intézményi és finanszírozási feltételeinek javítása⁷

Az LMBT a legnagyobb melegeket összefogó és képviselő szervezet. A fentiekben olvasható a szövetség alapítása és annak céljai. Csak két célt emelnék ki, ami a dolgozatomat érinti:

Családok jogi elismerésének megteremtése.

Ezzel a meglegházasság elfogadását, annak jogi háttérét és a gyerekek örökbefogadását tűzték ki céljukként.

Fokozottabb megjelenítése a köz-, illetve a felsőoktatásban.

A céljuk a köztudatban és a felsőoktatásban elfogadtatni a másságot, és ezzel a család fogalmát átértékelni a jövő nemzedékben, akik a házasság előtt vannak. Jól lehet látni, hogy nem egy stagnáló szervezet, hanem egy stratégiával rendelkező, célokat megfogalmazó

szövetség.

A Wikipedia oldalon 31 melegeket támogató szövetség és csoport található Magyarországon.⁸

Az egyházak nyilatkozatai

A következőkben megnézzük a katolikus egyház és a protestáns egyházak álláspontjait és nyilatkozatait. Most itt nincs rá lehetőségem, hogy az összes egyházi nyilatkozatot vagy álláspontot megvizsgáljuk. Kizárólag a témámmal kapcsolatosakat mutatom be.

KATOLIKUS EGYHÁZ

I. ÖRÖK TANTÉTELEK A HÁZASSÁGRÓL⁹

Noha a házasság természeténél fogva isteni alapítás, benne az emberi akaratnak mégis megvan a maga igen előkelő szerepe. A házasság ugyanis, mint egy férfi és egy nő között kötött életszövetség, nem létesülhet másként, csak mindkét jegyes szabad beleegyezéséből. E szabad akarat elhatározás, amellyel mindkét fél átadja és elfogadja a házassággal együtt járó jogot (CIC 1081. k. 2.), a valódi házasság létrejöttéhez annyira szükséges, hogy azt semmiféle emberi hatalom nem pótolhatja.

A katolikus egyház egyértelműen kijelenti, hogy a házasság egy férfi és egy nő életszövetségén keresztül elfogadható.

A következő nyilatkozatot protestáns egyházak, vezetők, konzervatív teológusok fogalmazták meg. Ezt hívják nashville-i nyilatkozatnak, és 14 pontban fogalmazza meg a keresztény evangéliumi hitet, és kitér a házasság és az Isten szerinti szexuális kapcsolatokra is. Ebből a nyilatkozatból idézem a bevezetőt és a házassági cikkelyt.

7. <http://lmbtszovetseg.hu/szovetsegunk>

8. https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyarorsz%C3%A1gi_LMBT_szervezetek_list%C3%A1ja

9. <https://katolikus.hu/dokumentumtar/2582>

NASHVILLE-I NYILATKOZAT 1987

Bevezetés

A nashville-i nyilatkozat egy olyan, az emberi szexualitással és a nemi szerepekkel kapcsolatos modern hitvallás, amelyet konzervatív, evangélikál protestáns teológusok és lelkészek szerkesztettek és írtak alá. A nyilatkozat direkt módon az LMBTQ-lobbi által propagált szexuális formák és a meglegházasság intézménye ellen íródott, melynek káros ideológiáját és bibliaellenes gyakorlatát számos egyházi közösség tette magáévá, vagy szimpatizál vele szerte a világban – így hazánkban is. Preambulumot és 14 artikulust tartalmaz. Több mint 150 evangélikál, konzervatív vezető személyiség írta alá...

14 artikulus 1.) cikkely

Megvalljuk, hogy a házasságot Isten egy férfi és egy nő szövetségi, nemi, gyümölcsöző és élethosszig tartó egységeként tervezte, mint férj és feleség számára, aminek célja, hogy kiábrázolja Krisztus és az ő menyasszonya, az egyház közötti szövetségi szeretetet.

Tagadjuk, hogy Isten a házasságot homoszexuális, poligám vagy „többszerelmű” kapcsolatként tervezte. Azt is tagadjuk, hogy a házasság csupán emberi szerződés, és nem egy Isten előtt megkötött szövetség.

Ebből a nyilatkozatból tisztán kiderül, hogy nem fogadja el a meglegházasságokat és a poligámiát. Ezzel a nyilatkozattal szemben lehet olvasni az egyházakon belül más véleményeket is. Kettő újságcikket idézek:

Magyar Nemzet

**MAGYAR NEMZET,
2017. JANUÁR 30., HÉTFŐ 16:56**

Ezentúl a Norvég Evangélikus Egyház lelkészei – összhangban több más külföldi protestáns felekezettel – azonos neműeket is összeadhatnak – írja a Reuters. Ez magával hozza a nemsemleges liturgikus nyelvezetet is, úgyhogy például kikopnak a szertartásból a menyasszony és a vőlegény szavak.

A francia protestánsok és az amerikai presbiteriánusok 2015-ben fogadták el a meglegházasságot, most a norvégok 73 százalékát magában foglaló egyház is megtette ezt.¹⁰

mandiner

MANDINER.HU

2014. DECEMBER 6. 12:25

Tízezren léptek ki a finn evangélikus egyházból a meglegházasság támogatása miatt

Miután november végén támogatta az evangélikus egyház a finn parlament azonos neműek házasságát támogató döntését, tízezren léptek ki az egyházból egy hétfője alatt. Több mint tízezer finn lépett ki november vége óta az evangélikus egyházból az egyneműek közötti házassággal kapcsolatos állásfoglalások miatt az egyházból való kiválásokat nyilvántartó internetes oldal szerint. A finn parlament november 28-án, pénteken jóváhagyta azt a kezdeményezést, amely engedélyezi az egyneműek házasságát. Az indítványt támogatta Kari Mäkinen érsek is. Az érsek pénteken kijelentette: „szívvel örül” a szavazás eredményének.¹¹

Ebből a két cikkből egyértelműen kiderül, hogy a keresztény egyházakban nincs egyetértés a meglegházasságokkal kapcsolatban. Ennek okát a teológiai látásmód különbözőségében, a Biblia értelmezésének szubjektív homiletikájában és a társadalom pressziójában látom.

10. <https://magyarnemzet.hu/archivum/kulfold-archivum/meleghazassag-a-norveg-evangelikus-egy-haz-is-belement-3911377/>

11. https://keresztény.mandiner.hu/cikk/20141206_tizezren_leptek_ki_a_finn_evangelikus_egyhazbol_a_meleghazassag_tamogatasa_miatt

„Ha a melegházasság etikai helyességét vagy helytelenségét vizsgáljuk, kizárólag a Szentírást vehetjük alapul.”

Egyéni véleményem mint konklúzió

A keresztény etika gondolkozásmódjának az alapmondata nem más, mint Isten kijelentett ígéje: „Én, az Úr vagyok a te Istened...” (5Móz 5,6)

Ez határozza meg a morált és a cselekedeteinket. Ha a melegházasság etikai helyességét vagy helytelenségét vizsgáljuk, kizárólag a Szentírást vehetjük alapul. Igen, de az előbbi hivatkozásban olvastuk, hogy nincs egység a keresztény egyházak és vezetők között. Miért? Azért, mert Krisztus követésében, a Szent Szellem tanítása által érthetők meg a Szentírás igazságai, és nem az egyéni értelmezésben. Azért, mert valaki teológiát végzett, esetleg egyházi alkalmazott vagy vezető, a Szent Szellem nélkül képtelen helyesen értelmezni Isten ígését. Ebből kifolyólag nem képesek etikusan, Isten szerint helyesen dönteni, még inkább jól cselekedni. A rómaiakhoz írt levél 5. fejezet 5. versében ezt olvassuk: „mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által.” A Szentlélek a szívünkben él és ott tesz bizonyosságot, hogy Isten szeret, és hogy az ő ígéje igaz. A János-evangéliumban ezt olvassuk szintén a Szentlélekről: „amikor azonban eljön ő, az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra...” (Jn 16,13)

Tehát amikor Isten ígését olvassuk, a Szentlélek vezetésére van szükségünk. Mit ír a férfiról és a nőről a Biblia? A Teremtés könyvében ezt olvassuk: „Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. Azután megáldotta őket Isten, és ezt mondta nekik Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok...” (1Móz 1,27–28) „Ezért hagyja el a férfi apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és ezért lesznek egy testté.” (1Móz 2,24)

Azt gondolom, egyértelmű Isten ígéje! Egy férfi és egy nő tud szaporodni, és ez a család fogalma a Szentírás alapján. Miért vannak különbségek mégis? Erre is a Szentírás ad választ. A következő hosszabb igeszakaszsal zárom dolgozatomat, ami egyértelműen tisztán és érthetően megadja a választ a feltett kérdésre, hogy miért vannak, akik másképpen gondolkoznak, mint azok, akik a keresztény etikai tanítások szerint élnek és gondolkoznak.

„...mert bár Istent ismerték, mégsem dicsőítették vagy áldották mint Istent, hanem hiábalóságokra jutottak gondolkodásukban, és sötétség borult oktalan szívükre. Akik bölcseknek mondják magukat, bolonddó lettek, és a halhatatlan Isten dicsőségét felcserélték halandó emberek, sőt madarak, négy lábúak és csúszómászók képmá-

sával. Ezért kiszolgáltatta őket Isten szívük vágyaiban a tisztátalanságnak, hogy meggyalázzák egymás testét. Az ilyenek Isten igazságát hazugsággal cserélték fel, és a teremtményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké. Ámen. Ezért kiszolgáltatta őket Isten gyalázatos szenvedélyeiknek: mert asszonyaik felcserélték a természetes érintkezést a természetellenessel, ugyanúgy a férfiak is elhagyták a női nemmel való természetes érintkezést, és egymás iránt ébredt vágy bennük: férfiak férfikkal fajtalanokodnak, de el is veszik tévelygésük méltó büntetését önmagukban. És mivel nem méltatták Istent arra, hogy megtartsák ismeretükben, Isten kiszolgáltatta őket megbízhatatlan gondolkodásuknak, hogy azt tegyék, ami nem illik.” (Róm 1,21–28)

A témához kapcsolódó baptista állásfoglalások

A Magyarországi Baptista Egyház 2017-es hitvallás-aktualizációja

A Baptista Hitvallás 18. pontját a 2017-es kecskeméti egyházi közgyűlésen aktualizálta. Alább olvasható a közgyűlés által elfogadott szöveg.

18. A házasság

Hisszük, hogy a házasságot Isten szerezte, hogy egy férfi és egy nő az ő szent akaratának megfelelően, holtig tartó szeretetben és hűségben, egymás örömeire és támogatására éljenek és gyermekeket neveljenek. Isten rendelésének az a házasság felel meg leginkább, amelyet kölcsönös és tiszta vonzalom alapján, a Szentlélek vezetésére és az Ige tanácsára figyelve, józan megfontolással kötnek meg a szellemi, lelki és testi szempontokból egymáshoz illő házasságok.

Az elválást – házasságtörés esetét kivéve – Isten ígéje alapján megengedhetetlennek tartjuk. A házasságtörők nem mehetnek be Isten országába. Az elválás után magára maradt fél volt házastársának élete végéig lehetőleg ne kössön újabb házasságot. Elismerjük azonban, hogy „jobb házasságban élni, mint égni”, ezért a magára maradt fél újabb házasságkötését tudomásul vesszük.

Ugyanez a közgyűlés az alábbiakat is elfogadta:

A Magyarországi Baptista Egyház - a Bibliához ragaszkodva - semmilyen módon nem fogadja el az egy neműek közötti házasság intézményét.

Ha bármely avatott személy, egy neműek közötti menyegzői szertartásban liturgiát vezet, vagy aktívan részt vesz ilyen istentiszteleti liturgiában, az fegyelmi vétségnek minősül, és az avatottság visszavonását eredményezi.

Ha bármelyik, a Magyarországi Baptista Egyházhoz tartozó gyülekezet helyet és módot ad egy neműek között létrejövő házasságkötésnek, az fegyelmi vétségnek minősül, és az egyházból történő kizárást vonhatja maga után.

Europe • Central Asia • Middle East

A European Baptist Federation 2017-es határozata

EBF YEREVAN RESOLUTION ON CHRISTIAN MARRIAGE

The European Baptist Federation Council meeting in Yerevan, Armenia, 20th – 23rd September 2017 reaffirms its Resolution on Marriage of 2010. It wishes to make explicit that Christian marriage based on Biblical principles is between a man and a woman, and commends this statement to its member Unions.

European Baptist Federation Council
Mondo Migliore, Rome, Italy
22nd – 25th September 2010

The European Baptist Federation Council:

Rejoices in the mutually loving and selfless relationship of God the Father, Son and Holy Spirit and the demonstration of this through the life, death and resurrection of Jesus Christ.

Gives thanks to God for creating man and woman in his image and seeks to follow the witness and teaching of scripture for any expression of human sexuality.

Urges Baptists to model, value and teach that marriage is the creational and biblical setting of any sexual relationship between a man and a woman, as expressed in Genesis 2:24

Therefore, a man leaves his father and his mother and clings to his wife, and they become one flesh.

Shares in the brokenness of human relationships and acknowledges the pain and difficulties this brokenness causes for people in our churches and society.

Affirms our responsibility to share the Good News of Jesus Christ in word and deed with all people irrespective of their way of life or convictions.

Recognises the need to encourage, support and pray for married people, offering pastoral and spiritual care for the strengthening of healthy and vibrant Christian communities in relationship with Jesus Christ and each other.

Győri Gábor

Mit jelent a Krisztus szerinti cselekvés online felületeken lelkipásztorként?

A helyzet, amit vizsgálni szeretnék etikai szempontból, hogy lelkipásztorként hogyan nyilvánulhatunk meg az online felületeken. Énszerintem ez egy etikailag nagyon keveset tárgyalt probléma, pedig egyre nagyobb hatással van a társadalmunkra.

Az internet elterjedésekor a kétezres évek elején egyre többen megtapasztalták az anonim véleménynyilvánítás és az alternatív személyiségek létrehozásának szabadságát. Az okoseszközök és közösségi médiák

megjelenésével azonban a valós énünk és a virtuális megnyilvánulásaink közötti határ egyre jobban elhalványul. A kétezzer-tízes évekre már egyre inkább az lett a jellemző, hogy a digitális megnyilvánulásaink a valós élet kivetülésévé kezdtek válni. A valódi neveinkkel, valódi képeinkkel posztolunk ki véleményeket, ezért az online viselkedésünkre is egyre jobban alkalmazni kell a valós élet etikai normáit. Ami különösen nehéz teszi ezt a kérdést, hogy a különböző generációk egészen máshogy élik meg virtuális életüket. Erre akkor

„Az internetes beszélgetéseinkben is Jézus lehet a példa: „tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű...” (Mt 11,29)”

lettem először figyelmes, amikor nem hívő fiatalok között kezdtem el intenzívebben forgolódni. Sok őszinte beszélgetés és néhány lelkigondozás után rádöbbenem, hogy úgy a legőszintébbek, ha interneten keresztül, élő szóban beszélünk, de nem látják az arcomat. Ha videó is van, akkor zavarba jönnek, ha személyesen találkozunk, teljesen visszahúzódnak. A szöveges üzenetekben rendszeresen nagyozolnak, és nem veszik komolyan ezeket a beszélgetéseket. Az idősebb korosztály viszont sokkal komolyabban veszi az írott szövegeket. Emiatt hevesebb érzelmi reakciókra hajlandóak, amit szintén írásban közölnek, illetve rosszabbul reagálnak a megtévesztő információkra, és kevésbé veszik észre az álhíreket.

Lelkipásztorként három dilemmával is szembesültem:

1. Mi az a minta, amit lelkipásztorként követnem kell az online megnyilvánulásaimban?
2. Van-e különbség aközött, hogy magánemberként, vagy egy közösség vezetőjeként nyilvánulok meg?
3. Van-e szolgatársi felelősségünk e téren egymásért?

1.

Ha valóban igaz az az állítás, amit Chambers ír a Bibliai etika című könyvében, hogy Isten tökéletes erkölcsöt követel tőlünk, akkor lelkipásztorként felelősségünk, hogy a legjelentéktelenebbnek tűnő helyzetekben is e szerint a tökéletes erkölcsi norma szerint éljük az életünket. A „lelkipásztor” szóban is ott van a feladat, hogy vezessünk. Ahogy egyetlen juhnyáj sem marad a helyes ösvényen, ha a pásztor más úton jár, ugyanúgy a közösség, amelynek élén állunk, olyan viselkedési és etikai mintákat fog követni, amelyet mutatunk. Ezt Péter apostol is írja az 1Péter 5,2–4 versekben a gyülekezet lelki vezetői számára: „Legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen; ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak. És amikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koszorúját.” Ezt az igeszakaszt etalonként tekintem minden közösség előtti megnyilvánulásomban. Ezekben az igékben arra is utal az apostol, hogy a lelkipásztor példaképe a „főpásztor”, vagyis Jézus Krisztus kell hogy legyen! Ő minden helyzetben tökéletesen viselkedett, és ha

ez lehetetlennek is tűnik, nekünk is törekednünk kell erre a magatartásra: „Ti azért legyetek tökéletesek, mint ahogy mennyei Atyátok tökéletes.” (Mt 5,48) A tökéletességre törekvés tűnhet szenteskedésnek, még akkor is, ha őszinte szándékkal teszi az ember. Ezeket a véleményeket maga az Úr sem tudta kikerülni. Jézust is vádolták azzal, hogy kettős mércét alkalmaz, amikor látszólag ellentmondásba kerültek saját vagy tanítványainak cselekedetei a törvénnyel. Például a szombati kalásztépés, étkezés előtti kézmosás vagy a szombatnap csodatételek esetében. De az emberek felé való megnyilvánulásaiban még ezekben a vitás helyzetekben is tökéletes tudott maradni, ami még jobban alátámasztja azt, hogy az internetes beszélgetéseinkben is Jézus lehet a példa: „tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű...” (Mt 11,29) Jézus soha nem tett indulatos megjegyzéseket senkire. Alázattal, csendben tűrte, ha vádolták, és amikor úgy érezte, hogy nincs értelme vitatkozni, inkább csendben maradt. Az ige fölhívja a figyelmünket, hogy tartózkodjunk az értelmetlen vitatkozásoktól. Úgy gondolom, ezt nemcsak élő szóban, de az online térben is figyelembe kell vennünk. „De kerülj az ostoba vitatkozásokat, a nemzetségtáblázatokkal kapcsolatos kérdéseket, a viszálykodásokat és a törvényeskedő harcokat, mert ezek haszontalanok és hiábavalók. A szakadást okozó ember elől egy vagy két megintés után térj ki, tudván, hogy az ilyen ember kivetkőzött önmagából, bűnben él és magában hordja ítéletét.” (Tit 3,9–11)

Időnként egyszerűen csöndben kell maradni, még ha nehéz is, amikor butaságokat vagy egyenesen hazugságokat olvasunk az interneten. Erőt kell vennünk

„A példamutató, higgadt viselkedés a hívő emberek részéről az interneten azért nagyon fontos, mert a világban már egyre több szó esik erről, és ha Isten népe nem képes ebben elöl járni, hiteltelenek leszünk.”

magunkon, hiszen ha élő szóban nem tudunk meggyőzni embereket, mélyebben kifejtett magyarázat nélkül, kommentekben még annyira sem fog sikerülni. Az Ige azt tanácsolja az 1Péter 2,15-ben, hogy ha valakit nem tudunk meggyőzni, egyszerűen éljünk meggyőződésünk szerint, és a jó példa magáért fog beszélni. „Mert Isten akarata az, hogy jót cselekedve némítsátok el az értelmetlen emberek tudatlanságát.” A példamutató, higgadt viselkedés a hívő emberek részéről az interneten azért nagyon fontos, mert a világban már egyre több szó esik erről, és ha Isten népe nem képes ebben elöl járni, hiteltelenek leszünk. Erre is kaptunk figyelmeztetést az 1Péter 2,12-ben: „Tisztességesen éljétek a pogányok között, hogy ha valamivel rágalmaznak titeket mint gonosztevéket, a ti jó cselekedeteiteket látva dicsőítsék Istent a meglátogatás napján.” A fórumokon látott keresztényellenes megszólalások joggal váltják ki az indulatot a hívő emberekből, de az ezek ellen való érvelés, a heves vita, a kommentek „a bölcsesség látszatát kelti ugyan... valójában azonban semmi értéke és haszna nincs, mert öntelt felfuvalkodottsághoz vezet.” (Kol 2,23)

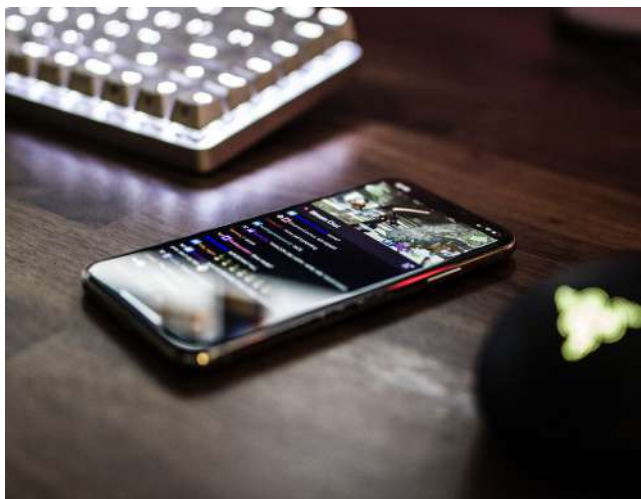
2.

Az indulatos vitatkozásokon felül van még egy nagy kísértés az online térben, mégpedig az, hogy megoszszuk életünknek azon részeit, amelyekre büszkék vagyunk, és magamutogatásból, sőt dicsekvésből anyagi javainkat, kinézetünket, még az ételünket is, amit percekben belül elpusztítunk, mutogatjuk másoknak. Ezáltal akarattunkon kívül is irigyekké tesszük az em-

bereket. Ahogy a Prédikátor is mondja, nincs semmi új a nap alatt, viszont a robbanásszerűen fejlődő technológia miatt erre egyre jobban figyelünk kell: „És láttam, hogy minden fáradozást és sikeres munkát az emberek kölcsönös irigysége kíséri. Ez is hiábavalóság és hasztalan erőlködés!” (Préd 4,4) Az Ige figyelmeztet bennünket az 1János 2,16-ban, hogy ez nagyon is világi cselekedet: „Mert mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága, és az étellel való kérédes, nem az Atyától, hanem a világtól van.”

Mondhatná valaki, hogy semmi közöm ahhoz, hogy egy lelkipásztor magánemberként mit oszt meg önmagáról. Ugyanakkor a gyülekezetem tagjai hozzám fordulnak, amikor egy számukra megbotránkoztató megjegyzést olvasnak. „Hogyha ezt egy lelkipásztornak szabad, akkor én miért várom el tőlük az ellenkezőjét?” Szó volt már ilyen helyzetekben a kipoztolt képen éppen a kézben lévő alkoholról, férfiakat ölelgető, puszilgató lelkipásztor-feleségről, vagy egy politikai pártot támogató kommentről, amelyek – biztos vagyok benne, hogy – a helyükön kezelve ártalmatlan dolgok, viszont kontextusból kiragadva, magyarázat nélkül a lelkipásztor által megosztva igenis veszélyesek és botránkoztatóak lehetnek. Úgy érzem, sokan nem veszik figyelembe az internetes nyilvánosság súlyát. Egyesek olyan véleményeket is le mernek írni fórumokon, amiket nemhogy élő szóban, de egy személyes levélben sem vállalnának. Olyan képeket tesznek közzé magukról, amiket adott esetben akár tízezrek is láthatnak, amiket egyébként szégyellnének, ha mondjuk egy tévéfelvételtől lenne szó. Még akkor is, ha az csupán néhány száz fős nézettséggel rendelkező helyi csatorna. Figyelemre méltónak találok, hogy egy ilyen tévéinterjú előtt kiöltözünk, megtanuljuk, begyakoroljuk a mondandónkat, odafigyelünk a látszatra, míg bizonyos online megnyilvánulásokat, amelyek jellemzően sokkal több embert érnek el, nem kontrollálunk szinte semennyire. Önmagam viselkedésén is észrevettem ezt a kettősséget körülbelül tíz évvel ezelőtt, és azóta tudatosan igyekszem figyelni és kordában tartani az internetes megnyilvánulásaimat.

Bár én magam már évek óta szinte semmit nem osztok meg nyilvánosan, hiszen tudom, hogy azt a közvetlen környezetemen kívül mindenki a lelki vezetői véleményemként fogja kezelni. Ezért a hétköznapi viselkedésemben, még a családom előtt is igyekszem, hogy semmi elhamarkodott szó ki ne jöjjön a számon,

**„Meg kell tehát vizsgálnom saját motivációimat!
Milyen szándék vezérel? Személyes sértettségből
akarok-e felszólalni, vagy valóban segítek vele?”**

amit nem gondolok komolyan, még akkor sem, ha azt nem nyilvánosság előtt mondom. „Mert mondom nektek, ha a ti igazságotok messze felül nem múlja az írástudókét és farizeusokét, akkor semmiképpen sem mentek be a mennyek országába.” (Mt 5,20)

3.

Azzal kapcsolatban, hogy én figyelmeztethetek-e más lelkipásztorokat, hogy szerintem nem megfelelő módon nyilvánulnak meg, két szempontot kell figyelembe venni. Van egy Istentől kapott öröllői felelősségem, amit az Ezékiel könyve 3,16–21-ig tartó szakasz alapján komolyan gondolok. Hogyha Isten felhívja a figyelmeimet egy bűnre, amit az Ige alapján meg is erősít, és nem figyelmeztetem testvéreimet, akkor engem fog érte felelősségre vonni. Viszont nem akarok bünt sem elkövetni ezáltal, amit az 1Péter 4,15 kilátásba helyez: „Közületek tehát senki se szenvedjen... mint más dolgába avatkozó.”

Meg kell tehát vizsgálnom saját motivációimat! Milyen szándék vezérel? Személyes sértettségből akarok-e felszólalni, vagy valóban segítek vele? Óriási különbség van a saját igazságom és Isten igazságának védelme között. De Istennek szüksége van-e egyáltalán arra, hogy én őt védjem? Az általam képviselt közösség felé viszont tudom, hogy felelősségem van. Ezért nem hagyhatom, hogy valaki, akár tudtán kívül, a baptista egyház tekintélyét rombolja. Ezt viszont nem saját bölcsességből, hanem igei alapon szeretném tenni, amihez útmutatást a Kolossébeliekhez írott levélben találtam:

„Öltsetek tehát magatokra – mint Isten választottai, szentek és szeretettek – könyörületes szívet, jóságot, alázatot, szelídséget, türelmet. Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasza volna valaki ellen: ahogyan az Úr is megbocsátott nektek, úgy tegyetek ti is. Mindezek fölé pedig öltsetek fel a szeretetet, mert az tökéletesen összefog mindent. És a Krisztus békessége uralkodjék a szívetekben, hiszen erre vagytok elhíva az egy testben. És legyetek háládatosak. A Krisztus beszéde lakjék bennetek gazdagon úgy, hogy tanítsátok egymást teljes bölcsességgel, és intsetek egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel; hálaadással énekeljétek szívetekben az Istennek. Amit pedig szóltok vagy cselekesztek, mind az Úr Jézus nevében tegyétek, hálát adva az Atya Istennek őáltala.”
(Kol 13,12–17)

Vas Lajos

Erwin Raphael McManus: Az utolsó nyílveendő

Könyvajánló jegyzetek

Amikor Elizeus abba a betegségbe esett, amelyben később meghalt, elment hozzá Jóás, Izráel királya, ráborulva sírt, és ezt mondta: Atyám, atyám, Izráel harci kocsija és annak hajtója! Elizeus ezt mondta neki: Fogj íjat és nyilakat! Ő íjat és nyilakat fogott a kezébe. Majd ezt mondta Elizeus Izráel királyának: Feszítsd ki kezéddel az íjat! Amikor kifeszítette a kezével, Elizeus rátette kezét a király kezére. Azután ezt mondta: Nyisd ki a keletre néző ablakot! A király kinyitotta. Elizeus ezt mondta: Lőj! Ő pedig lőtt. Akkor így szólt: Az Úr szabadításának a nyila ez, az Arámtól megszabadító nyíl, mert véglegesen levered majd Arámot Aféknál! Azután ezt mondta: Fogd a nyilakat! Ő kézbe vette azokat. Ekkor így szólt Izráel királyához: Űss a földre! Ő ráütött a földre háromszor, azután megállt. Megharagudott rá ezért az Isten embere, és ezt mondta: Ötször vagy hatszor kellett volna ütnöd, akkor végleg levernéd Arámot! Így azonban csak háromszor vered meg Arámot. (2Kir 13,14–19)

Ezt a könyvet nem könnyű olvasni, főleg nem lehet rövid idő alatt átfutni, mert sok önvizsgálatra készítő, fájdalmas kérdést tesz fel nekünk:

- Tudjuk-e világosan, mi Isten akarata életünkre (vagy az általunk vezetett közösségre) nézve?
- Mennyire töltjük be Isten akarátát?
- Milyen az odaszánásunk, buzgóságunk, igyekezetünk Isten szolgálatában?

A könyvet egy olyan személy írta, aki szembenézett önmagával, többek között ezekkel a fájdalmas kérdésekkel. Ma egy többezer fős gyülekezet lelkipásztora...

A könyv soraiból árad a tűz, a jó értelemben vett szenvedély, elkötelezettség, odaszánás Isten országának építésére. Az idézett bibliai és személyes példák

Harmat, 2019, 192 oldal

jó helyen vannak megemlítve, erőteljes az üzenetük. A könyv címéül szolgáló történet a 2Királyok 13,14–19 verseiben van megírva.

Ezt a könyvet nem elég egyszer elolvasni: érdemes lenne önvizsgálatot tartanunk a felvetett kérdéseivel kapcsolatban egyéni és közösségi szinten egyaránt,

„Nem szabad hagynod, hogy a félelem ellopja a jövődet! Amíg ezen a földön élünk, mindennap meg kell bizonyosodnunk arról, hogy semmit sem tartogatunk a következő életre.”

akár vezetői csoportfoglalkozás kereteiben is, egy-egy fejezetet alkalmanként áttanulmányozva. A gyülekezeti misszió jövőjét ugyanis elsősorban a vezetői szolgálatunkhoz való hozzáállásunk határozza meg.

Sajnos be kell vallanunk a tényeket látva: egyházunkban is sok gyülekezet mellett *elhaladt az idő*, a múltban maradtak, mert nem voltak olyan vezetőik és lelkipunkásaik, akik képesek és készek lettek volna megvalósítani – a helyi gyülekezeti tagokkal együtt – Isten gyülekezetükre vonatkozó akaratát. De legalább mi – akik még élünk és van rá lehetőségünk – igyekezzünk a mostani időkben teljes szívvel keresni és megvalósítani Isten megértett tervét az ő nagy nevének dicsőségére, embertársaink javára!

Néhány inspiráló gondolat hadd legyen megosztva a könyvből a teljesség igénye nélkül (*természetesen még több áldást nyer az olvasó, ha megvásárolja a könyvet*):

Elő fejezet: Sose forduljunk vissza!

2Királyok 13,14–20. Elhatározhatod, hogy fegyverrel a kezeden halsz meg! Ne tartogass semmit a következő életre!

A szerző írja az előszóban: „Már rég eldöntöttem, hogy a kardommal a kezemben halok meg. Sokkal több bátorság van bennünk, mint amennyi veszély előttünk... Elég erősek vagyunk a reánk váró harcokhoz... Bárcsak üres tegezettel halnánk meg! Bárcsak csordultig telt szívvel halnánk meg!”

Nem rendezkedtünk-e be a középszerűség világába? Egyfajta vigaszt és biztonságot nyújthat a láthatatlanságban rejlő erő, tanyát verni az ismeretlenség homályában. Sokan döntenek a középszerű élet mellett. Minket is fenyeget az a veszély, hogy eltűnünk a középszerűség süllyesztőjében. A középszerűség alatt a következőket lehet érteni: a legkisebb ellenállás útját választottuk, nem vállaltuk fel a felelősséget, hogy fejlesztjük és kiaknázzuk az Istentől kapott tehetségünket mások javára. A középszerűség jelenti a biztonságos utak választását is a hitből fakadó lépések helyett (semmi rendkívüli, csak amit előre láthatunk). Ezek az utak azonban – bár valóban megfosztanak a kudarc kockázatától, de – elválasztanak a jövő nagy eseményeitől! El kell jönnie annak az időnek az életedben, amikor te is áttöröd a középszerűség gravitációját, amikor eldöntöd: a kevesebb többé már nem választható számodra!

Nincs bemelegítő/próbaéleted! Minden cselekedetnek örökkévaló következménye van! Nem lehet az

életet teljesen újrakezdeni!

Második fejezet: Ne tartogassunk semmit a következő életre!

Azt írja a szerző: „Életünk legmélyebb értelmének felül kell múlnia azt, ami az idő és tér korlátai közé szorul. Mégis, ez a legcsekélyebb mértékben sem csökkenti a jelen pillanat jelentőségét.”

Nem szabad hagynod, hogy a félelem ellopja a jövődet! Amíg ezen a földön élünk, mindennap meg kell bizonyosodnunk arról, hogy semmit sem tartogatunk a következő életre. Soha nem szabad engednünk, hogy a félelem gúzsba kössön.

Szamuraj = diakónus = szolga. A szamurajok legfőbb erénye abban rejlett, hogy nem a halált tekintették tragédiának, hanem azt, ha nem szolgálhatták gazdájukat. Mi hogyan, milyen hűséggel szolgáljuk mennyei Urunkat?

A szerző ezek után egy új fogalmat hoz be a könyvébe, a **sürgető készséget**: „Sokszor szívesen beszélünk a szenvedélyről mint a sürgető készségről, pedig az szab határidőt a szenvedélyeinknek. A szenvedély hajt előre, a sürgető készség pedig azt mutatja meg, mennyire fontos ez most. A legfontosabb dolgok ritkán keltenek sürgető késztetést. A sürgős dolgok ritkán a legfontosabbak, ám mindig a legfontosabbaknak kellene a legsürgősebbeknek lenniük. Az élet legfontosabb dolgai megkövetelik, hogy mi gondoskodjunk a sürgető késztetésről. A szenvedély az a tüzelőanyag, amely a sürgető késztetést táplálja. A vezetés arról szól, hogy sürgőssé tegyük azt, ami a leginkább számít.”

Tudnunk kell, mi számít, hogy kik vagyunk, hogy mire kaptuk életünket. Végső soron az egyetlen dolog, amelyre nézve sohasem szabad kevesebbel beérnünk, Isten nekünk szóló elhívása, velünk kapcsolatos terve, az a hatás, amelyet általunk szeretne elérni a világban. Lehetséges, hogy már lemondtal arról, hogy Isten valami hatalmas dolgot is tehet általad a világban: az élet nehézségei megfosztottak a meggyőződésedtől, hitedtől.

Harmadik fejezet: Válasszuk a jövőt!

Sokan vágynak új jövőre, de kapaszkodnak a múltba. Kétségbeesetten akarjuk, hogy Isten valami újat teremtsen a számunkra, de nem hagyjuk, hogy elszakítson bennünket a régi dolgoktól. Ha valaki a múltban él, meghal a jövő számára. Ha nem vigyázunk, a

„Minden döntésed kihat a jövődre! A jövő valójában a döntéseid anyagából szövődik. Ha a legjobb jövőnk csak Isten gondolataiból ismerhető meg, akkor mennyire fontos, hogy halljuk a hangját és hallgassunk a hívásra!”

Bibliaolvasási terv a könyv alapján

A Youversion nevű világszerte elterjedt bibliaolvasó alkalmazáson belül megtalálható egy háromnapos bibliaolvasási terv a könyv gondolatai alapján írt áhítatokkal, angol nyelven.

Elérhetőség:

my.bible.com/hu/reading-plans/4492-the-last-arrow

jövőnk egyszerűen a múltunk meghosszabbítása lesz! Az igazán meghatározó pillanatok azonban, amelyek a legnagyobb súllyal esnek latba az életünkben, és létrehozzák a jövőt, amelyre mindig is vágytunk, nem egykönnyen illeszkednek a múltunkhoz, inkább nagyon is felkavarók. Ilyenkor választanunk kell, hogy meghosszabbítjuk-e a múltunkat, vagy pedig megteremtjük a jövőnket.

Van tartalékterved a visszalépésre? Ha igen: a „B” terv az lehet, hogy visszatérünk ahhoz az élethez, amelyet eleve soha nem akartunk... Ha a visszatérés lehetőség marad a szolgátságba, akkor mi esetleg másként nevezzük el: biztonság, kényelem, kötelesség.

A szerző így vall önmagáról: „A meggyőződés tekintetében sosem voltam mérsékelt személy. A »mindent vagy semmit« elv érvényesült nálam. Az igazán fontos területeken az önmérséklet szóba sem jöhet.”

A múlt nem csupán az, amit tettünk vagy ahol jártunk, a múlt az, akik vagyunk. Identitásunk gyökerezhet a valónkban vagy gyökerezhet a sikerességünkben, és a kettő között alig észrevehető a különbség. Amit teszünk, abból fakad, akik vagyunk, ám akik vagyunk, annak léteznie kell attól függetlenül is, amit teszünk. Ha identitásunk a sikerességünkben gyökerezik, akkor

kudarccal elveszíthetjük azt, akik vagyunk. Mindennap választanunk kell, hogy a múltban élünk, a jelenben maradunk vagy létrehozzuk a jövőt. A nagy veszély abban rejlik, hogy sokkal könnyebb ahhoz ragaszkodnunk, amit ismerünk, ami már a miénk, és így meghosszabbítani a múltunkat, hogy az váljon a jövővé. A holnap eljön ugyan, akármit csinálunk, de a jövő annak köszönhetően jön el, amit teszünk.

Minden döntésed kihat a jövődre! A jövő valójában a döntéseid anyagából szövődik. Ha a legjobb jövőnk csak Isten gondolataiból ismerhető meg, akkor mennyire fontos, hogy halljuk a hangját és hallgassunk a hívásra! Isten soha nem a múltba hív bennünket, hanem mindig a jövőbe!

Amikor arra hív, hogy mellette döntsünk, arra hív, hogy a jövőt válasszuk. Ez a folyamat azonban kimondhatatlanul fájdalmas. A jövő egész valónkat és mindenünket követeli.

Negyedik fejezet: Égessük fel a múltat!

Nagyon sok olyan ember van, aki a múltbeli sikereinek dicsfényében él. Leragadtak egy-egy évszámmal. Van, amikor a múltunk felégetése azt jelenti: meg kell szabadulnunk mások elvárásaitól! Nagyon sokszor úgy éljük az életünket, hogy azok vagyunk, akiknek mások akarnak látni, és nem azok, akiknek Isten szánt bennünket. Becsüljük meg a múltat, de élünk a jelenben a jövőre nézve! Az Isten szerint való jövő soha nem érhető el a jellemünk árán!

Legalább két hibát követhet el valaki a múltja és jövője kapcsolatában:

1. A múltjában hagyja, aminek pedig a jövőjében lenne a helye (tapasztalatok, tudás stb.).
2. A jövőjévé teszi azt, aminek a múltjához kellett volna tartoznia (le nem zárt, el nem hagyott bűnös kapcsolatok, utak).

Hagyjuk a múltban magunk mögött a sebeket, az ártalmat, a sajnálkozást, a kudarcokat! Túl nagy teher ahhoz, hogy magunkkal hordozzuk, mert lenyom és visszatart minket.

Ötödik fejezet: Ne maradjunk le!

Soha ne mondjunk le azokról a lehetőségekről, amelyek álmaink, életcélunk, szenvedélyünk irányába visznek! Döntsünk előre, ne hagyjuk, hogy az adott pillanatban megbénítson a határozatlanság! Tudjuk, hogy miért élünk, mire szánjuk oda az életünket, tudjuk, mi

„Van, amikor Istent hibáztatjuk nemtörődömségéért, miközben végig hiányzik bennünk a sürgető érzés. Arra várunk, hogy Isten cselekedjen, de nem vállaljuk a felelősséget, hogy mi magunk cselekedjünk. ”

számít igazán, és mindig ebbe az irányba haladjunk! Ne nézd, ahogy az élet elillan! Ne vállald a néző szerepét! Az életet nem megfigyelésre szánták! Ha azt az életet akarjuk élni, amelyre Isten teremtett minket, és ha bánkódás nélkül szeretnénk majd visszatekinteni az életünkre: ne maradjunk le! Ha senki nem választ minket: jelentkezzünk önként!

A nagy kalandhoz, amelyre Isten hív bennünket, nem feltétlenül kell világutazókká válnunk: Előfordulhat, hogy a legnagyobb célkitűzésünk csupán néhány percnyi sétára van a házunk ajtajától. Például:

- Legyünk jó férjek, feleségek, szülők!
- Olyan férfivá válj, akit a családod megérdemel!
- Legyen bátorságod becsületes, tisztességes életet élni!

Mi alapján döntesz a megállás vagy az indulás mellett? Sajnálatos, de sokan inkább a kényelmet választjuk a nekünk rendelt sors helyett, a biztonságot a lehetőség helyett: inkább beérjük kevesebbel, semhogy több áldozatot hozzunk! Legyen meg benned mindig ez a szilárd meggyőződés: „Pontosan ott voltam, ahol lennem kellett!”

Isten olykor azért akar elküldeni bennünket valahová, hogy azután másokat is el tudjunk vinni oda. Ha úgy döntünk, hogy hátramaradunk, a jövő nélkülünk halad tovább. Ha viszont nem maradunk le, a jövő közvetítőivé válhatunk! Szükségünk van mindannyiunknak olyan személyekre, akik nem hajlandók hátrahagyni bennünket, hanem magukkal húznak a jövőbe, többre hívnak.

Nem lehet, hogy azért kaptunk olyan kevesen kétszeres mértékkel Isten Lelkéből, mert olyan életet választottunk, amelyhez alig van szükség Istenre, hiszen tőlünk is keveset követel? Ne akard messziről nézni, ahogyan Isten munkálkodik! Akarj olyan életet, amelyet nem lehet úgy élni, hogy nincs benne Krisztus teljessége!

Hatodik fejezet: Cselekedjünk úgy, mintha az életünk múlna rajta!

A legnagyobb hiba, amit elkövethetünk az életben, hogy megpróbáljuk irányítani azokat a dolgokat, amelyek nem is a mi kezünkben vannak, ugyanakkor kiengedjük a kezünkben azokat, amelyekre hatást gyakorolhatnánk.

Nagyon is sokan úgy viselkedünk, mintha örökké élénk, mintha az élet megvárná, amíg készen leszünk

megélni. Az életnek azonban nincsenek próbafutamai vagy bemelegítő meccsei! A fejezet megvizsgálja a 2Kir 7,1–16 igeszakaszban leírt történetet a négy leprás férfi szempontjából.

Van, amikor Istent hibáztatjuk nemtörődömségéért, miközben végig hiányzik bennünk a sürgető érzés. Arra várunk, hogy Isten cselekedjen, de nem vállaljuk a felelősséget, hogy mi magunk cselekedjünk. Ezért nem is jutunk el az „utolsó nyílveoszóg” (a hitből fakadó teljes odaszánás kifejezéséig). Úgy döntünk, hogy a biztonságra hajtani sokkal észszerűbb döntést jelent. Egyben egészen bizonyosak lehetünk: Isten sohasem közönyös. Ha jelen van a közöny, az csak bennünk lehet... Leginkább akkor tudjuk befogadni Isten bőséges gondoskodását, ha túllépünk önmagunkon, és mások szükségeivel foglalkozunk.

A félelem emel erődítményeket, amelyek látszatra biztonságot nyújtanak. De ha egyszer kilépünk az életbe, és megtapasztaljuk Isten jóságát, minden megváltozik! Ha egyszer meglátjuk, hogy a világmindenséget Isten bőségre tervezte, nem pedig szűkölködésre, minden megváltozik!

Az élet mozgás, cselekvés. Csak a halottak mozdulatlanok. Az élet mozgás, a mozgás élet. Nálunk sokkal több forog kockán: csak akkor fogunk úgy cselekedni, mintha az életünk múlna rajta, ha ráébredünk, hogy mások élete múlik azon, hogy lépünk-e. Isten ránk vonatkozó tervei és szándékai mindig felülmúlják saját

„Nagyon gyakran alábecsüljük azt, hogy a mi életünk hogyan hat a másokéra. Döntéseink sohasem csupán a sajátjaink! Mindenre hatnak körülöttünk, meg azokra is, akik utánunk jönnek! ”

terveinket és szándékainkat. Semmi gond nincs azzal, ha élvezzük az Istentől kapott bőséget, de az már nagyon nagy baj, ha úgy véljük: amivel Isten megáldott, azt csak ránk gondolva adta nekünk... A hitünk, oda-szánásunk továbbblendít azon, amit Isten értünk tesz, afelé, amit Isten általunk fog tenni. Túlságosan sokan is úgy élünk, mintha a világ összes ideje a rendelkezésünkre állna, miközben a világ kezd kifutni az időből. Ha úgy cselekszünk, mintha az életünk múlna rajta, rá fogunk jönni, hogy Isten szándéka szerint az életünknek sohasem csupán rólunk kellene szólnia! Ha úgy döntünk, hogy élni fogunk, az élet forrásaivá válunk! A kockázat talán a miénk, de a jutalom mindig másé is! A soha ki nem teljesedő élet tragédiája, hogy nem csupán az az egy élet vész el: számtalan élet változott volna meg örökre, ha másfajta életet választottunk volna... Azok a legnagyobb hősök, akik sosem magukra gondolnak, hanem csak azokra, akikért odaszánták az életüket.

A világnak kétségbeesetten szüksége van mindarra, amit nyújthatunk. Ha valaki egyszerűsége vágyik, az csodás dolog. Ha viszont ezt ürügynek akarja használni arra, hogy Istentől kapott képességeit ne aknázza ki, az már nemtörődomség. Nem azzal segítünk a világon, ha úgy döntünk, kevesebbek leszünk vagy kevesebbet teszünk, hanem azzal, ha elhatározzuk, hogy többek leszünk és többet adunk.

Mindannyian összekapcsolódunk. Úgy kell cselekednünk, mintha az életünk múlna rajta, mert minden mindennel összefügg, és minden számít, amit teszünk. Nagyon gyakran alábecsüljük azt, hogy a mi életünk hogyan hat a másokéra. Döntéseink sohasem csupán a sajátjaink! Mindenre hatnak körülöttünk, meg azokra is, akik utánunk jönnek! A létezés lassú halál, a középszerűség olyan, mint a futóhomok, amely lassan elborít és kiszívja belőlünk az életet.

Van, amikor imádkozunk, és van, amikor mi vagyunk a válasz az imádságra. Olyankor tudunk válasz lenni az imádságra, amikor úgy cselekszünk, mintha az életünk múlna rajta.

Hetedik fejezet: Álljuk a sarat!

Samma története sokatmondó: 2Sám 23,11–12. Ha azt az életet akarjuk élni, amelyre Isten teremtett, ha olyan életet választunk, hogy soha nem érjük be kevesebbel, el kell jutnunk arra a pontra, ahol abbahagyjuk a futást, és úgy döntünk, hogy megvetjük a lábunkat...

Előbb-utóbb le kell állnunk a próbálkozással, hogy azok legyünk, aminek mindenki más látni akar. Nem választhatjuk mindig azt, ami könnyen jön. El kell döntenünk, mi határozza meg az lényünket. Mi lesz az ismertetőjegyünk? Hogyan fognak ismerni mások?

A Sammához hasonló emberek gondot okoznak nekünk, többieknek. Ha valaki a hősiesség életét választja, többé már nem elfogadható a „csekélyebb életet élünk” című történet. Ha Samma kudarcot vall vagy meghal, akkor is megváltoztatta volna a történetet az a pillanat, amikor a férfi megvetette a lábát: feljebb rakta a léceket.

Eljön az idő, amikor valahol el kell döntenünk: ezért érdemes harcolni! Innen nem mozdulok! Ez vagyok! Ezt az életet választottam! Nem futok el. Nem hagyom, hogy a félelem elmozdítsa onnan, ahol lennem kell, oda, ahol azt akarja, hogy éljek! Inkább meghalok, szembenézve a kihívással, mintsem úgy létezzek, hogy elfutok tőle!

Hinnünk kell, hogy lesz egy jövő, amiért érdemes küzdeni. Nem mindegy, mihez ragaszkodunk: van, aki

„Magunkévá tettük azt a tévhitet, hogy ha megvan bennünk a nagyság magja, nincs szükségünk emberek segítségére ennek a nagyságnak a kibontakoztatásához. Legalább két kérdésre muszáj, hogy tudjunk válaszolni: Ki van veled? És te kivel vagy? ”

olyan légkört hozunk létre, ahol igen tehetséges, ügyes és intelligens emberek együtt tudnak dolgozni egy közös cél érdekében. Magunkévá tettük azt a tévhitet, hogy ha megvan bennünk a nagyság magja, nincs szükségünk emberek segítségére ennek a nagyságnak a kibontakoztatásához.

Legalább két kérdésre muszáj, hogy tudjunk válaszolni: Ki van veled? És te kivel vagy?

Nem lehet Isten felé haladni úgy, hogy egymáshoz ne közelítsünk. Lehet, hogy egyedül

úgy gondolja, hogy ha megvetjük a lábunkat, az csupán elkeseredett eltökéltséget jelent, hogy valamiképpen a múltat tegyük a jövővé, hogy a jövő soha ne következzen be. Az egyház mintha háttal haladna a jövő felé... Mindenkit fenyeget a veszély. Elveszíthetjük a jövőnket, ha a múlthoz ragaszkodunk.

Nem tartanak fogva a múlt eseményei minket? Hatalmas erő rejlik abban, ha beleállunk egy olyan pillanatba, amely nagyobb nálunk.

Jó dolog üres tegezettel eljönni egy helyről, de még ennél is nagyobb ereje van a pillanatnak, amikor együtt lehetünk olyanokkal, akik életük minden napján kilövik az utolsó nyílvesztőt. El kell döntenünk, hogy nem menekülünk tovább, hanem megfordulunk és megvívjuk a nemes harcot. El kell döntenünk, kik vagyunk, mivel foglalkozunk, miért élünk és miért vagyunk képesek meghalni.

Nyolcadik fejezet: Találjuk meg embereinket!

Minél nagyobb dolgot tesz valaki, annál biztosabbak lehetünk abban, hogy erős csapat veszi körül. Aki nagy dolgokat visz véghez, soha nem egyedül cselekszik. Ajándékot kapott! Megkapta a láthatóság ajándékát, míg azok, akik fáradhatatlanul szolgálnak mögötte, a névtelenség ösvényét vállalták. Minden ismert névhez számtalan ismeretlen tartozik, pedig ők ugyanolyan lényeges szerepet játszottak a sikerben, és ugyanolyan létfontosságúak voltak a teljesítményhez, mint az, akire a nagyság palástját borítjuk.

Sokkal könnyebb egyedül csinálni valamit. Jóval több munkába kerül, és többet követel tőlünk, hogy

vágunk neki az útnak, de a föld, ahová Isten vezet bennünket, az *Együtt* nevet viseli. Ha valaha is úgy éreztük, nem élünk igazán kiteljesedett életet, vagy még nem valósult meg az a nagyság, amelyet Isten belénk helyezett, akkor a képességeinkhez méltatlan élet oka leggyakrabban az, hogy úgy döntöttünk: egyedül teszünk meg az utat, ahelyett, hogy együtt járnánk.

Sohasem leszünk képesek megőrizni a nagyságot, vagy beteljesíteni Istentől kapott elhívásunkat, ha az embereket életcélunk akadályának tekintjük, nem pedig létfontosságú tényezőkné ahhoz, hogy megvalósítsuk Isten életünkre vonatkozó akaratát.

Nem arra lettünk teremtve, hogy egyedül csináljuk végig az életet, és ha azt akarjuk, hogy legyenek mellettünk emberek, akkor olyanoknak is lenniük kell, akik mellett pedig mi állunk ott. Ha egyénként győzni akarunk, meg kell tanulnunk csapatként nyerni.

Ha rátaláltunk a *törzsünkre* (új fogalom: akikkel nagyon szeretjük egymást, akiket el tudunk fogadni munkatársainknak, akiket szeretünk, tisztelünk, értékelünk és megbecsülünk a bennük elrejtett értékekért, talentumokért, kegyelmi ajándékokért stb.), gyorsabban fogunk haladni és messzebbre jutunk. Ha megtaláljuk azokat, akiket a közös küldetés, közös cél vezérel, olyanokat találunk, akik ugyanúgy gondolkodnak, ugyanazt a tüzet hordozzák a lelkükben, mint mi, és ugyanolyan szenvedély hajtja őket, mint minket. Az „emberek” nem fognak téged vissza, csak a nem megfelelő emberek! Ha viszont a megfelelő embereket választjuk, ha rátalálunk a mieinkre, minden a helyére kerül az életünkben úgy, ahogy nem történhetne meg,

„Nagyon sokan igyekszünk »odaérni«, akárhol is van az »ott«. Amikor azonban odaérünk, sokszor nem állunk készen! Ha megpróbáljuk lerövidíteni az utat, akkor előbb érünk oda, mint ahogy készen lennénk.”

ha egyedül haladhatnánk. Mindannyian vágyunk legalább arra az egy személyre, aki megért bennünket, akiről tudjuk, hogy mindig a mi oldalunkon áll, s aki mellett mi is mindig ott állhatunk. Dávid oldalán olyan személyek álltak, akik a saját életüknél is jobban szerették Dávidot, ő pedig rájuk bízta életét.

Ha Isten akaratának megértésén gondolkodsz: mérlegeld a kapcsolataidat! Kik azok, akikkel összekötöted az életedet? Nem csak önmagunknak élünk! Lehet, hogy elveszítesz embereket útközben, de mindenképpen meg kell találnod a *törzsedet*, azokat a személyeket, akikkel szívben és gondolkodásban egy tudsz lenni! A legjobb jövő a legmélyebb kapcsolatokban vár ránk.

Az elképzelések, a kihívások, a világ változhat, de ha tudjuk, ki tartozik hozzánk, és mi kihez tartozunk, akkor szembe tudunk nézni bármivel, ami ránk vár!

A kitűnő csapatokban az átlagos játékosok jókká válnak, a jók pedig nagyszerűekké. Ha nagyszerű emberekkel vesszük körül magunkat, az bennünket is felemel. Ha kiváló jellemet szeretnénk, legyünk jellemes emberek társaságában! Olyanná válunk, mint azok, akikkel együtt haladunk.

Mi kivel vagyunk? Kinek szántuk oda magunkat? Kivel vagyunk készek vállvetve együtt haladni? Ki az, aki mellettünk áll? Kiben bízhatunk? Ki vigyáz ránk? Ki fog felemelni, ha elesünk? Együtt erősebbek vagyunk! Ha egyedül járunk, védtelenebbek vagyunk. Erő fakad abból, ha együtt haladunk azokkal, akiknek a szívük-lelkük egy a miénkkel.

Kilencedik fejezet: Tudnunk kell, mit akarunk!

Ha nem határozol a sorsod felől, mások határoznak majd felőle. Vagy megválasztjuk az életünket, vagy olyan életet fogunk élni, ami nem is nekünk való! Csak akkor tudunk nemet mondani mindarra, ami bennünket akar, ha már tudjuk, mi mit akarunk! Ha teljes szívünkkel, elménkkel és lelkünkkel elkezdjük Isten szeretni, ő elkezdi formálni személyes vágyainkat. Ha Istené a szívünk, megbízhatunk vágyainkban. Isten akaratát nem térkép, hanem gyufa: úgy mutatja meg az utat, hogy lángra lobbant! A bennünk élő tűzből fogjuk megtudni, mi Isten vágya. A bennünk élő tűz világítja be az előttünk levő utat (Zsolt 37,4). Ismernünk kell a szívünket, kívánságainkat, és hagynunk kell, hogy ezeket a vágyakat Isten iránti szeretetünk és imádatunk hassa, illetve formálja át. Isten inkább kimunkálja bennünk akaratát, semmint tudatja velünk. Ha meg

akarjuk tudni, hogy mit akar, át kell adnunk neki szívünket, és hagyni, hogy felépítsen bennünk egy kívánságot valamivel kapcsolatban, amire jobban vágyunk bármi másnál a világon. Sokan nagyon keveset kérünk Istentől, mert nagyon keveset gondolunk őrá...

Nem lehetséges, hogy az álmaink túl kicsik az Istennek, és a törekvéseink túl csekélyek ahhoz, hogy szükségünk legyen őrá?

Ha úgy döntünk, hogy jelentéktelen életet fogunk élni, nem készítünk elég helyet egy nagy Isten számára. Ha nem tudjuk, mit akarunk, azt fogjuk kapni, azt az életet fogjuk élni, amit más akar nekünk.

Isten hagyja, hogy beérjük kevesebbel, ha nem kérünk tőle többet. A szükségünk lehetőséget biztosítanak Istennek arra, hogy kinyilvánítsa felénk bőkezűségét és jóságát (2Kir 4,3–7).

Istennek nincs szüksége másra, csak arra, amink van. Nincs szüksége sokra, hogy sokat tegyen. Isten több hitet vár el tőlünk, ha már többet kaptunk tőle. Isten fogja azt, ami mások szemében értéktelen, és bőségének eszközévé teszi. Isten soha nem fogy ki az olajból, csak az asszony fogyott ki az üres edényekből. Isten megtölt minden üres edényt, amelyet hozzá viszünk: fogja a kis korsónyi olajunkat, és elképzeltetetlen mértékben megsokasítja.

Helyezzük szívünket és életünket Isten elé abban a tudatban, hogy ha nem is ad meg mindent, amit csak kérünk, ő olyan Isten, aki arra vár, hogy úgy kérjünk tőle, hogy gondoskodásával bizonyíthassa: ő velünk

„Az „utolsó nyílveessző” kilőni nemcsak azt jelenti, hogy megragadunk minden lehetőséget, hanem azt is, hogy a megfelelő pillanatban a megfelelő személyek legyünk.”

van (Ef 3,20)! Lehetséges, hogy életünknek sok területén be kell érünk kevesebbel, de soha ne elégedjünk meg annál kevesebbel, mint amire Isten teremtett bennünket! Töltsük be a szolgálatunkat!

Tizedik fejezet: Legyünk készen, amikor odaérünk!

Légy készen, ha odaérsz életed nagy lehetőségére! Legyünk hűségesek a kis dolgokban, amelyek annyira nem is fontosak nekünk! Bánjunk velük ugyanolyan tisztelettel, és tulajdonítsunk nekik ugyanolyan jelentőséget, mint a nagy dolgoknak, amelyek reményeinkhez és álmainkhoz fűződnek (Lk 16,10)!

A szerző írja: „Visszatekintve látom, hogy mindennap, amikor vállaltam a kemény munkát, hogy hűséges leszek a kis dolgokban, valami sokkal nagyobbra készített Isten, mint amit én valaha el tudtam volna képzelni...”

Nagyon sokan igyekszünk „odaérni”, akárhol is van az „ott”. Amikor azonban odaérünk, sokszor nem állunk készen! Ha megpróbáljuk lerövidíteni az utat, akkor előbb érünk oda, mint ahogy készen lennénk. Akármit tervezett is el Isten számunkra, fel kell rá készülnünk! Amikor végül odaérünk, készen kell állnunk! Készen kell fogadnunk azt a pillanatot, amikor elő kell állnunk, azt a pillanatot, ami sokkal nagyobb nálunk, és amelytől levegő után kapkodunk! Nagy tragédia, ha úgy élünk, hogy (csak) várjuk ennek a pillanatnak az eléréését, ahelyett hogy készülnénk rá!

Isten gazdaságában semmi nem vész kárba! Minden, amit ma teszünk, akármilyen jelentéktelennek tűnik is,

megleli a jelentőségét. Semmilyen feladatra nem szabad úgy tekintenünk, hogy az túl kicsi nekünk. Ha a kicsit bízták ránk, azzal kell sáfárkodnunk.

Az „utolsó nyílveessző” kilőni nemcsak azt jelenti, hogy megragadunk minden lehetőséget, hanem azt is, hogy a megfelelő pillanatban a megfelelő személyek legyünk... Sokan túl sok időt szánunk arra, hogy amennyire csak tudjuk, kihasználjuk a körülöttünk felbukkanó lehetőségeket, és túl kevés időt szánunk arra, hogy a lehető legjobban kiaknázzuk a bennünk rejlő lehetőségeket.

- Kérdésem: Isten miért nem adta meg azokat a lehetőségeket, amelyekre vágytam?
- Isten kérdése: Miért nem készültél fel azokra a lehetőségekre, amelyeket eléd hoztam?

A kudarc ritkán szól arról a kihívásról, amellyel szembekerülünk, sokkal gyakrabban a felkészülés hiányát mutatja. Nem tudhatjuk előre, milyen kihívások várnak ránk, de azt tudhatjuk, kik vagyunk, amikor szembe kell néznünk velük.

Légy olyan személy, aki semmit nem hagy elvégzetlenül! Ne elégedj meg részleges győzelmekkel! Legyünk olyanok, akik még akkor is életet hoznak, amikor testileg már nem fogunk létezni (2Kir 13,21)! Élj szoros kapcsolatban Jézus Krisztussal, és élj tántoríthatatlanul, bátran és fenntartások nélkül!

Sokatmondó a könyv egyik sorának üzenete: „Mindennap választanunk kell, hogy a múltban élünk, a jelenben maradunk vagy létrehozzuk a jövőt.”

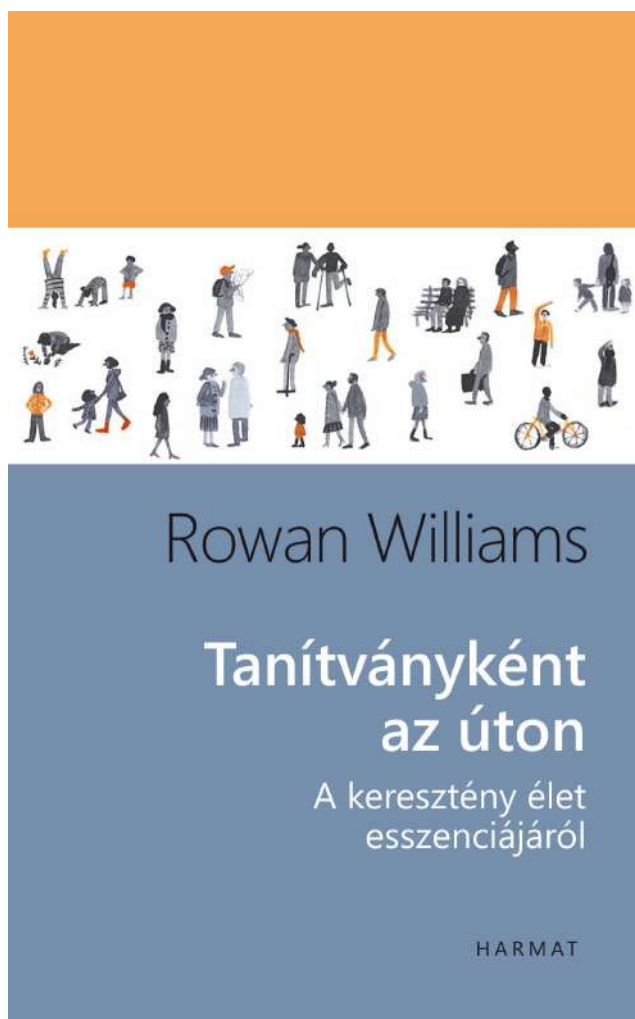
Eugene Peterson

A lelkeszi szolgálat három sarokpontja

Harmat, 2019, 216 oldal

Eugene Peterson provokatív felhívást intéz a lelkeszekhez, miszerint ahelyett, hogy az imázs és rang fenntartására, az adminisztrációs folyamatokra, sikerre, és gazdasági életképességre koncentrálnának, inkább vissza kellene térniük a lelkeszi szolgálat három sarokpontjához, melyek: imádság, igeolvasás és lelki kísérés.

„Több évtizede gyakorló lelkeszként nem vártam sok újat a három evidenciának tartott sarokpont fókuszba állításától. Meglepetésemre olvasás közben olyan érzésem volt, mintha egy csendes szobában napokon át beszélgettem volna egy nagy tudású, alázatos emberrel, aki érteni akarja Istent és a világot. Sok újat tanultam. Hálas vagyok ezért a tapasztalatért. Jó szívvel, sőt lelkesen ajánlom a könyvet minden lelkesznek és felelős hívőnek.” Szeverényi János, a Magyarországi Evangélikus Egyház evangelizációs és missziói lelkesze, a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) elnöke.

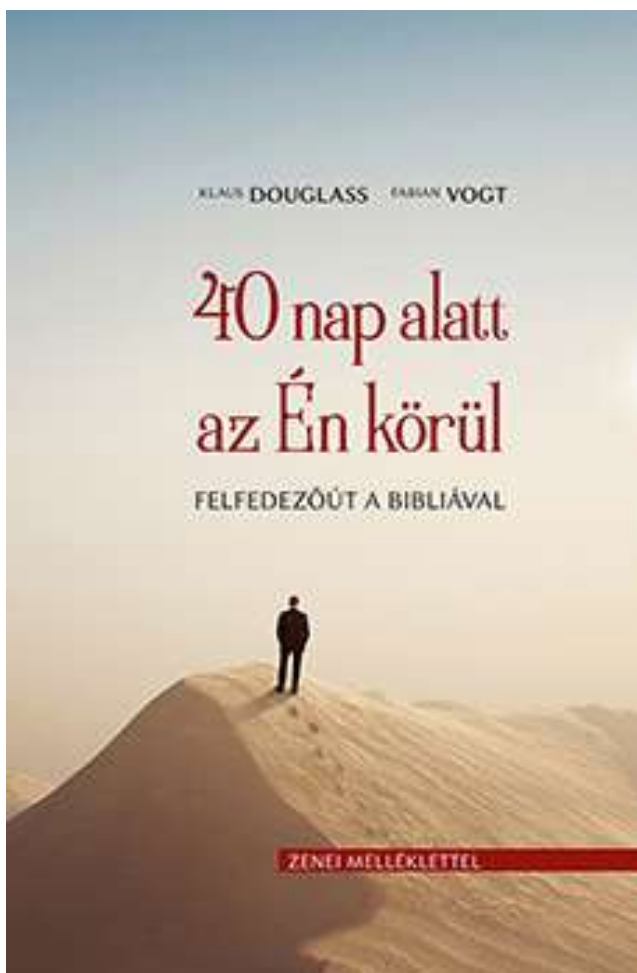
Rowan Williams

Tanítványként az úton

A keresztény élet esszenciájáról

Harmat, 2018, 136 oldal

A könyv üdítően új, gondolatébresztő szemlélettel tekint a tanítványságra és veszi sorra a kereszténység fontos alapelemeit: a hitet, reményt, szeretetet, megbocsátást, szentséget, szolgálatot és a Lélek szerinti életet. Szerzője az egyik legnagyobb ma élő teológus; könyve segít abban, hogy tisztábban és igazabban tudjunk szeretni, és hívebben tudjunk haladni Jézus Krisztus útján. Minden korosztály számára ajánlott és bármilyen élethelyzetben hasznos olvasmány. Alkalmas egyéni és csoportos használatra is, mert a fejezetek végén található kérdéssorok segítenek elmélyíteni az adott rész mondanivalóját és vitaindítóként is szolgálhatnak. Nagyszerű ajándék lehet azok számára, akik most indulnak a keresztény élet útján, és azok számára is, akik már az úton haladva megújulásra és friss lendületre vágnak.

Klaus Douglass – Fabian Vogt

40 nap alatt az Én körül

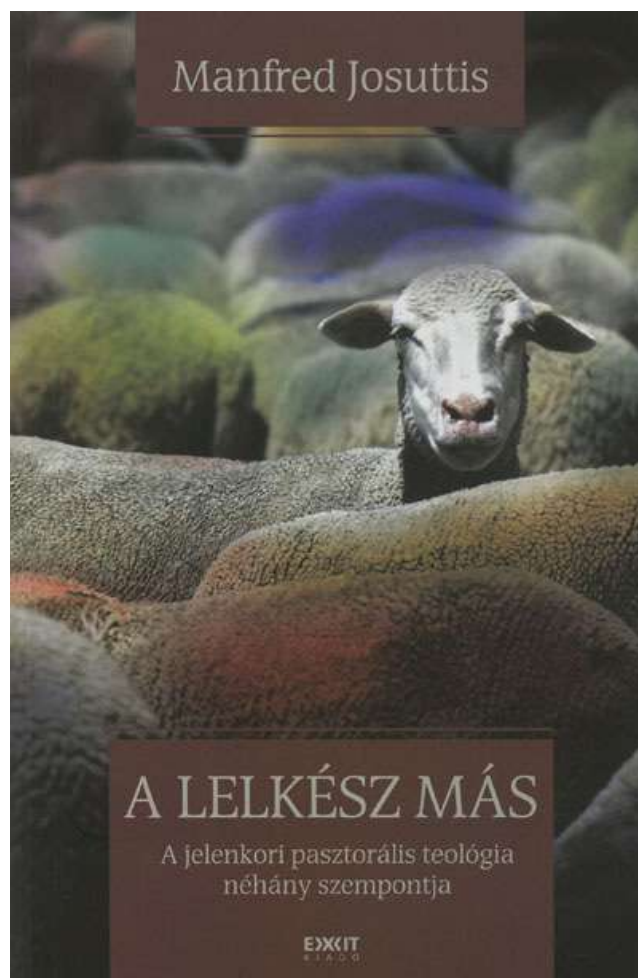
Felfedezőút a Bibliával

Luther, 2019, 404 oldal

Ki is vagyok én tulajdonképp? – ez talán az élet legizgalmasabb kérdése. Mi rejtőzik bennem, abban az emberben, akinek létezését megannyi társadalmi minta és személyes döntés befolyásolja? Milyen vágyaim és lehetőségeim vannak, melyeket még soha nem kutattam ki magamban?

E könyv pimaszul azt állítja, hogy a Biblia elvezeti az embert önmagához azáltal, hogy megismerteti Isten látásmódjával. A lét legmélyebb kérdéseit feltárva megismerkedünk a Biblia központi gondolataival, és egy olyan átfogó tudásra teszünk szert, melynek segítségével valóban egyre mélyebb ismeretet szerzünk önmagunkról. A jóleső barangolás során sok-sok lenyűgöző kincsre fogunk lelni...

A kötethez nyolc zeneszámból álló melléklet tartozik.

Manfred Josuttis

A lelkész más

A jelenkori pasztorális teológia néhány szempontja

Exit, 2017, 196 oldal

A szerző szándéka az, hogy a lelkipásztori hivatásképzés tisztázásával segítsen másoknak abban, hogy szívesen vállalják és örömmel végezzék a lelkészi szolgálatot. (...) A lelkipásztorról mindenkinek van valamilyen elképzelése. De mire vonatkozik a "más" jelző? Kihez viszonyítva mása lelkipásztort? Valóban más-e? Milyen tekintetben más? Miért Más? Mi lehet kezdeni ezzel a mássággal?